

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 29.

LAUANTAINA 1 PÄÄ SYYSK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 2/50 SM.

Viikkolista :

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi kertaa 5,9 23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeiden jakoa ja si- demuuttoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

JUNAT :

lähtevät : (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat :

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on avoina joka toinen perjantai 5—6,30 j. p. p.

TERWAKOSKEN KANSAKOULU.

Työkausi Terwakosken kansakoulussa on alkanut. Olemme koulun johtajalta saaneet seuraavia tietoja koulun toiminnasta.

Alakansakoulussa on yhteensä 36 oppilasta. Yläkansakoulussa on ensimmäisellä osastolla 35, toisella 26, kolmannella 22 ja neljännellä 24 oppilasta. Yhteensä siis 143 oppilasta.

Huoneustokysymys on saanut onnistuneen ratkaisun siten, että Seurahuoneen entisestä keittiöstä ja ravintolahuoneustosta on yhdistämällä saatu valoisa ja tilava luokkahuone. Työjärjestys on jaettu tavaltaan luokkajaon pohjalla siten, että yhdellä opettajalla on ensimmäinen osasto, toinen ja puolet kolmatta osastoa on yhdellä opettajalla, opetushuoneustona juuri Seurahuoneelle muodostettu luokkahuone, sekä toinen puoli kolmatta ja neljäs osasto yhdellä opettajalla. Voimistelusalina käytetään edelleen Seurahuoneen juhlasalia.

Ruotsalaisten kansakoulu alkaa toimintansa ensi viikon alusta.

Hedelmien ja marjojen kypsyessä.

Pieneläjien puhtaimpia syysiloja on korjata täysikypsytneet marjat ja hedelmät puutarhoistaan. Kuinka eikö olekin niiden kehittymistä aina kukkimisesta asti seurattu. Raakaleita on tarkastettu, hedelmien kokoa silmäilty, niiden runsautta edellisten vuosien satoihin verrattu. Laskelmia niiden riittäväisyydestäkin on tehty. Tuon pensaun ja puun antimet keitetään vielä tyhjinä oleviin purnukoihin, tästä puusta kääritään jokainen omena huolellisesti ullakoilla olevaan laatikkoon joko syksyn kuluessa paistettavaksi tai raakana syötäväksi, tahi säästetään ne joulukuusta koristamaan. — Näin suunnitellaan. Vaikeata pienokaisten on olla hedelmiin kajoamatta. Odotetaan jännitetyin mielin sitä päivää, jolloin perheen suuret ja pienet jäsenet menevät puun tyhjäksi poimimaan. Lähestymistään se päivä lähestyykin. Vihdoin se jo koittaaakin. Mutta voi kauheata! Edellisenä yönä hedelmät ovatkin kadonneet, omenavarkaat ovat ne ovelasti anastaneet.

Monena pimeänä yönä vuorotellen niitä vartioitiin, silmiä tuskin ummistaa maltettiin, salonkikivääriä viedessä pidettiin, ja nyt ne viekkaasti vietiin, salakavalasti riistettiin. Useimmiten ne joutuivat herkkusuiden nuorukaisten tai poika- viikarien saaliiksi, mutta joskus partasuu miehetkin ne pussehinsa pudottivat ja korihinsa karistivat. Eivät varkautena tekonsa pitäneet. Eivät ajatelleet, miten monet ilot ja vaivannäöt tyhjiksi tekivät.

Morella omenapuulla ja marjapensaalla saattaa olla oma elämäntarinansakin: Kumpungissa käydessään isä omenoita osti, siemenet kuivasi, maahan kylvi, taimea hoiteli, oksia leikkaeli, aikansa jalostikin. Jonkun lapsen nimikkopuuna sitä manit-

tiin, hedelmistä sen täyttyvän nähtiin, ja nyt — vieras kävi kaikki korjasi. Pettävät toiveet, katkeroitui mieli.

Milloin koittanee maassamme ja etenkin tässä kotikylässämme aika jolloin jokainen saa korjata hänelle kuuluvan sadon, tulipa se sitten hedelmäpuista, marjapensaista, juuri- ja palkokasvista t. m. s. Jäämme odottamaan, että jo tänä syksynä puutarhavarkauksista ei tarvitse puhuttavan kuulla, ketään ei ottajaksi epäillä, viemisestä ei syyttää. Rehellisesti omenammekin hankkikaamme ja jokaisessa asiassa omaamme tyytykäämme.

TEHTAILIJA VAARAN KIVÄÄRI.

Viime sunnuntaina suoritettiin loppukilpailut ampumisessa tehtailija Vaaran Suojeluskunnalle lahjoittamasta kiertopalkintokivääristä. Maaliskuun 18 päivänä suoritettut kilpailut hiihdossa ja juoksussa olivat asettaneet viisi kilpailijoista hyvin lähelle toisiaan pistemäärässä, joten oli mielenkiintoista seurata kenelle kivääri vuodeksi joutuisi. Ampumamatkat olivat 100, 150 ja 300 metrin matkoilla. Ampumiseen otti osaa vain viisi kilpailijaa, vaikka alkuottelut oli suorittanut kaikkiaan 10 osanottajaa.

Lopullinen pistemäärä tuli olemaan:

Fr. Dahlstedt	142,45	pistettä.
Yrjö Pajunen	129,35	„
J. Vaurio	118,24	„
E. Jokinen	96,69	„
S. Syrjänen	96,02	„

Kivääri joutui siis vuodeksi Fr. Dahlstedtin huostaan, joka vasta ampumisessa saavutti huomattavan etumatkansaa.

— 25 vuotta naimisissa ovat syysk. 1 pnä Gustava Jernström ja puolisonsa Hilda, synt. Siitanen, olleet.

PALOKUNNAN JUHLAT.

Sunnuntaina, syysk. 9 päivänä viettää Tervakosken V. P. K. tavanmukaisen syysjuhlan Ohjelmasta y. m. mainitsemme seuraavassa numerossa. Tavanmukainen otolitus tulee ainakin olemaan. Syytä on pidettävä, koska kuluneena kesänä ei ole muita 1- ja urheilujuhlia paikkakunnallamme ollut.

— Toimitus pyytää sattuneesta syystä ilmoittaa tilaajilleen, että kaikenlaisia uutisia henkilötiedoista otetaan kiitollisuudella vastaan eikä niistä kanneta maksua. Ilmoitusmaksu kannetaan vain yksityisyyden puolesta ilmoituksista, kuten huutokautuista y. m.

Muistiinpanoja

vanhoilta ajoilta paikkakunnallamme.

V. 1908 alkoi vielä kovilla pakkasilla, vasta 12 p. Tammik. kylmä hellitti jopain, että 17 ssa oli jonkun päivän 2 ast. lämmintä vesisadetta. Siitä Helmik. 8 teen pientä pakkasta. Sen jälkeen pyryä ja tuulista kuukauden ajan. Maalisk. keskivaiheilla pakkasta ja taas lumipyryjä, kuun lopulla kaurista ja lämmintä. Huhtikuun alku kylmän kirkas ja tuulinen, 18 satoi vettä, niin että routa kuun viime päivinä sulii ja voitiin alkaa kauran kyvä Paistossa. Vappuna kylmä pohjoistuuli. 2 p. satoi lunta ja oli viikon verran kylmää ja kolkkoa. Alasjärvi aukeni 10 p. kauraa kyvettiin peltomaihin 12 p, 14 oli kova lumipyry, mutta jo seuraavana jälleen lämmin. Halkolaiva lähti 18 p. ; 21 oli lehti puhkeamassa. Seurasi lämmintä kesäk. 4 teen jolloin ilma kylmeni kunnes 6 päivän aamulla oli vai 1,0 ja sateli lunta. Seuraavana aamuna vei halla aikaiset perunan taimet. Parin päivän perästä tuli lämmin pouta kuun loppupäiviin asti. Ruis heilimöi juhannuksena. Heinäkuun alku piivipoutaa, 10 p. tehtiin heinää, 20—28 lämpömittari osoitti varjossa 29 astetta. Elokuun 1 päivänä sadetta, sitten poutaa; 10 p. rukiinleikkuu, 17 rukiinkylvö 15 p. kauranmitta. 20 ja 21 perattiin Tervakosken jokea. 21 p. aamuja halla. Siitä alkanen sadetta syyskuun puoliväliin. Syykuun 16 ta lokakuun loppuun saakka oli kirkkaita päiviä ja pakkasöitä. Sitten parin

ILMOITUKSIA.

**TERVAKOSKEN
OSUUSKAUPPA**

myy varastosta:

Sementtiä.

Kone, sylinteri, separaattori,
palo ja kuulalaakeriöljyä.

Pellavasiemenjauhoja
Villaflockkia.
Pentsiiniä.
Sukkalankoja.
Kalastajalankoja.
Akkuna reuna paperia.

päivän sumun ja sateen jälkeen tuli pakkasinen joka 5 päivänä jäädettiin Alasjärven Marrask. 11 satoi lunta jo rekikeliksi, mutta se sulii kolmen päivän perästä. Jouluun saakka oli vuoroin pakkasta vuoroin vesisadetta. Vasta joulupäivänä satoi vähän lunta ja oli 14 asteen pakkasinen.

MUUTTOMIETTEITÄ.

Jos koko elämä on kokoonpantu vastakohdista, on sitä ennenkaikkea muutoksia. Filosofimme nyt juuri muuton jyrkistä vastakohdissa. Käsite muutto merkitsee lähtö — saapuminen, siis kaksi vastakohtaa. Muuton aika: kuun loppu ja toisen alku. Minä kuten niin moni-muu, muuttaa syysk. 1 p. Miksei silloin ala oikein kalenterivuosi tai ole edes päiväntasaus tai auringon pimennys t. m. s.? Ei mitään oikein juhlaista hämmästyttävää vastakohtia vaan. Avataan ja suljetaan. Murretaan „sydämenkin laatikot“ inventeerausta samoin kuin matkarakkujen näin sadekesänä ruostuneet lukot. Ja sitten taas ne suljetaan. Vedetään esiin tavaroita ja suljetaan koreihin ja pakka-laatikoihin taas purettaviksi. Loppumatonta kiertokulkua. Vuorotellaan työkaluina hohtimia ja vasaraa. Nostetaan ylös ja lasketaan alas, juostaan ahtaammissa paikoissa pää seinään. Tai oliko se toisen hampaisiin, ei niin kiireessä erota. Tämä seinän ja toverin hampaitten „sekoittaminen“ on muuten tosi tapaus, vaikkei tapahtunut täällä. Niin ettei kannata arvailia. — Mutta se muisto! Tunteitten liikuttus äänimäisiksi vastakohtiksi: Viljalta

MUUTAMIA

pikkupoikia

otetaan leppiä, y. m. ala-arvoisia puita pois raivaamaan allekirjoittaneen maalla.

Napiala, 31 p. elok. 1923.

J. Heikkilä.

Kaikenlainen

METSÄSTÄMINEN

Terwakoski Aktie Bolag'in omistamilla tiluksilla Jänakkalan, Lopen ja Rengon pitäjissä kielletään täten laissa määrätyn edesvastuun uhalla.

Terwakoskella Elok. 30 p. 1923.

Terwakoski Aktie Bolag.

ILMOITUSARVOISALLE

yleisölle!

minä allekirjoittanut otan Napialan Uudessa talossa vastaan kaikenlaisia jalkinetilauksia. Työ tehdään huolellisesti. Kohtuulliset hinnat.

Kunnioittaan

Viktori Lampi.

Selvyiden vuoksi saan ilmoittaa, että palsta - niinkuin lohkotilainkin huudatukset ovat kolmesti kuletettava oikeudessa.

Napiala, 31 p. elok. 1923.

J. Heikkilä.

Lautamies.

Lotat!

Kokous Seur:huoneella maanantaina syysk. 3 p. klo 7 illalla.

Uudet jäsenet tervetulleita.

SUOJELUSKUNNAN

harjoitus sunnuntaina' syysk 2 p. klo 9 aamulla. Täysi varustus.

Paikallispäällikkö.

eron haikeutta — ylenpalttisesti jälleennäkemisen riemua. Aivankuin eräänä iltana tällä viikolla oli ihana kuutamo, paras kahden hengenilta, ja aamulla harmaa tihusade. Selittääkseen edellistä olisi tämä vertaus käännettävä päinvastoin, mutta se ei olisi oikein uskottava siinä tapauksessa.

Niin, muutto, sinä ihmiselämän vertauskuva! Lyhyt ja samalla kertaa ikuinen. Lyhyt, koska se onneksi kestää vaan muutaman päivän, mutta ikuinen, siksi että se aina toistuu.

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 30.

LAUANTAINA 8 PNÄ SYYSK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 2/50 SM.

Viikkolista :

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi kerran 19,9 klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeiden jakoa ja si-
demuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

JUNAT :

lähtevät: (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48 & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk. alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j.p.p.

— Teknikko Henrik Tornberg, joka Terwakoskelta muutti Stockforsin tehtaalte kolme vuotta sitte, on nyttemmin eronnut sieltä ja liittynyt Tampereen insinööri toimistoon Tampereelle.

— Ryttylän kasvatustaitos. Metallitöiden opettajaksi Ryttylän kasvatustaitokseen on 16 hakijasta valittu tekniikko Väinö Nuotio Terwakoskelta.

— Tervakosken Osuuskaupan elokuun myynti oli Smk 196,581:30. Kahden ensimmäisen vuosikolmanneksen myynti oli Smk 1,304,978:75, siis 383,653:45 Smk suurempi edellisen vuoden vastaavan ajan myyntiä.

— Tämanyskyinen asevelvollisuuskutsunta. Kutsunta v. 1904 syntyneille suoritetaan janakkalaisille Riihimäen Palokunnantalolla lokak. 24 p:nä kello 9 aamulla.

Säästäväisyydestä.

Ihmisen tärkeimpiä velvollisuuksia nuoruudessaan ja miehuusijässään on muistaa ajatella kerran tulevansa vanhaksi ja turvata sitä. Nuoruuden elämäkoulun aikana se valitettavasti usein unohdetaan. Meidän valistuneella aikakaudellamme ei niin kumminkaan pitäisi tapahtua, kun on olemassa niin monta keinoa säästämiseen siten, että se jokaiselle soveltuu. Yksi meidän kaikista käytännöllisimmistä säästämissä tavoistamme on ehdottomasti henkivakuutus. Se kuin vaatimattomalla vuosimaksulla tekee omistajansa huomattavan pääomanomistajaksi. Vakuutus on meidän paikkakunnallamme hyvin yleinen; mikäli tulee kysymykseen esim. palovakuutus, mutta henkivakuutuksella olisi kylässäme vielä runsaasti toimialaa. Eikö tämä ole luonnovastaista. Maallinen omaisuus pidetään tärkeämpää turvata onnettomuuksilta kuin se meillä, joka sittekin on tärkein kaikista: henki!

Ottakaamme esimerkiksi nuorukainen tai nuori tyttö, joka vasta on alkanut ansaitsemisensa. Mitä henkivakuutus antaa hänelle. Sillä on suuri kasvattava merkitys, suurempi kuin ensi silmänräpäyksellä voisi ajatellakaan. Se opettaa hänet kieltäytymään monesta turhasta menosta ja viettelyksestä, joista ei hänellä olisi vähääkään pysyväästä hyötyä. Se opettaa häntä panemaan rahalle arvoa, opettaa säästämään. Se vuosittain vakuutussäästöjä suorittaessa opettaa katsomaan tulevaisuuteen, vanhuuteen, antaa siis elämälle vakavuutta ja tarmokkuutta. Se siis kasvattaa luonnetta!

Ja perheen isä, jonka ympärillä hyöriä sinisilmäisiä palleroisia. Onko hänellä oikeutta ja uskallusta ajatella saavansa aina olla heitä auttamassa ja tukemassa? Eil! Siitä emme koskaan voi olla varmat. Mutta me voimme turvata heitä vielä sitten-

kin, vaikka minkälaisia odottomattomuuksia tapahtuisi, jos otamme henkivakuutuksen. Se vaatii meiltä vain hiukan kieltämyksiä, joihin luonnollisesti jokainen on valmis pienten kirkassilmäinsä tähden Kylässämme on tapahtunut esimerkkiä, jotka kaunopuheisesti puhuvat henkivakuutuksen siunauksellisesta työstä. Tällaiset esimerkit silmäin edessä pitäisi jokaisen hiljaisuudessa tehdä inventtausta varainsa ja tuloinsa kanssa sekä tehdä matka jonkun Suomi-yhtiön asiamiehen luo ja rakentaa vakuutus. Silloin ainakin voi nukkua hyvällä omallatunnolla tietäessään tehneensä sen, minkä voi, oman vanhuutensa rauhan ja lastensa tulevaisuuden eteen.

Tämän lehden toimituskin puolestaan tarjoaa kernaasti palvelustaan tässä ihmisen perusteellisemmässä säästämistyössä ja kehoittaa kääntymään puoleensa henkivakuutusta koskevilla kysymyksillä.

Vakuutussihteeri.

— Marssin Lopen Läyliäisten Seuratalolle on kapellimestari Aksel Hammar säveltänyt. Onnistunut marssi esitettiin ensi kerran mainitun Seuratalon viikkipäiväjuhlassa viime sunnuntaina, jossa Terwakosken Soittokunta oli soittamassa.

— Ikävä pettymys. Viime sunnuntaiksi oli Tervakosken Klubi aikonut vapaat Elävät kuvat Klubin jäsenille, mutta jostakin käsittämättömästä syystä eivät tilatut filmit saapuneetkaan, joten tilaisuus oli peruutettava.

— Tervakosken Lotta-Svärdyhdistyksen puheenjohtajaksi poismuuttaneen rva Kaisu Zilliacuksen jälkeen valitsi Lottien kokous t. k. 3 p:nä rva Margit Lundellin.

„Onko kieltolaki vienyt eteenpäin kansamme raitistuttamista ja onko se ollut maallemme onneksi vai onnettomuudeksi?”

Sanotaan, ettei kieltolaki ole tehnyt kansaamme raitimmaksi. Ja näyttäähän kieltolain aikana juominen hirveästi kasvaneen. Se tahdotaan panna kieltolain syyksi. Vuosi vuodelta rikoksentehtijäinkin luku lisääntyy peloittavalla vauhdilla, mutta tulisiko kenenkään mieleen syyttää siitä rikoslakia? Ei tietenkään. Ei juomineenkaan niin ollen voi olla kieltolain syy. Väitetään, että kieltolaki ei olisikaan muiden lakien veroinen. Sellainen väite todistaa tietämättömyyttä. Onhan sen eduskunta laatinut ja saanut sille hallituksen hyväksymisen, joten se on syntynyt aivan samoin kuin niin moni muu laki, jonka pätevyyttä ei kukaan epäile.

Mutta ajankohta, jolloin kieltolaki tuli laiksi oli sille epäedullinen. Jos hallitus olisi hyväksynyt sen silloin kun eduskunta sen ensikerran esitti, olisi se astunut voimaan jo aikoja ennen maailman sotaa, jolloin sen menestyminen olisi ollut helpompi. Nyt sen toteuttaminen alkoi vuosina, jolloin sota oli monin tavoin höllentänyt ihmisen käsitteet siveellisyydestä ja oikeudesta ja lainkunnioitus oli huimaavasti alentunut. Sodan aikana pääsivät väkijuomat muutamia vuosia vallinneesta väliaikaisesta kiellostä huolimatta taas valloilleen. Kun sitten kieltolaki keväällä 1919 astui voimaan, ei se voinut väkijuomien tuontia ja salakauppaa kokonaan ehkäistä. Ja edelleen näyttävät ne, varsinkin salakuljetus, lisääntyvän.

Kaikesta huolimatta on suurin ero vaa-paan väkijuomakaupan ajan ja nykyisen välillä. Tilastot osoittavat, että vuosittainen alkoholin käyttö henkilöä kohden oli ennen, ja oisi nytkin ilman kieltolakia, paljon suurempi kuin kieltolain vallitessa, vaikka moni ehkä luulee päinvastoin.

Salakuljetuksen ja myynnin kautta joutuu voitto keinottelijoille. Valtio voisi saada väkijuomakaupan haltuunsa ottaen usean sadan miljoonan tulon vuosittain. Kieltolaki evää ne miljoonat. Eikö se ole maalle onnettomuus? Ei, sillä sen veron tulisi raskaimmin suorittamaan varsinaisen kansan, syvien rivien mies vaimonsa ja lastensa onnettomuuden hinnalla. Olisihan järjetöntä kaupata ihmisille ainetta, joka

POHJOISMAIDEN SUURIMMAN HENKIVAKUUTUSYHTIÖN

KESKINÄISEN HENKIVAKUUTUSYHTIÖ

SUOMEN

ASIOIMISTOT TERVAKOSKELLA:

Bruno Laitio

Artturi Wallinheimo

Kansanvakuutuksia:

Otto Tammi.

Kirjoituskilpailu.

Tervakosken Kaiun kilpakirjoitukseen on saapunut kaikkiaan seitsemän vastausta. Palkintoautaluntana ovat toimineet neiti I. Brofeld ja luutn. G. A. Gröndahl. Lautakunta on tehtävänsä suorittanut ja päättänyt olla jakamatta I palkintoa vaan sen sijaan jakaa kaksi II palkintoa. Palkinnoita ovat saaneet II p. nimimerkki „Lain puolesta” (Veera Wallinheimo) ja nimimerkki „Alas juoppous” (Bruno Laitio) III palkinnon nimimerkki „Monopol” (Ariete Pekkarinen) Palkituista kirjoituksista tahtoo palkintolautakunta lausua, ettei se ole tässä numerossa julaistun „Lain puolesta” artikkelin ajatuskannan takana, mutta kirjoituksen ansiokas kokonpano oikeuttaa sen palkittujen joukkoon. Seuraavissa numeroissa tulemme julkaisemaan toisia palkittuja kirjoituksia.

tekee hulluksi, sitä varten, että voitolla voisi perustaa hullujenhuoneita. Sellaista olisi viinakaupasta saatu voitto pohjimmaltaan. Varsinainen kansa, ainakin kaikki perheen äidit ymmärtävät, että kieltolaki on heille onneksi ja siksi he tahtovat pitää siitä kiinni. Surullista on että suuri osa kansamme sivistyneistä on liittoutunut kieltolakia vastaan. Sellainen pyrkimys on itsekkyydestä lähtöisin ja vahingoittaa arvaamattomasti kieltolain toteuttamista.

Sanotaan ulkomaankaupamme viinimaiden kanssa kärsivän kieltolaista. Mutta kuitenkin viime vuonna voitti viennin koko huomattavasti tuonnin. Näyttää siis v. entitavaramme hyvin keipaavan, vaikkamme huolisikaan sen vastineeksi kalliita viinejä.

Kieltolain ystävien ei ole syytä ma-

SYYSJUHLAN toimii

Tervakosken V. P. K. sunnuntaina, t. k. 9 p. klo 2 päivällä Pikkunuijien kentällä.

Ohjelmassa:

Torvisoittoa.

Puhe.

Urheiluja.

Kello 7 illalla alkaa Seurahuoneella

Iltama,

Jossa ohjelmana on torvisoittoa, Eläviä Kuvia, Ilotulitus, tanssia, y. m.

Sisäänpääsy kentälle vapaa, Iltamaan 5.- ja lapsilta 2:50.

V. P. K. johtokunta.

— 70 vuotta täyttää t. 12 p. rouva Matilda Hermansson Tervakoskella.

PIKKU-UUTISIA.

Herra K. Emil Nyman'in perhe, joka äskettäin lisääntyi reippaalla pojalla, on taasen saanut lisäästä kokonaista 10 henkeä. Vastasyntyneet ovat aivan äitinsä näköisiä, pitkäkuonoisia ja tuuheahäntäisiä, virheettömiä Skotlantilaisia paimenkoiria.

sentua siitä, ettei vielä ole pääty toivotuun tulokseen. Moni muu hyvä ja hyödyllinen asia saa alussa kokea vastusta. Me ymmärrämme, ettei laki yksin tee kansaamme raittiiksi. Se on vaan kuin selkäranka, johon aatteellinen raittiustyö tukee toiminnassaan. Nouseva polvi on opittava kunnioittamaan lakia, kieltolakiakin, joka vaikeuksia vastaan taistelevie kansaamme raitistumista kohti. Ja sehän on maallemme onni, josta ei kukaan vakavasti ja koko kansan parasta ajattelevakansalainen tahtone kieltää. „Lain puolesta”

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 31.

LAUANTAINA 15 PÄÄ SYYSK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 250 SM.

Viikkoilista :

Tehtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi ker-
ran 19,9 23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeitä jakaa ja si-
demuuttoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

JUNAT :

lähtevät : (saapuva) Ryttylästä etelään (pohjois-
esta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen
(etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat :

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä
noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö
Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryt-
tylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk.
alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j. p. p.

PALOKUNNAN SYYSJUHLA.

Palokunnan viime sunnuntaiksi suunnittelema syysjuhla peruutettiin epäsuotuisan sään tähden. Ilma olikin kauniimpi m'tä koko kesänä on ollut. Kova tuuli aamulla oli vielä kuivattanut kentän aivan kuivaksi. Juhlan peruutus oli kumminkin ymmärrettävissä, sillä ei Palokunta ole kes-
kaan viettänyt syysjuhlaansa ilman sadetta ja nyt olisi tullut poikkeus sääntöön.

Iltamaan seurahuoneella oli kerääntynyt väkeä odottamattoman runsaasti. Siellä Tervakosken soittokunta esitti arvokkaan musiikkiohjelman, vaikuttavaa filmiä „Maa-
han sidottu” seurattiin mielenkiinnolla. Pieni ilotulitus annettiin uuden loppurakennuksen tornista. Loppuilltaa kuului vilkkaassa tanssissa.

— Kauppakorkeakoulussa on suorittanut siirtotutkinnon kauppa- ja pankkiosastolla m. m. ylioppilas Aino Aho Tervakoskelta.

Raittiutta kohti!

Juoppouspahetta vastaan on meillä taisteltu yli pitkän miespolven! Kun Kansaneduskunnan suuren enemmistön mielipiteenä saimme kieltoain, silloin sykähti ilo jokaisen raittiusmiehen sydämessä. Olimme astuneet pitkän askeleen päämäärämme. Kieltolakihan ei koskaan ole ollut raittiusväellekään lopullinen päämäärä, se on ollut vain keino päämäärän, kansan raitistuttamisen, saavuttamiseksi.

Mutta nyt neljän vuoden kuluttua katselee jokainen raittiusmiehen kieltolakiamme sekavin tuntein. Kuka olisi raittiusväestäkään aikaisemmin kajahuttaessaan sotahuutoansa: „myrkyt apteekkiin!” uskonut, että apteekki olisi niille niin epävarma säilytyspaikka. Kuka olisi uskonut, että väkijuomia, joita ennen sotaa oli, kiitos vaitimonopoolin, saatavana vain kaupungeissa, nyt kieltoain ollen myytäisi jokaisessa pienimmässäkin metsäkylässä!

„Onko kieltolaki vienyt eteenpäin kansamme raitistuttamista ja onko se ollut maallimme onneksi vai onnettomuudeksi?”

Mitä kieltolaki on aikaansaanut?

Se on alentanut lain kunnioitusta ja pyhyttä. Vai eikö yleinen mielipide katsele henkilöä, joka on rikkonut jotakin rikoslain pykälää vastaan, aivan toisilla silmillä kuin miestä, joka on ottanut ryy-
pyn, vaikka pitkänkin, ja kumminkin ovat he maamme lakien mukaan tehneet samanlaisen rikoksen?

Se on vienyt meidän jo niin kukoistavan vakaumuksellisen raittiusliikkeenme miltei olemattomiin. Se on korvaamaton takaskel. Ennen kieltolakia oli aatteellisen raittiusjärjestön ansiosta humalassa esiintymisen lähtemätön häpeätahra, nyt yleinen mielipide sille hymyilee, kuin jollekin uto-
työlle.

Se on opettanut naiset ja nuorison juomaan! Vai tapasitteko ennen kieltolakia

usein naista, joka edes kostutti huuliansa Madeiralla, tai jollain muulla hienolla viinillä, mutta miten usein tapaatte nyt naisia, säädystä tai ikärajasta huolimatta, jotka eivät heitteisi kaikenlaisia virolaisesta spriistä kotonakyhättyjä liköörejä kuin ammattimies konsanaan?

Se on maallikonkin järjen mukaan huonoutanut valtion taloutta! Vai olisiko lähes viidennes valtion tuloista nykyäänkään mikään halveksittava summa?

Kieltolaki on siis raittiusjärjestön ja kansan raitistuttamiselle tehnyt sellaisen karhu-
huopelveluksen, joka kymmenet vuodet ottaa korjaantuakseen. Se on ollut maallimme suuri onnettomuus. Optimistisinkaan raittiusjärjestön tekijä tuskin voinee kieltää, että yleinen mielipide on kääntynyt kieltolakia vastaan, pelottavaa ajatella että se kääntyisi aatteellista raittiusjärjestöä vastaan!

Kirjoitukselle myönnetty ahdas tila ei salli tuoda esiin mitään todistuksia ja niitä ei tarvitaakaan. Jokainen päivä antaa avosilmin kulkevalle järkyttäviä todistuksia kieltoain tehottomuudesta, sekä osoittaa kansamme raittiusjärjestön menneen pelottavasti alaspäin onnettomuudeksi maallimme.

Juoppouspahetta ja väkijuomien väärinkäyttöä vastaan taistelemaan ajoissa herätäköön kansamme. Keksittäköön uusia keinoja ja työtapoja, kieltolaki ei siihen pysty!

„Alas juoppous.”

— Muistettava iltamatilaisuus. Sunnuntaina t. k. 23 p. pitää Tervakosken Klubi iltaman seurahuoneella. Ohjelmasta voimme jo ennakoita mainita koomillisen operetin „Tusina tyttöjä”, jonka esitys viime näytännökäudella sai suurta tunnustusta. Muusta ohjelmasta myöhemmin.

Muistiinpanoja

vanhoilta ajoilta paikkakunnallamme.

V. 1909 Tammikuu oli hyvin leuto ja lumeton. 13 p. oli 10 astetta kylmää, mutta oli päiviä jolloin satoi vettä ja oli 3 astetta lämmiin. Tervakosken saha päätöi 28 p klo puoli 1 yöllä. Helmikuun alussa n. 25 ast. pakkasia, pyryjä, loppukuulla lauhkeampaa. Seuraavan kuun alussa vuorotellen pyryjä ja pakkasta, myöhemmin lauhkeata ja vesisuoja. Huhtik. 1 p. kelinrikko ja koko kuukauden vaihtelevia ilmoja, milloin pohjatuulia, milloin lumiräntäsateita. Vappuna lumi- ja vesipyry. Kevätviljaa kylvettiin 6 p:stä. 18 p aukeni Alasjärvi ja 21 lähti halkolaiva. Kesäkuun alkuun saakka pakkasaamuja. Siitä sateista n. 3 viikkoa. Kesäk. 20— heinäk. 6 poutaa ja hyvin lämmintä. Sitten taas alkoi sateet ja vasta elok. 25 p:stä saatiin viikko poutaa. Niin oli koko heinäntekojan sade haittana. Elok. 16 kylvettiin ruista ja vasta 19 p. leikattiin. Syysk. 5 alettiin kauranniitto vaikkakin jälleen oli sateista. Kesäkuulla oli yöpakkasia ja sitä seurasi jonkun kirkas päivä. Lokakuu yleensä pilvistä paitsi 9—15 ihan tyyntä ja kirkasta. Marrask. 15 tuli rekikeli ja oli jo 21 asteen pakkasen. Jouluk. 3 p satoi vahvasti lunta ja oli vuoden loppuun hyvin myrskyistä ja pyryistä.

V. 1910 alussa lumimyrskyjä. Sitten n. 12 asteen pakkasta tammik. 22 p:ään jolloin oli 3 päivää talven ankarin pakkasen 25 astetta. Helmikuussa enintään 4 ast. pakkasta, muuten vesisuoja ja lumetonta. Maaliskuu vielä leudompi, 23 p alkoi kirkkaat ja lämpimät, loita vasti yhtä mittaa huhtik. 8 päivään. Niinpä jo huhtik. 19 lähti Alasjärven jää ja 28 alkoi kaurankylvö. Kuun loppu oli pilvinen, mutta lämmin, niin että jo vappuna oli maa värähtäen ruohon peittämä ja 3 p lehti oli hiirenkorvalla. 18 p. oli aamupakkasen ja senjälkeen jonkun verran kolkkoa, mutta kesäk. 4 alkoi kesälämpimät. Muutamia sadepäiviä lukuunottamatta oli poutaa aina heinäk. puoliväliin saakka. 20 p. oli kova ukkosilma ja raesade. 5 p oli alettu heinänteko ja jo 25 p. leikattiin ruista, vaikka satoi jonkun päivän. Elok. 10:stä niitettiin kauraa ja oli poutaa syyskuun 3 p. saakka. Siitä 3 päiväisen sateen perästä kauniita ilmoja lokakuun loppupuolelle. Kesä oli yleensä poutainen ja verrattain aikainenkin verrattuna esim. tämän vuoden kesään. 28 p lokak. tuli pakkaset ja l. mipyry, niin että marrask. 4 p. alettiin reel-4 päivää senjälkeen vielä rattailta 26 p asti. Kuun loppu ja koko joulukuun satoi vuoroin lunta ja vettä eikä pakkasta ollut juuri sanottavasti.

V. 1911 alkoi suoja-illoilla ja vähälumisena, vasta 28 p oli 14 ast pakkasen koho. ja loppu lopussa 26 asteesen. Te-

ILMOITUKSIA.**TERVAKOSKEN OSUUSKAUPPA**

saapunut: suuri määrä

Sukkia
Villapaitoja
Kaulahuiveja
Laamapaitoja
Rikohousuja ja paitoja
Rukkasia
Kalosseja.

Huom!

Alennuksella myydään pienempi määrä naisten kenkiä.

ELÄVIÄ KUVIA

Seurahuoneella sunnuntaina tk. 16 p. kello 7 illalla.

Muuta ohjelmaa:
Torvisoittoa
Tanssia.

Sisäänpääsy 3:- ja lapsilta 2:-

Johtokunta.

mikuun alussa pieniä pakkasia ja pyryjä, mutta kesäkuulla oli jo 1 aste lämpöäkin. Maaliskuun alku lauhkeata, kylmää 1—10 astetta, lopulla vähän kylmempää ja kirkasta. Seuraavan kuun alku kirkas ja lämmin, niin että jo 11 p. postia meni rattailta Ryttylään. Myöhemmin vielä kylmiä, 19 p alettiin vielä Alasjärven jäällä. Vappuna kirkas vaikkei lämmiin. 4 p. alkoi kaurankylvö Paistonsuolle. 5 p läänlätö, 7 p. ilma lämpeni näyttäen maa lasvun ensi merkkejä. 16 aamulla pakkasen ja 20 p illalla rupesi satamaan lunta, niin että seuraavana aamuna oli maa 5 cm n lumikennoksen peitossa ja 3 ast. pakkasen. Kolkkojen vesisateiden perästä ilma lämpeni aina kesäk. 8 p. asti jolloin satoi raekuuroja ja riitti kylmää juhannuksen aatto-päivän saakka. Sitten tuli lähes 3 viikkoisen kirkas pouta. Heinäk. 14 alettiin heinänteko, vaikka olikin sateista ja kolkkoa sää 24 päivään. Seurasi jälleen kuumaa ja kirkasta elok:nteen, jolloin leikattiin ruista. 12 p kauranniitto ja 17 p rukiinkylvö. Kuun loppu ja seuraavan alku oli

Myytävänä.

3 noin puolen vuoden vanhaa vasikkaa myytävänä.

A. Rautelin'in luona
Hallakorpi.

Suojeluskuunta.

Kilpailu Tehtailija Waaran maljasta suoritetaan sunnuntaina syysk. 16 pnä klo 9 a. p.

Kilpailuun kuuluu: pituushyppyä, kulantyöntiä ja noin 1500 m juoksu.

Kokoontuminen Pikkuuniitylle.

Paikallispäällikkö.

JAAPANINLÄHETYSKOKOUS

pidetään allekirjoittaneen luona sunnuntaina, tk. 16 pnä klo 2 päivällä.

Minna Stenholm.

— Poikain urheilumerkkikilpailun uimakokeet suoritetaan sunnuntaina 16 p klo 2 päivällä Tervakosken uimalaitoksella.

— Kunnallisverojen toisen puoliskon kanto toimitettiin Tervakoskella tk. 12 pnä. Kannossa jäi lunastamatta ainoastaan aniharvoja Tervakoskella.

— Tänään on viimeinen päivä, jolloin kunnallisia vaaleja varten laadittu äänestysluettelo on nähtävänä Emil Leinon luona Tervakoskella. Myöhästyneet huolehtikoot tästä velvollisuudestaan, äänestystilaisuudessa ei enään voi tehdä muistutusta.

— Kihlauksensa ovat julkaisseet ni Ida Koskinen ja Kalle Honkanen Paistonsuolta.

— 75 vuotta täyttää perjantaina tk. 21 pnä Leskirouva Emma Lindstedt.

poutaista. 9 p syysk muuttui ilmat sateiseksi ja myrskyiksi. Lokakuussa oli jonkun kirkas pakkasaamu, mutta 31 alkoi 5 päiväinen ankara vesisade, joka aikaansaa syystuuvia. Vasta marrask 22:sta alkoi pienet pakkaset kestien joulukuun 9 päivään. 10 p oli ensimmäinen rekikeli ja vaihte i 0—5 asteen pakkasia.

Tervakoskella, syysk. 15 pnä 1923.

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 32.

LAUANTAINA 22 PÄIVÄ SYYSK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 250 SM.

Viikkolista :

Tohtori A. Törnström vastaanottaa seiraita Sidehuoneella joka toinen Ke kiviikko, ensi keran 3,10 23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeiden jalka ja siemenmuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

JUNA :

Lähtevät : (saapuva) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48 & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat :

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junnalle j.p.p. lähtö Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin pa'aa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk. alusta avoimena joka perjantai 5—6,30 j. p. p.

— Jumalanpalvelus. Tervakosken Seurahuoneella saarnaa sunnuntaina t. k. 23 pñä klo 2 päivälli pastori Takala.

— 65 vuotta täyttää t. k. 29 päivänä tehtaan remmienhoitaja Kustaa Pajunen.

— Kuollut. Viime lauantaina kuoli Napialassa kauppias Johan Niska 68 v. vanhana. Vainaja oli vanhoja Turkin sotaan osaa ottaneita Suomen kaartilaisia.

— Tapaturma. Vasemman käden pikkusormi katkesi viilaaja Koivulta viime lauantaina. Loukkaantunut oli korjaamassa epäkunnossa olevaa valkaisuvalsia jolloin irroitamansa akseli putosi sormelle katkaisten sen.

— Uudeksi kirjanpitäjäksi Yhtiön konttooriin on noin parista kymmenestä hakijasta valittu Herra Emil G. Önbloom, Mäntästä.

Kotikudonta kunniaansa!

Kotiteollisuutta on viime vuosina viety maassamme tuntuvasti eteenpäin. Etenkin kutomiselle on suotu harrastusta ja suurta innostusta, joten se on uudelleen ruvennut kukoistamaan. Monenmoiset yhdistykset, koulut ja epistot ovat ottaneet kutomisen ohjelmaansa, ja järjestetäänpä sen edistämiseksi lyhempi tai pitempiäaikaisia kurssejakin. Ihastuttavan kauniita kutomatuotteita on nähtävänä sekä pienemmissä että suurimmassa näyttelyissä. Herkullisten väriensä, kauniiden malliensa ja ennen kaikkea kestävyytensä puolesta ne kykenevät kilpailemaan minkä tehdastuotteen kanssa hyvänsä. Jopa ovat suomalaiset kotikutomatuotteet saavuttaneet tunnustusta maailman markkinoillakin.

Siihen aikaan, jolloin nainen ei ollut päässyt henkisestä kehityksestä osalliseksi, sanottiin peukalon olevan keskellä kämmentä sillä kodin haltijattarella, joka ei tainnut kutoa kaikki kotona tarvittavat pyyhkeet, lakanat, liinat, pito- ja päällysvaatekankaat, hevosloimet, rekiryijyt j. n. e. Henkisesti valpas nykyajan nainen tietää antaa arvon myöskin kodin askarteluille, joihin käsityöt yleensä ja siis kutominenkin kuuluu. Tämän osoittaa päivänselvään naismaillamme arkkitehdit ja insinöörit, ammatitarkastajat ja taiteilijat, läsiyökoulunopettajat ja kotitalousneuvojat sekä monet muut, joiden toiminta tähtää elämän onnellistuttamista kotilieden ympärillä. Monin verroin rakkaaksi käy se koti, jossa perheen emännän taitava käsi on järjestänyt kotitekoiset valmisteet omaistensa viihdyttämiseksi.

Nyt kun Tervakoskellakin asustaa pätevä kutomapeittäjä, tulisi paikkakuntamme sekä nuorempien että vartuneempien naisten käyttää tilaisuutta hyväkseen sekä

järjestäytyä ryhmittäin kangaspuita helskyttämään, syöstävätä lennättämään, pirttaa paukut aanaan, pinkkaa piukkaamaan. Siten täälläkin oikein kirjaimellisesti lahjoitettaisiin lanka Suomikodin lämpöiseen ja pehmeään liesimattoon.

PESÄPALLO-OTTELU.

Viime lauantai-iltana pelasi Tervakoskeila Riihimäen Suojelus-kunnan pesäpallojoukkue Tervakosken joukkuetta vastaan. Heti alussa huomasi että pelaajamme eivät olleet pitempään aikaan harjoitelleet ja vähäisen hermostumista lisäksi ja Riihimäkeläiset korjasivat ensimmäisellä sisävuorollaan kuusi juoksua. Lopussa peli parani mutta Riihimäkeläiset, joiden mainiosti pelaajia eksyttävä lukkari teki pojillemme paljon hallaa, pitivät etumatkansa ja loppitulokseksi tuli 16—11 juoksua. Erotuomarina toimi teknikko Väinö Nuotio.

KILPAILU TEHTAILIJA VAARAN MALJASTA.

Viime sunnuntaina kilpailtiin Tervakosken Suojelus-kunnassa ensimmäisen keran tehtailija Vaaran lahjoittamasta maljasta. Monet yhteensattumiset vaikuttivat valitettavasti sen, että kilpailijoita ilmoitautui vain neljä. Kilpailulajit olivat pituushyppy, kuulantyöntö ja noin 1000 mtr juoksu. Kilpailujärjestys tuli seuraavaksi:

I p. Sulo Syrjänen 218,58 pistettä.
II .. Eino Honkanen 213,95 ..
III .. Jussi Nieminen 202,07 ..
IV .. Leevi Syrjänen 196,04 ..

Pekaali joutui siis vuodeksi Sulo Syrjäselle.

— Osuustoimintanumeron julkaisivat viime lauantaina paikkakunnan lehdistä m. m. Hämeen Seurat ja Häme. Mainituissa lehdistä oli kuvalla varustettu artikkeli meidänkin osuuskaupastamme sekä ilmoitus.

Hyljättävä tapa.

Fyydän „Kaiun” kautta sanoa kyläme nuorukaisille pari sanaa eräästä vallattomuudesta, jonka jokainen myöhempään illalla nyt syksypimeällä ulkona kulkemaan joutunut on tullut kokemaan. Joukko yhdessä kulkevaa nuorisoa tuikkaa taskusähkölampunsa vastaanuljoita vasten silmiä. Säikähdys! Ivalinen nauru! — Pojat! Tapa on mitä moitittavin. Käytettävämme olevia erinomaisia keksinnöitä ei voitaisi suuremmissa määrin väärin käyttää kuin nyt käyttämällä joka'selle niin tarpeellista taskulamppua semmoiseen moukan leikkiin. Syksyn kurassa on lamppu monasti verraton kulkiessa, mutta vastaanuljoita ei sillä tarvinne häiritä. Jos on halu tuhata sähkölamppuansa, niin astukaa, jos vastaanuljoja on naishenkilö ja tie huono, kulkemaan mukaan ja valaiskaa tietä, se osoittaa sivistyneisyyttä, mutta vastaanuljojan kasvojen valaiseminen itse piilossa pysyen osoittaa auttamattomasti — moukkaa!

Eräs.

Klubin iltama.

Huomenna sunnuntaina on syyskaudemme ensimmäinen iltama. Tämä ensimmäinen iltama ansaitsee tarkoituksensakin tähden paikkakuntalaisten jakamattoman myötätunnon. Paikkakunnan naiset ovat sen järjestäneet uusien akkunaverhojen ostamiseksi Seurahuoneelle. Jokainen voi siis olla mukana Seurahuoneemme kaunistamisessa vain ilmestymään saapumalla. Ohjelman päänumerona on, kuten jo edellisessä numerossa mainitsimme, koomillinen opeetti „Tusina tyttöjä”, joka jo viime näytäntökaudella sai hyvin ansaitsemansa menestyksen. Tällä kerralla on osien jako osittain uusi ja mukaan otettu uusia tansseja ja lauluja.

Jokainen pitäköön tilaisuuden muistossaan.

JANAKKALAN KUNNAN 500 VUOTISJUHLA.

Kun Janakkalan kunta lähivuosina täyttää 500 vuotta, päätti Janakkalan kunnanvaltuusto t. k. 17 p. pitämässään kokouksessa siihen mennessä kirjoituttaa kunnan historian. Historian kirjoittamisesta neuvottelemaan ja sopimaan kirjoittajan kanssa valittiin kunnallislautakunnan esimies O. Marttila.

TERVAKOSKEN KLUBIN ILTAMA

Seurahuoneella, sunnuntaina t. k. 23 p. klo 7 illalla.

Torvisoittoa:

„TUSINA TYTTÖJÄ”.
Koomillinen operetti.

TANSSIA.

Sisäänpääsymaksut 8:— 5:— ja lapsilta 3:—

JANAKKALAN KUNNANVALTUUSTON KOKOUKSESSA

t. k. 17 p. käsiteltiin m. m. seuraavat asiat:

Leppäkosken piirin kättilälle päätettiin hankkia asunto vuokraamalla Leppäkosken kylästä Lehmuksen talosta.

Leppäkosken kansakoulun johtokunnalle myönnettiin 2000 mk. lisämääräraha toisen ompelukoneen ostamista varten.

Kunnan tilanhoitotoimikunnalle myönnettiin 8000 mk. lisämääräraha Mäkelän tilan tilanhoitajan asunnon korjauskustannuksia varten.

Valtion tielautakunnan menoarvio vuodelle 1924, päättyvä 111,845 m:kaan, päätettiin puoltaa hyväksyttäväksi.

Hämnen läänin kuntien työlaitosliiton kokouksiin kunnan edustajaksi valittiin Aatu Mäkelä, varalle K. Koskinen.

Hyväksyttiin ohjesääntö kunnan lastenkodille. Maaherran vahvistusta sille hakemaan valittiin kunnankirjuri Armas Lahdentaus.

Kunnalliskodin lisärakennustyöt päätettiin ottaa huomioon kunnalliskodin sairaalarakennusta uusittaessa lähivuosina.

Lainajvästön johtokunnalle myönnettiin oikeus hankkia jyvästään siemenohria 25 hl. vaihtamalla niitä rukiiseen.

Lainajvästön johtokunnan jäsenten päiväpalkka päätettiin korottaa 25 mk.

Janakkalan kunnan Turengin kansakoululla valmistuvat lisärakennukset kunnan puolesta tarkastamaan ja vastaanottamaan valittiin V. A. Koskinen ja P. Miikkulainen.

Uuden kunnansa raajan, joka rakennetaan niin, että se valmistuu elokuun 1 p:ksi 1924, piirustusten vahvistaminen jätettiin seuraavaa kokoukseen, mihin mennessä koetetaan saada selvää, voitaisiinko piirustuksia ja rakennussuunnitelmaa muuttamalla saada rakennus halvemmaksi, niin ettei potilaille varattu tila kuitenkaan tulisi pienemmäksi.

Sairaalan rakennuslautakuntaan eron saaneen H. Lagervallin tilalle valittiin Armas Lahdentaus.

Perustettavan Joki-Mallinkaisten kan-

sakoulun tonttimaata ostamaan ja kaupakirjaa kunnan puolesta allekirjoittamaan valittiin kansakoulun johtokunnan puheenjohtaja K. Simola.

Kansakoulupiirijako ja opivelvollisuus-suunnitelma vahvistettiin lopullisesti Kouluhallituksen vahvistusta sille hakemaan valittiin kunnankirjuri Armas Lahdentaus.

KUNNALLISET TOIMIHENKILÖT JANAKKALASSA.

Janakkalan kunnanvaltuuston t. k. 17 p. kokouksessa valittiin eri kunnallisiin toimii ja johtokuntiin m. m. seuraavat jäsenet:

Kunnallislautakuntaan: H. Nieminen ja O. Ojala, kumpikin uudelleen sekä samoin varajäsen J. Hanström.

Kirjastojen johtokuntaan J. V. Valaranta ja A. Alho.

Sairaalan johtokuntaan: J. Laine Veittonen ja U. Oksanen.

Lainajvästön johtokuntaan: J. Laine Veittonen.

Holhouslautakuntaan: K. Ylöstalon sijaan, joka on valittu lautakunnan puheenjohtajaksi, P. Miikkulainen.

Taksotuslautakuntaan: vakinaisiksi jäseniksi K. Ylöstalo, A. Vallinheimo, B. Aarnio, H. Nieminen ja V. Valajärvi sekä varalle H. Jussila, A. Paturi, P. Miikkulainen, K. Eerola, O. Marttila ja Armas Lahdentaus.

Paikallisiksi asiantuntijoiksi verotusasioissa kustakin kansakoulupiiristä tulivat Tervakoskelta: J. W. Vilunen ja R. Aho.

Tutkijalautakuntaan valittiin V. Valajärvi, M. Jussila, T. Tuominen, P. Miikkulainen, V. Lassila, A. Lehtinen, H. Selin, U. Lindholm, T. Talvia ja O. Marttila.

PIKKU-UUTISIA.

— Piilonsuolla ei uhkaa perunakato, koska suonhoitaja Renholm sai perunamaastaan saman varren alta kaksi kesäperunajättiläistä, jotka kumpikin painoivat 400 gr. Semmoisia jos löytyy kaikki, tarvitsee Renholmin herrasväki ensi satoon asti vain 365 perunaa.

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 33.

LAUANTAINA 29 PNÄ SYYSK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 2/50 SM.

Viikkolista :

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi kerran 3,10 23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeiden jakoa ja sidemuuftoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

JUNAT :

lähtevät : (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat :

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk. alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j. p. p.

— 50 vuotta täytti t. k. 25 pnä lähetyssaarnaaja Erland Sihvonen.

— Muinaistieteelliset kaivaukset. Leppäkosken Janakkalassa tutki maisteri A. E. Europaeus alustavasti Rankinojan talon luona olevaa kivikautista asuinpaikkaa, joka aikoinaan on sijainnut sisäveden rannalla. Määrärahan puutteessa ei paikalla vielä voitu toimittaa kaivauksia, mutta otetaan se tulevaisuudessa kesäohjelmissa huomioon.

JANAKKALAN KUNTA OTTAA ASUTUSLAINAN.

T. k. 17 p. pitämässään kokouksessa päätti Janakkalan kunnanvaltuusto anoa kunnalle uutta 300,000 mk. asutuslainaa asutustarkoituksiin. Lainaanomukselle maaherran suostumusta anomaan valittiin kunnankirjuri Armas Lahdentaus.

— Janakkalan - Terwakosken Suojeluskuntain väliset marssikilpailut „Janakkala - Terwakoski maljasta” pidetään Turengissa lokakuun 7 p:nä.

Tervakosken entisyydestä.

Kouluneuvos K. Kerkkoselta olemme taasen saaneet julaistavaksemme pari Tervakosken aikaisempia tapauksia kuvaavaa sanomalehtikirjoitusta.

TERWAKOSKEN PAPERITEHDASTAAN PALO 60 VUOTTA SITTEEN.

„Hämäläisessä” N:o 20. joulukuun 11 p:itä 1863 kirjoitettiin: „Yöllä mennä perjantaita vastaan paloi Janakkalassa Tervakosken paperitehdas kaikkine työaineen. Rakennus oli puusta. Kivihuoneet, joissa lumppuja ja valmista paperia säilytettiin, jäi palamatta Tämä palanut osa oli vakuutettu „Skandiassa”, „Salamanderissa” ja Maalaisten palovakuutusyhtiökunnassa 400,000 markkaan. Palamatta jääneen paperin ynnä säilytyshuoneitten arvo oli 250,000. Tämän tehtaan omistajat ovat herrat Borgström ja Wasenius. — Sauvalan talossa — omistaja linna-nimismies Östbohm — on mylly rakennus palanut. Puhutaan Janakkalassa vielä kolmaskin tulipalo olleen, mennä sunnuntaina juuri kirkon menon aikana Monikkalan kartanossa, mutta saatiin sammumaan, kun kirkkoväki riensi apuun”.

TERWAKOSKEN KOULUN ENSIMMÄINEN KEVÄTTUTKINTO 60 VUOTTA SITTE.

Eräs Janakkalan entisiä merkkimiehiä, kansanvalistuksen suuri harrastaja Kaapo Jussilainen kirjoitti Hämäläiseen 1 p. kesäkuuta 1863. „Tänäpäni pidettiin vuositutkinto Tervakosken lapsukaiskoulussa, jonka tehtaan omistajat Herrat Wasenius ja Borgström itse ovat kustantaneet aluskunnan ja tehtaan lapsille, jossa saavat

opetusta ilman mitään maksoa. Nykyisellä, ensimmäisellä lukuajalla oli täällä 25 yhteen poikia ja tyttöjä, joille oli annettu opetusta sisä- ja ulkoluvussa, vähä piipianhistoriassa sekä kirjoitusta ja luvun laskua; näistä kaikista oli sisäluku parhain opittu, varsinkin sen suhteen että lukutaito tällätäisissä tiloissa tavallisesti suuremman muutteluvaisuuden ja suuremman väkiliikkeen tähden erittäin lapsissa on aivan levällä. Onnelliset alamaiset, joille isäntävältä taritaan näin vapaa ehto vastaan otamaan opin ja valistuksen siementä ilman maksota. Onnellinen myöskin se seurakunta, joka on saanut syliinsä sulkea tämkaltaisia kuntalaisia, jotka kustannuksista huolimatta pyytävät kylvää nousevaan nuorisoon sivistyksen siemeniä. Mutta onnelliset myös he, jotka vielä kerran saavat niittää mitä he ovat kylväneet; menestykseen siis tämäkin äsken noussut valontähti!” —

Vieläkö lienee tuon ensi vuoden oppilaita elossa? Ketä on?

Toimitus pyytää ylläolevan johdosta saada huomauttaa, että jos joku senaikuisista Tervakosken „lapsukaiskoulun” oppilaista vielä on elossa, ilmoittaisi siitä hyväntahtoisesti opett. I. Brofeldtille.

— Yhteisarkisto Janakkalassa. Viime lauantaina pidettiin Kuumolassa Janakkalan eri seurain edustajain kokous, jossa keskusteltiin lähemmin jo perustetuksi päätetystä Janakkalan yhteisarkistosta.

Kokouksessa hyväksyttiin toimikunnan laatima ehdotus, jonka mukaan arkisto sijoitetaan Kuumolan alikertaan. Toimikunta sai tehtäväkseen laatia seikkaperäiset sisustuspiirustukset ja hankkia urakatarjouksia.

Toimikunnan ehdotukset otetaan harkittaviksi piakkoin dettavässä uudessa kokouksessa.

Arkistoon on jo ilmoittanut liittyvänsä kymmenkunta yhdistystä ja useita yksityisiä.

„Viistola”

Siistin, maalatun ja ulkonaisesti kaulan kylämme silmätikkuna on useamman vuoden jo ollut sen keskeisintä paikkaa hallitseva „Viistola” eli kuten sitä viimeksi siinä asuneen „jahtimestarin” monien „Miirujen” ja „Jekkujen” tähden on kutsuttu „Koirala”. Se on siinä jo monet tuulet ja sateet seisonut hävitettäväksi tuomittuna, rappautuneena ja surkeana, korjaamatta.

Tällä viikolla olemme kumminkin nähneet, miten sen keskellä olevaa hirvittävää uuniröykkiötä on purettu, rakennusaineita on vedetty sen pihalle ja sen rapistuneet savupiiput korjattu. Tämä kaikki ei todista „Viistolan” kuolemantuomion täytöntönpanoa, ei, se osoittaa vain, että tämä yli kolmeneljännesvuosisatainen vanhus lujine honkahirsineen saa uuden nuoren hahmon päällensä. „Viistola” on kylämme vanhin rakennus ja sen hävittämisen olisi tavallaan kulttuuritappio. Kun se nyt laiteetaan asuttavaan kuntoon, katetaan tiilikatolla, paikataan ja maalataan, niin se tulee näyttämään vielä lastenlapsillemmekin sen ajan tavallista rakennustyyliä, matalakattoista, suurine keskushuoneineen ja katonharjaan asti ulettuvine hujista honkahirsistä tehtyine väliseinineen.

Kylämme vanhuksat muistavat vielä „Viistolan” rakennuksen ajalla tapahtuneen pari tapaturmaakin. Eräs rakennusmiehistä putosi telineiltä kuoliaaksi ja hirsien vedossa siihen Patalan mäestä katui hirsi erään hevosen päälle taittaen sen selän.

Kun tästä vanhuksesta nyt tehdään uudelleen nuori, on sen nimeksikin kylän kirjoihin ja asemakaavaan otettu sen alkuperäinen „Viistola”-nimitys. Viistous kylän muiden rakennusten asemaviivoihin sille tulee luonnollisesti jäämään, joten nimitys on onnistunut. „Koirala” nimi unohtuukoon sen muodovaihdoksessa, samoin kuin sen sitä aikaisempi nimi „Ainapokettava” unohtui sen lakattua tekemästä postikonttorin virkaa.

Ensi kesänä jo seisoo „Viistola” naapuriansa keskellä niiden kaltaisena, keltavalkoisena, auringon kullatessa sen punakattoa, joka suojaa sitä sadan vuoden ikään!

Tervakoskelainen.

„TUSINA TYTTÖJÄ”.

Viime sunnuntain Klubin iltamaan oli saapunut yleisöä ilahuttavan runsaasti. Iltaman päänumero, koomillinen operetti „Tusina tyttöjä” piti, vaikka olikin uusinto, yleisöä hilpeällä tuulella. Kappaleen yleisvaikutus oli eheämpi kuin ensi kerralla. Rva Gröndahl tepasteli Sidoniana tottuneen näyttelijän varmuudella. Herra Yrjö Pajunen oli tehnyt tyypistään vähemmän mehevän, mutta kuivuudesta huolimatta miltei ansiokkaamman. Liioittelusta, johon osassa niin helposti lankeaisi, osasi hän pysyä poissa. Luutnantti Gröndahl myöskin oli karsinut Pariksestansa pois eräitä edellisellä kerralla sattuneita liioitteluita, joten tyyppi kasvoi edukseen. Mutta kaikista enemmän edukseen vaikutti koko tyttöjoukon näyttelemisen. Monet kuolleet kohdat olivat täytetty yhteistanssilla ja kaikki olivat enemmän mukana äänettömässä näyttelemisessä, komea britannitar ehkä liiaksikin eräissä kohdin. Kaiken kaikkiaan oli vaikutus eheä ja yleisö varmasti näkemäänsä tyytyväinen.

Ipis.

— **Lähetysjuhlaa** vietetään Tervakosken Seurahuoneella sunnuntaina syysk. 30 päivänä alkaen kello 1 päivällä. Puheita pitävät Janakkalan v. t. kappalaisena aikaisemmin toiminut pastori E. Hakala sekä pastori V. Karhenmaa. Rouva M. Lundell esittää yksinlaulua. Kahvitarjoilusta koituvat tulot sekä uhrilahja tulevat lähetysten hyväksi.

Koska lähetysjuhlaa ei moneen vuoteen ole paikkakunnallamme järjestetty, on sitäkin toivottavampaa, että yleisö ottaa tilaisuudesta vaarin ja saapuu rovolansa Jumalan valtakunnan asiaa kannattamaan sekä kuulemaan mitä tuloksia lähetys on saavuttanut Kiinassa ja Afrikassa.

— 60 vuotta täyttää tänään lauantaina entinen tervakoskelainen asioitsija Kalle Kivisaari Tampereella.

LÖYDETTY.

Suomessa valmistettu amerikkalainen avain, riippuva narussa Vainion asunnon ja tallin välillä.

Omistaja saa ilmoitustmaksua vastaan perä sen Maanviljelysliiton osttorista.

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN OSUUSKAUPPA

saapunut:

Omenia.
Sipulia.
Juustoa.
Sarkoja.
Rukkasia.

Miesten rikoohousuja ja paitoja. Naisten villatakkeja.

Ruisjauhoja.
Silakoita.

ELÄVIÄ KUVIA

Seurahuoneella lauant. ja sunnunt. 29 ja 30 p:nä klo 7 ilall.

KOSKENLASKIJAN MORSIAN.
TANSSIA.

Sisäänpääsy 8:— 5:— 2:—

— Suojeluskunnan voimisteluharjoitukset alkavat Seuralla torstaina lokakuun 4 p:nä, kello puoli 7 illalla.

— Janakkalan kunnan eläinlääkäri E. Hiilivirta tavataan kirkolla Sovintolassa varmimmin aamupäivisin.

PIKKU-UUTISIA.

— Poikasia ne olivatkin Piilonsuon perunat kylän perunien rinnalla, Toimitukselle käytiin näyttämässä Väinö Vainion puutarhaperunamaassa kasvanutta tavallista valkoista perunaa, joka painoi kokonaista 850 grammaa. Puhukaa vielä perunakadosta.

— „Majakka”, joka korjauksen takia on ollut kuutamo-ajan sammutettuna, sytytettiin tk. 27 p:nä uudelleen valaisemaan kuraisilla maanteillä harhaillevia kulkijoita. Majakanvartian tointa hoitaa tästä lähtien rva Sally Stenberg.

Tervakoskella, syysk. 29 p:nä 1923.

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 34.

LAUANTAINA 6 PNÄ LOKAK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 250 SM.

Viikkolista :

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi keran 17,10 23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeitä jakoa ja si- demuuttoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

JUNAT:

lähtevät: (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk. alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j.p.p.

— Karsintakilpailu marssissa Janakkala-Tervakoski maljaa varten suoritettiin Tervakosken Sk. viim. sunnuntaina. Osaanottajia oli kokonaista 30 jäsentä, joista kuusi keskeytti. Marssimatka oli yli 5 kilometriä. Ensimmäiseksi saapui sk. J. Kyöstiä, jolla ei kumminkaan ollut selkälaukkua, eikä siis voi päästä palkinnolle. Ensimmäisen 10 aika oli:

J. Kyöstiä	27,50
T. Dahtstén	27,51
J. Vaurio	27,51 ^{2/10}
F. Wiitanen	28,20
E. Jokinen	28,49
S. Jokinen	29,46
S. Syrjänen	30,20
Hj. Sillantie	31,31
Tömisevä	31,52
R. Aho	33,28

Kilpailujen johtajana toimi vääpeli Nieminen.

— Naisten voimistelu alkaa keski- viikkona lokak. 10 p. kello 1/2 7 illalla.

Anna-Liisa Ockenström.

Harrastusta Kunnalliseen elämään.

VELTTOUS POIS.

Tuskin mikään on niin omiaan kiinnittämään ihmisen huomiota puoleensa kuin se, mikä koskee heidän kukkaroansa. Äsken suorittamamme huikeat kunnalliset verosummat kiinnittävät huomiota kunnalliseen elämään ja toimintaan. Ja siihen on totta totisesti syytäkin meillä täällä Tervakoskella. Vai onko todella edustuksemme kunnallishallinnossa, sen eri elimissä, suhteellinen verovelvollisuuksiimme? Ei totisesti! Meillä tervakoskelaisilla on — olesamme muihin veronmaksajiin nähden erikoisessa asemassa — valvottava myöskin etujamme. Tervakosken vaatimattoman edustuksen kunnalliselämistään ovat viime vuosina pääasiassa määränneet poliittiset katsantokannat, eikä niin paljon henkilöiden paikalliselämän tuntemus ja pätevyys tehtäviinsä.

Tervakosken osuus esim. kunnanverotaakasta teki viime vuotena noin 25% koko verotuksesta ja kylämme väkiluku yli tuhat kunnan vajaa kahdeksatuhannesta tekee lähes 15% koko kunnan väkiluvusta. Ja mikä on edustuksemme kunnalliselämässämme? Kunnanvaltuuston 24 jäsenestä on yksi Tervakoskelta! Tärkeässä kunnallislautakunnassa ei ole suotu yhtään paikkaa tervakoskelaisille! Ja entä suoranaisesti verotusta koskevista lautakunnista? Äsken kunnanvaltuuston suorittamissa hoitokuntien vaalissa ei suotu yhtään paikkaa tervakosken neljänneksen koko kunnan verojen suorittajille tutkijalautakunnassa, vaikka esim. Vähikkälä ti on omansa ja Sauvalasta (!) omansa. Voiko väittää että näin suuren veromaksajajoukon oikeudet määrätä kunnalliselämää ovat kohtuulliset!

Meitä tervakoskelaisia pitäisi kunnal-

lisissa kysymyksissä yhdistää vallan toiset kuin poliittiset syyt. Ei kunnallistoiminta ole politiikkaa, vaan se on pääasiassa kunnallisen talouselämän ohjausta. Tervakoski on kuntamme suurin palkannauttajan yhteiskunta, sitä vastoin kuin valtava uusi osa kuntaa on maataloustuottajia tai maanviljelyksen eri haaroista elävää. Jokainen vähänkin kunnalliselämään osaa ottanut tietää että esim. verotuskysymyksissä usein pulpahtaa suurempi ristiriita etukysymyksissä maataloustuottajien ja palkannauttajan välillä kuin herran ja työmiehen välillä. Poliittikka ei etukysymyksissä ole määrävänä. Me täällä Tervakoskella olemme kaikki samassa asemassa kunnallisverorasituksen alla. Tämän seikan pitäisi meitä liittää yhteen toimiaksemme edustuksemme kunnalliseen hallintoon mahdollisimman voimakkaaksi ja päteväksi.

Velttous pois, politiikka pois ja meidän tervakoskelaisien on valtiollisista mielipiteistä huolimatta liityttävä yhteen saadaksemme oikeuksiamme. Parin kuukauden perästä ovat taasen kunnanvaltuutettujen vaalit ja silloin tietäkäämme mitä etumme vaatii. Meidän täytyy saada edustajiksemme henkilöitä, jotka voimakkaasti ajavat etujamme ja jaksavat vastustaa kaikennäköisiä ihmeellisiä uudistuksia, jotka eivät liikuta meidän kylää takkiammekaan.

Edustuksemme voimakkaammaksi saaminen ei ole mikään mahdottomuus kun vain kaikki yhdimme huomattavamme asian olevan kaikkien yhteisen, kaikkien kukkaro kysymyksessä. Uskomme varmasti saavamme senkaltaisen toiminnan ympärille rasi tettuja veronmaksajia palkannauttijoista ympäri kuntaamme.

Kaikki siis muistakoot: huomio kunnalliselämään!

— Kirkollis- ja papinmaksujen kanto on, kuten jo aikaisemmin olemme maininneet, Seurahuoneella tiistaina t. k. 9 pnä kello 9 aamulla.

Vanhojen kätköistä.

Parisen viikkoa sitten vieraili kyläsämme vanha tervakoskelainen, entinen paperikoneenkäyttäjä Kalle Grönberg. Toimitus haastatteli häntä vanhasta tervakoskesta ja hän antoi rikkaasti muististaan monta arvokasta tietoa, jotka ansaitsee „Kaiun” palstoilla jäädä säilymään.

Haastateltavamme on oikeaa vanhaa Tervakosken alkujuurta. Hänen isänsä oli tullut Tervakoskelle 4 viikon vanhana. Tämä Johan Grönberg, jonka keskipolven asukkaat vielä muistavat harmaana ja köyristyneenä, oli alkanut työnsä jo tehdasta perustettaessa v. 1818. Silloin oli hän 8 vuoden vanhana poikana tehtaan perustuksen kaivajille poria kantamassa.

Poika joutui siitä tehtaan valmistuttua siihen työhön ja yleni niin että oli v. 1841 jo pistäjänä silloisessa käsipaperitehtaassa. On säilynyt vielä kirje, jossa Grönbergia kutsutaan Tampereelle J. C. Frenkell & Sonin paperitehtaaseen, jossa hänelle luvataan „sama palkka kuin vanhatkin kyyppimiehet”, nimittäin 9 Ruplaa 20 kopeekkua (Bco Assign) kuussa, 5 tynnööriä rukiita, kolme kapanalaa pernamaata, viisi syltä puita ja asumisija vuodessa. „Raha palka on räknäty kuukauden jälkeen, kaikki mut nin kuin Rukit ja puut vuota pääh”. Tästä kaikesta hyvydestä olisi kirjeen saajan ollut mentävä kolmen vuoden kontrahtiin.

Tämä „Tamperekoskelta se 5 päivä Elokuusa 1841” Henric Idströmin lähettämä kirje ei vienyt toivottuun tulokseen, sillä kamariherra Nordensvalm ei sallinut muuton tapahtua, vaan jäi Johan Grönberg edelleenkin Tervakoskelle kyyppimieheksi, ja edistyi ammatissaan niin että hän parin vuoden perästä Hämeenlinnan Maistraatisa tehtiin kisälliksi paperiteollisuuden alalla. Koska tämä tietääksemme oli ainoa tapaus Tervakoskella, jolloin suomalainen mies sai kisällioikeutensa, otamme tähän maistraatin sinetillä karkealle käsipaperille kirjoitetun kisällimääräyksen koko laajuudessaan suomenkielellä:

„PORMESTARI JA RAATI HÄMEENLINNAN KAUPUNGISSA

tekee tietäväksi: että oppipoika Tervakosken Paperitehtaalla Janakkalan pitäjässä Johan Grönberg on asianmukaisesti il-

moitettu uloskirjoitettavaksi opistaan; ja koska todistetaan että Grönberg on määrätty oppivuodet suorittanut ja säädyllisen käytöksen ohella näyttänyt omaavansa tyydyttävää tietoa ja taitoa ammatissaan, Maistraati, joka samalla on Ammatti ja Teollisuus (Manufaktur) Oikeus, on sentähden katsonut olevan syytä häntä, Grönbergiä, opista uloskirjoittaa ja tämän avonaisen kisällikirjan kautta häntä oikeaksi Kisälliksi tunnustaa ja julistaa: ollen Grönberg edelleenkin velvollinen hyvin käyttäytyä ja sen ohella lakkaamatta hankkia lisätaitoa ammatissaan.

Hämeenlinnassa Jouluk. 11 p. 1843

J. G. Utter

J. G. Granberg J. A. Bastmanson.

C. Z. Schultz C. A. Rönnholm”.

(Sinetti)

Tunnustukseksi saavutuksestaan sai tämä uusi Kisälli lahjaksi yhden ruplan.

Tulemme vielä seuraavissa numeroissa julkaisemaan hänen poikansa ent. paperikoneenkäyttäjä Kalle Grönbergin muistiinpanoja vähän myöhemmiltä ajailta.

— Harvinainen filmiuutus onnistuttiin saamaan Tervakoskelle viime sunnuntaina. Suomi-Filmin korkein tähänastinen saavutus Väinö Katajan romaania filmattu „Koskenlaskijan morsian” meni kahtena iltana täysille huoneille. Kumpi vastakin pysyisimme elävissä kuvissakin muun mailman tasolla.

— Tulo- ja Omaisuusveron kanto suoritetaan Tervakosken, Napialan, Uhkoilan, Melkkolan, Vähikkälän ja Sauvalan kylistä Tervakosken Seurahuoneella, keskiviikkona tk. 10 p:nä kello 9 aamulla

— Tervakosken Osuuskaupan syyskuun myynti oli Smk 166,471:20, vuoden 3/4 myynti siis Smk 1,471,449:95 olleen siis 27% suurempi edellisen vuoden vastaavan ajan myyntiä.

— Suojeluskunta lähtee huomenna Turenkiin kilpailemaan „Janakkala-Tervakoski maljan” toisesta erästä — 5 km m. rssi kilpailu. Tilaisuutta pistooli- ja pienoiskiväärin ampumakilpailuun tarjotaan samana päivänä ja illalla on Kuumolassa illanvietto.

ILMOITUKSIA.

Tervakosken Osuuskauppa r. l. sääntöjen määräämä syyskokous pidetään Tervakosken Seurahuoneella sunnuntaina tk. 14 p:nä alkaen kello 4 j. p. p. Kokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1) Hallituksen selonteko kaupan toiminnasta ja sen rahallisesta asemasta 9 kuun ajalta.
- 2) Hallituksen jäsenten ja varajäsenten palkkioiden määrääminen.
- 3) jäsenten ja varajäsenten vaali hallitukseen.
- 4) Päätetään Yhteishyvän tilaamisesta kaupan varoilla kaikille jäsenille.
- 5) Edustajain vaali keskusjärjestöjen kokouksiin.
- 6) Keskustellaan säästökassan perustamisesta Osuuskaupan yhteyteen.

Tervakoskella 9/10 1923

HALLITUS.

Perunamaalle maanantaina lokak. 8 p:nä kehoitetaan kaikkia niitä henkilöitä saapumaan, joilla vielä on veropäiviä kartanoon suorittamatta.

TUORETTA LIHAA SAATAVANA

Tervakosken Torilla joka tiistai ja lauantai- ja maanpäivällä, sekä sillä välin asunnossani Napialan Uudessa talossa.

Ränttyjä saatavissa tilauksen mukaan. Kaikenlaisia teuras eläimiä ostetaan.

Niilo Ojanen.

TUORRETTA VEHNÄLEIPÄÄ

SAATAVANA MARKKINOILLA

Kunnioltaan:

Ilmari Lindroos.

Tervakoskella, lokak. 6 p:nä 1923.

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 35.

LAUANTAINA 13 PÄÄ LOKAK.

1923

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20 — VUODELT
ILMOITUSHINTA: 2/50 SM.

Viikkolista :

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keski- viikko, ensi kerran 17,10.23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeitä jakoa ja sidemuttoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Eläinlääkäri E. Hillvirta vastaan ottaa Tervakosken kartanon työväen ruokailuhuoneessa joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena lauantaina.

JUNAT:

lähtevät: (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Tervakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä toin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Tervakoskelta kello 4 j.p.p.

Keski- viikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Tervakosken Klubin Kansankirjasto on syysk. alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j. p. p.

— Jumalanpalveluksen Seurahuoneella pitää Rovasti J. W. Wallinheimo sunnuntaina tk. 14 p. klo 1/2 i. p.

— Tervakosken Osuuskoupan perheilänasta huomenna pyydämme huomauttaa jäsenille. Tilaisuudessa esitetään S. O. K. uusi filmi, jossa se esittää tuotantolaitoksiaan ja toimintaansa. Näin on jäsenistöllä erinomainen tilaisuus sanoin ja kuvin päästä selville omasta jättiläistukku- liikkeestään.

— Puukotus. Viime sunnuntaina lyötiin Seurahuoneen puistossa tehtaan työmiestä Eino Honkasta puukolla lievempi haava otsaan. Lyöjä pääsi tuntemattomana pakenemaan. Haavoittuneen sitoi tehtaan lääkäri tri Törnström Riihimäestä

Syystouhuista ja - illoista kodissamme.

Jokaisella vuodenajalla on totta totisesti omat sekä tehtävänsä että viehätöksensä. Ajatelkaamme vain syksyä. Miten onkaan otettava vaarin kaikista luonnon antimista. Me tervakoskelaiset korjaamme perunat kuoppiimme, tyhjennämme kasvitärhoistämme juurikkaat, herneet ja kaalit, puistelemme hedelmät omenapuista. Talletamme kaikki visusti pitkän talven varalle. Sitten maan tulevia kevättöitä varten käännämme. Kodin vähitellen talvi- asuun saatanamme. Ullakosta kellariin kaikki puhdistamme, sisäikkunat paikallensa asettamme. Kesäkorjuustaan lämpimät tamineemme esille otamme. Syyspesun toimitamme. Touhua on ylen määrin etenkin kodin emännällä. Mutta tulevatpa hänen vaivansa ja huolenpitonsa monin verroin palkituksikin. Syysateiden vallitessa, tuulettempoissa ikkunoita ja ovia, pieneyden maan yli laskiessa tuntuu turvalliselta omaistensa ympäröimänä istua vaatimattomuudesta huolimatta kuitenkin viihtyisässä kodissaan. Silloin on kystä uunissa valmistettu, höyryävä pannu luokseen houkuttelee ja perheen jäsenet pöydän ympärille asettuvat. Onnen ja melkein juhlan tuntu valtaa mielen. Rakkaus omaan pienoiseen kotiin sekä sen asukkaisiin kiteytyy, ja sen ohella kasvaa tyytyväisyys siitä, että saa olla lämpöisessä ja valoisassa asunnossa rauhaa, lepoa ja suojaa nauttimassa. Syksyisen luonnon voimat ovat nekin siis osaltaan kodin herttaisuutta, hauskuutta ja viihtyisyyttä lisänneet.

— Tavanmukaista koulujuhlaa viettävät Tervakosken kansakoulun ent. oppilaat tänä syksynä tavallista monipuolisin ohjelmin. Lähemmin vastedes!

TERWAKOSKI—JANAKKALA MALJA

Viime sunnuntaina suoritettiin Tervakoskissa marssikiilpailu Tervakoski—Janakkala—Maljasta. Tervakosken Suojeluskunnasta oli osanottajia ilahuttavan runsaasti, kolme kymmentä 41 miestä, suojeluskunnan valtuutus kun olisi edellyttänyt vain 9 miestä. Janakkalasta oli mukana 32 miestä, paikallisen määrin ollessa 13. Kunniaksi osanottajille on mainittava ettei kukaan keskeyttänyt.

Kilpailijat lähtivät taipaleelle kolmeessaryhmissä 5 minuutin väliajoin. Tulos muodostui Tervakoskelle ylivoimaiseksi voitoksi. Kaksi ensimmäistä oli Janakkalasta, kolmas oli Tervakoskelta meidän luja A. Niinimäkemme tuloksella 25,10". Neljäntenä oli taas Janakkalasta mutta sitte veijarit sijat 5—12 kaikki meikalaiset.

Fr. Dahtstedt	25,32"
S. Jokinen	25,35"
T. Dahlstén	25,40"
V. Viitanen	25,50"
J. Waurio	25,52"
E. Jokinen	26,31"
Y. Pajunen	26,32"
M. Waurio	26,44"

Tervakosken 9 parhaan miehen keskitulokset 25,56" ja Janakkalan 13 parhaan 27,30". Sijoitus pisteet osoittivat Tervakoski 7,89 ja Janakkalan 15,85 pistettä. Kun ylimääräisistä osanottajista vielä lasketaan 5% jokaista 5 kohti tulisivat lopullisiksi pistemääriksi!

Tervakoski	5,13 pist.
Janakkala	12,68 "

Janakkalan Suojeluskunta oli hankkinut kauniita palkintoja 5:lle parhaan tuloksen saavuttajalle ja saivat niitä

A. Rauhamaa Janakkala	24,48,,
E. Hurme	24,52,,
A. Niinimäki Tervakoski	25,10,,
A. Paturi Janakkala	25,15,,
Fr. Dahtstedt Tervakoski	25,32.

Palkintotuomarina toimivat Janakkalasta agr. Linturi ja tilanomist. Y. Kerkkonen ja Tervakoskelta konttor. K. E. Nymä ja paperim. J. Nieminen.

Samana päivänä suoritettiin myös kiilpailuja pistooli- ja pienoiskivääriammunnassa, tulokset olivat

Pienoiskivääri 50 m. 3 lank.
A. Salo 25 pist. Janakkala

V. Nuotio 24 „ Tervakoski
F. Nuotio 23 „ „

Pistooliamm. 30 m. 10 lauk.

K. Toivonen Janakkala 62 p.
B. Sundell „ 61 „
V. Nummenpää „ 60 „

Suojeluskuntalaisten matka Turenkiin oli mitä virkistävin. Perillä olivat Janakkalan Lotat järjestäneet mitä vierasvaraisenman vastaanoton kahvineen ja erinomaisine ruokineen.

Tervakoski-Janakkalan Maljan tämän vuoden kilpailuista on enään suorittamatta kolmas laji, etäisyysarviointi, mutta koska Tervakoski voitti talvella jo ensimmäisenkin erän, hiihtoammunnan, odotetaan täällä maljan tämän vuoden voiton valoisin mielin.

Mukana ollut.

— Varkaus Napialassa. Viime tiistaina varastettiin työmies Otto Rantasen asunnosta rahaa Smk 1000:—. Asukkaat olivat ottaneet yöksi erään kuljeksivan mieshenkilön, joka ilmoitti nimekseen Ville Wainio. Aamulla yövieraan poistuttua huomattiin hänen kerallaan kadonneen perheen koko rahavarasto. Asia on jätetty poliisin huostaan.

HÄMEENLINNAN TYÖVÄENNÄYTTÄMÖ.

Hämeenlinnan Työväennäyttämö esittää Tervakosken Seurahuoneella lauantaina lokak. 20 p:nä klo 8 illalla 4:näyt. operetin „Pikku pyhimys”.

Sanottua operettia on näyttämö jo kolmena näytäntökautena esittänyt lukuisat kerrat, aina säännöllisesti täysille huoneille. Operetti „Pikku pyhimys” on maailman kuulu, aito huvittaman aiheensa ja vielä enemmän kauniin musiikkinsa takia.

Sunnuntaina 21 p:nä klo 4 ip. esitetään päivänäytäntönä huvittavan hauska 3:näyt farssi „Naisten räätäli”. Hämeen Sanomain arv. Tohtori Simelius lausuu sanotusta farssista hyvin sattuvasti m. m., „että ihminen kellä on halua pidentää ikäänsä ei pidä jättää näkemättä „Naisten räätäli”, vedoten siihen, että nauraminen lisää runsaassa määrin elomme päiviä.

Sunnuntaina 21 p:nä esitetään vielä iltanäytäntönä klo 1/2 8 Hall Cainen romaanista Sakeus Juuriojan sovittama 4:näyt. näytelmä „Waimo jonkas minulle annoit”. Tämän maailman kuulun kirjailijan romaanista onnistuneesti soviteltu näytelmä on takeena kappaleen arvokkuudesta.

Toivottavasti Näyttämö nyt niin kuin viime käynnilläänkin saanee runsaan osanotto esityksilleen.

ARTTURI WALLINHEIMO

50-vuotias

Tänään 13 p:nä täyttää metsäkasööri Artturi Wallinheimo Tervakoskelta 50 vuotta. Herra Wallinheimo muutti Tervakoskelle v. 1900 ensin v. t. maanviljelystyönjohtoon sekä siirtyi sittemmin metsänhoidon alalle. Näiden vakinaisten toimiensa ohella on herra Wallinheimolla riittänyt harrastusta mitä erilaisimpien paikkakunnan yhteiskuntaelämän aloille. Ollen monet vuodet esim. Tervakosken Klubin puheenjohtajana — tälläkin hetkellä hän on varapuheenjohtajana — on hän voimakkaasti vaikuttanut paikkakunnan sivistyselämään. Taloudellisen elämän eteen on hän voimalla vaikuttanut m. m. Tervakosken Osuuskaupassa, jonka perustajia jo ensimmäisen Hallituksen rahastonhoitaja hän oli, sekä myöhemmin useat vuodet sen puheenjohtaja. Mitä suuriarvoisimman työn on hra Wallinheimo suorittanut voimakkaalla osan otollaan kunnalliseen elämään, kuulunut aikaisemmin m. m. 16 vuotta kunnallislautakuntaan. Tervakosken edustus kunnallisyksymyksissä, esim. verotusta koskevissa, ei voisi olla pätevimmissä ja tunnollisimissa käsissä kuin hra Wallinheimon.

Lausumme onnittelumme tarmokkaan ja väsymättömän Tervakoskelaisen merkkipäivänä.

Tervakosken Osuuskauppa r. l.

toimeen panee illanvieton jäsenilleen sunnuntaina tk. 14 p:nä alkaen klo 6 j. p. Ohjelmassa eläviä kuvia, S. O. K:n tuotantolaitoksista, tanssia ja kahvintarjoilua. Jäsenet perheineen tervetulleita.

Hallitus.

KAIKENLAISIA juurikasvia myytävänä Puutarhassa.

ILMOITUKSIA.

JANAKKALAN KUNNAN ELÄINLÄÄKÄRI

E. Hiilivirta

tavataan Tervakosken kartanossa, työväen ruokailuhuoneessa, joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena lauantaina kello 10—12 a. p.

Uutta höyrypilliä

koetellaan keskiviikkona lokak. 17 p:nä jälkeen kello 12 päivällä. Kylän asukkaita ja samoten ympäristön pyydetään ilmoittamaan Palomestari Wiluselle kuinka pitkälle ääni kuuluu, sekä ulkona että suljetuihin huoneisiin.

Vierailu Näyttämö

joht. Krabbe-Rosqvist.

Tervakoskella, lokak. 13 p. klo 8 ill.

KUNINGAS JA TANSSIJATAR

4 näyt hist.-romantt. näyt.
kirj. D'Ennery & Chantepie.

Liput 12:— 10:— seis. 6:—

Hämeenlinnan Työväennäyttämö

Tervakosken Seurahuoneella
Lauantaina lokak. 20 p:nä klo 8 ill.

PIKKU PYHIMYS

3:näyt operetti, 4:ssä kuvaelm. Kirj.
Henri Meilhac ja Albert Milland.

Sunnuntaina lokak. 21 p:nä klo 4 ip.

NAISTEN RÄÄTÄLI

3:näyt. farssi. Kirj. Georges Freydeau

Sunnuntaina lokak. 21 p:nä klo 1/2 8 ill.

VAIMO JONKAS MINULLE ANNOIT

4:näyt. näytelmä, kirj. Hall. Caine

TANSSIA

Lippujen hinnat päivänäytäntöön 8:— 5:— ja kumpaankin iltaan 12, 10, 8 ja 6 mk. Saatavana ennakolta Seurahuoneelta.

Tervakoskella, lokak. 13 p:nä 1923.

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 37.

LAUANTAINA 27 PÄÄ LOKAK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 250 SM.

Viikkoista :

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi kerran 31,10,23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkärin jakea ja sidemuttoja varten ovat 10,30—12 akipäivisin.

Eläinlääkäri E. Hillivirta vastaan ottaa Terwakosken kartano-työväen ruokailuhuoneessa joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena lauantaina.

JUNAT:

lähtevät: (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Terwakoskelta 9,45 a.p. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä noin 11,30 a.p. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk. alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j. p. p.

„TERWAKOSKEN MALJA”.

Viime sunnuntaina ratkesi Konsuli Waseniuksen lahjoittaman „Terwakosken Maljan” kohtalo. Sen voitti lopullisesti omakseen sk. J. K. Salovaara, joka sen sai kolmannen kerran. Maljasta kilpailtiin kaikkiaan neljä vuotta, voittaen sen ensi kerralla sk. J. V. Vilunen. Kuten tunnettu oli kiertopalkinnon säännöissä määräys, että sitä varten oli suoritettava karsintakilpailu, jonka jälestä vain ne pääsivät loppukilpailuun, joiden mikään laukaus viidestä 200 mtr matkalla ei mennyt alle 2.

Maljan neljän vuoden tulokset ovat

v. 1920	J. V. Vilunen	42 pis.
v. 1921	J. K. Salovaara	43 ”
v. 1922	sama	46 ”
v. 1923	sama	43 ”

Terwakosken Suojeluskunnan varmenpana pyssymiehenä on Salovaara hyvin ansainnut maljansa

Asianomaisten luettavaksi!

„Suomen Kuvalehden” viime numerossa julkaistusta „Kuuntelemisesta” nimisestä kirjoituksesta on meidänkin oloihin sovitettuna paljon oppimista. Varsinkin mitä tulee Seurahuoneella pidettävien iltamien varsinaisen yleisön väliaikoina esiintymiseen, sekä ulkopuolella vetehtivän n. k. „nurkkayleisön” käyttäytymiseen kuin ehkä myöskin perhejuhlia järjestettäessä asiaan kuulumattomien puolelta. Miten tavallista onkaan, että Seurahuoneella vietettävien, yksityisluontoisten kokousten, illatsujen ja juhlien aikana paljon joutilasta sekä kotikylän että semminkin naapurikylien nuorta väkeä kokoontuu ulkopuolelle aivan seinämille kuunnellakseen ja tirkistelläkseen, toisin sanoen urkkiakseen, mitä sisällä tapahtuu. Ja jos ken ulospistäytyy, niin sähkölampuilla hänen kasvonsa valaistaan, mauttomia ja peräti onnistumattomia arvosteluja lausutaan sekä kirosanojakin singoillaan. Seurahuoneen lähimmän naapuriston yöunta häiritään lainkaan ajattelematta, että siinä saattaa olla heikkojakin sairaita, vanhuksia, pieniä lapsia tai tunnollisia työntekijöitä, joille levon pitäisi suoda virkistystä ja voimia. Kahdennellakymmenellä vuosisadalla ei toki tällaista saisi enää tapahtua. Kasvatkokaamme itsessämme hienotunteisuutta, johon sisältyy myöskin olla toisia häiritsemättä, hillittäämme uteliaisuuttamme ja olkaamme kaikkialla mahdollisimman vähän huomiota itseemme kiinnittämättä. Tämä kaikki kuuluu sivistyksen alkeisiin — ja sivistyneihin me tahdomme miellellämme lukeutua.

— Jumalanpalvelus Seurahuoneella sunnuntaina klo 2 päivällä. Saarnaa past. Takala.

LOTTIEN ILTAMA.

Viime sunnuntain lottien iltama muodostui odottamattoman virkistäväksi läsnäololle. Ohjelman aluksi Tervakosken soitokunnan soitettua piti nti Brofeldt vakavan isänmaallisen puheen, kohdistuen serlopuksi nuorisolle, jotka viime aikoina mieslukuina ovat suojeluskuntaan liittyneet. Rouva Barritt ja nti Stjerschant esittivät taituruudella pianonsoittoa nelikätisesti ja rva Lundell esitti herkullisesti neljä kansanlaulua. Kauniita pukutanssiesittivät rva Laitio, nti Ockenström ja hra Dahlstedt. Vielä esitti lämmöllä useita lauluja luutn. Gröndahl hra Hammariin säestäessä. Yllätyksen toi kapellimestar Hammar lyömällä pystyyn tilapäisen pienoisen mieskuoron. Kovasti huvitti yleisö neljän koomillisen vanhanpiian viserrys, joka olikin toistettava. Ohjelmaan kuuluu vielä palkintojen jako suojeluskunnan kesän kilpailuista, jonka toimitti rva Lundell ja luutn Gröndahl. Niitä jaettiin kolme koinen määrä, m. m. kolme maljaa. Terwakosken malja Salovaaralle, Dahlstedtin malja Toivo Dahlsténille ja Vaaran malja Sulo Syrjäselle.

Ohjelman väliajoilla pitivät lotat uuterasti huolta kahvitarjoilusta ja hyväse kelpasikin salin täyteiselle suojeluskunta joukolle.

—o.

ISONVIHAN AJOILTA

säilyttävät tuomiokirjat paljon tietoja tapahtumista, jotka osoittavat miten seksin olot ja asiat silloin olivat. Kun miehet olivat useita vuosia yhtämittaa sotaretkillä, toiset sotavankeinakin, voimatta antaa mitään tietoa omaisilleen — ja miten se siihen aikaan olisi tapahtunut muuten kuin suuposti avulla —, saattoi käydä niin että kotona luultiin ja uskottiin mies ku

leksi, kunnes hän useiden vuosien perästä ilmestyy kotiin ilmielävänä. Mutta silloin tapahtuikin usein yllätyksiä. Teoksessaan „Isönvihan aika Suomessa” mainitsee professori Lindqvist m. m. seuraavan tapauksen näiltä mailta.

„Muuan Hämeen rakuuna Simo Ristonpoika palatessaan kotiinsa Janakkalaan sai tietää, että hänen vaimonsa Maija Matintytär oli hänen poissa ollessaan synnyttänyt aviottoman lapsen. Todistaja Kaarina Matintytär Tervakoskelta tiesi kertoa, että mainittu rakuunan vaimo useiden muiden kanssa oli tukalien olojen ja satuneen sodan johdosta v. 1716 mennyt Tallinnaan, siellä joutunut erään kauppiaan palvelukseen, jonka apulainen oli hankkinut hänelle tyttölapsen”. — Rauhan jälkeen sotamiehet saivat, jos tahtoivat, vaimonsa takaisin, heillä oli oikeus haastaa nämä oikeuteen, mutta sen jälkeen tuli heidän elää sovinnossa sekä hyvin hoitaa apäräläpset.

KUOLLUT.

Viime maanantaina kuoli kodissaan sydänhalvaukseen Ryttylän aseman asemapäällikkö A. H. Brander.

JANAKKALAN KUNNANVALTUUSTON KOKOUKSESSA

t. k. 17 p:nä päätettiin m. m. seuraavat asiat:

Monikkalan kartanoon kuuluva Kuusenvuoren metsäohko päätettiin ostaa kunnalle, jos se myydään 2,000 mk. mukaan hehtaarilta.

Vuoden 1923 kunnallisverotuksessa valennukseksi hyväksyttiin 1,200 mk. t. s. perusvähennykseksi 2,500 mk.

Leppäkosken kansakoululla 1922—23 toteutetut uutisrakennustyöt kunnan puolesta tarkastamaan ja vastaanottamaan alitettiin J. V. Walajärvi ja H. Nieminen. Näihin uutisrakennustöihin päätettiin hakea valtiolta avustusta. Anomuksen tekijäksi valittiin kunnankirjuri A. Lahdentaus.

Maalaiskuntain liiton kirjelmän johdosta, joka koski kunnalliskursseja, päätettiin ehdottaa, että tällaiset toimeenpannaisiin ensi kesän aikana joko Hämeenlinnassa, Toijalassa tai Riihimäellä. Asian enempi käsittely jätettiin kunnallislautakunnan huoleksi.

Valittiin uudelleen raittiuslautakuntaan erovuorossa olevat A. Luhta, E. Leino ja V. Hele sekä varajäsenet J. Anttila ja O. W. ara.

ILMOITUKSIA.

Halutaan ostaa

perunoita. Tarjoukset tehtävät Seurahuoneen Emännöitsijälle.

JANAKKALAN KUNNAN ELÄINLÄÄKÄRI

E. Hiilivirta

tavataan Tervakosken kartanossa, työväen ruokailuhuoneessa, joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena lauantaina kello 10—12 a. p.

— 50 vuotta täytti t. k. 24 p:nä Etelä-Hämeen Suojeluskuntapiirin Piiripäällikkö, kapteeni Ernesti Suolahti. Kaikista piirin suojeluskunnista oli edustajia esittämässä kunnioituksensa tälle tarmokkaalle Suojeluskuntamiehelle. Tervakosken Suojeluskunnasta olivat edustajina paikallisapäällikkö, luutn. Gröndahl ja kansliapäällikkö Laitio. Piirin suojeluskunnat tarjosivat päivälliset 50 vuotiaalle ja hänen rouvalleen, ja oli siinä yli puolitoista sataa osanottajaa. Tilaisuus, jossa oli saapuvilla m. m. Suojeluskuntain ylipäällikkö, eversti Malmberg, muodostui unohtumattomaksi jokaiselle läsnäolleelle. Kapteeni Suolahdelle ojensi eversti Malmberg suojeluskuntain ansiomerkin. Piirin suojeluskunnilta sai juhlija aistikkaan adressin, jossa oli kaikkien piirin suojeluskuntien esikuntien kuvat, sekä hopeaisen tikarin. Monet päivällisillä pidetyt voimakkaat isänmaalliset puheet osoittivat miten hyvin kapteeni Suolahden toiminta Suojeluskuntaliikkeessä on saanut ymmärtämystä ympäri koko piirin.

— Henkilöitä, jotka ovat unohtaneet tavaroita postiautoon, pyydetään käymään noutamassa ne autotallista.

Autonohjaaja.

— Järjestysmieheksi Tervakoskelle on valittu konstaapeli Svante Kaikko Leppäkoskelta. Hän tulee astumaan toimieksa marrask. alkupäivinä.

Kunnallisvaalit.

Tervakoskella on jouluk. 5 p:nä pidettäviä kunnallisvaaleja varten perustettu valitsijayhdistys, jonka ehdokkaita asetettaessa on pidetty silmällä sitä, että palkannauttijat saisivat edustuksensa kunnan valtuustoussa voimakkaammaksi. Listalla on huomattavia kunnallismiehiä ympäri Janakkalaa, joskin sillä on tervakoskelainen paikallisväryitys. Valitsijayhdistyksen asiamiehenä toimii paperimestari Bruno Laitio. Listan yleisehdokkaaksi on vaaliliiton vuoksi otettu maataloustuottajain yleisehdokas maanviljelijä Aitti Paturi Turengista, joten listan kokoonpano on seuraava:

Aitti Paturi, maanvilj. Turenki
J. W. Vilunen, työnjoht. Tervakoski
A. Wallinheimo, metsäk. Tervakoski.
Kustaa Brusila, opettaja Turenki
Kosti Airisto, opettaja. Leppäkoski
G. A. Gröndahl, konttorip. Tervakoski
Eero Launis, työnjoht. Tervakoski
Antti Luhta, autonkulj. Tervakoski.

Janakkalan toisen listan, maataloustuottajain, toiselle tilalle on otettu myöskin Tervakoskelta A. Wallinheimo.

Muistakoon jokainen tervakoskelainen pitää muistissa omaa listaansa ja näin saada edustuksemme kunnalliselämässä tasa-puolisemmaksi.

ELÄVIÄ KUVIA

Seurahoneella sunnuntaina t. k. 28 p. klo 7 illalla.

Tanssia

Pääsymaksut 5:— 3:—

Johtokunta.

PIKKU-UUTISIA.

— Ihmeitten aikaa. Täysin kehittyneen mansikan kukan kävi lehtemme päätoimittajalle pari päivää sitte näytämässä lämmittäjä V. Valo. Hän oli kukan löytänyt sikomäestä. Saa daanpa nähdä vain eikö löytäjä jouluna maiskuttele löytöpaikassaan kypsä mansikoita!

— Koko kesäisen ja syksyisen sateen ansiosta on veden korkeus Tervakosken joessa korkeammalla kuin minään syksynä miesmuistiin, lähennellen 9 jalkaa. Ei ole alkavana talvena ainakaan vedestä puutettua!

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 38.

LAUANTAINA 3 PNÄ MARRASK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 2/50 SM.

Viikkolista :

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi keran 14, 11 23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeitä jakaa ja sidemuuotoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Eläinlääkäri E. Hiilivirta vastaan ottaa Terwakosken kartanoa työväen ruokailuhuoneessa joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena lauantaina.

JUNAT:

lähtevät: (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk. alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j. p. p.

— Helsingin Osuuskauppapiiri. Lokak. 28—29 päivänä Helsingissä pidetyssä Helsingin Osuuskauppapiirin syys- ja liikkeenhoitajienkokouksessa edusti Terwakosken Osuuskauppaa työnjohtaja Väinö Helle ja kaupanhoitaja P. Törnroos. Helsingin Osuuskauppapiirin Toimikuntaan v. 1924 valittiin entiset jäsenet, professorinrouva Hedvig Gebhard ja toimittaja I. Arvola Helsingistä ja paperimestari Bruno Laitio Terwakoskelta.

— Raittiuslautakuntain neuvottelukokouksessa Helsingissä lokak. 27—28 päivänä edusti Janakkalan raittiuslautakuntaa tehtaantyömies Emil Leino Terwakoskelta.

K. J. Ahlskog.

40-vuotias.

KAPPALE TERWAKOSKEN UUEM- PAA RAKENNUSHISTORIAA.

Tämän kuun 8 päivänä täyttää 40 vuotta mies, jonka nimi Terwakosken rakennushistoriassa tulee aina säilymään. Rakennusmestari K. J. Ahlskog tuli Terwakosken O. Y. palvelukseen v. 1918 ja ehti siis täällä vaikuttaa vain viisi vuotta. Mutta tällä ajalla ennätti hän luoda töitä, jotka tulevat säilyttämään luojansa nimen miespolvet.

Rakennusmestari Ahlskogin töistä kääntyy huomio ennen kaikkia hänen tälläkäläiseen pääteokseensa, joka jäikin hänen viimeisekseen täällä, uuteen lumphurakennukseen. Tämä rakennus, joka valtavuudellaan ja ulkonaisestikin kauniilla suoraviivaisuudellaan saa kokonaan varjoon entiset laajat tehdasrakennukset ja tavallaan kuin hallitsee koko paikkakuntaa, todistaa piirtäjänsä ja suunnittelijansa innostuneisuutta tehtävänsä. On ollut onneksi rakennuksen rakennuttajalle saada sen luojaksi mies, joka on voinut sellaisen koko-

naisuuden suunnitella, ja on ollut onneksi piirtäjälle ja suunnittelijalle, että se on saanut rakennuttajan, joka kustannuksia pelkäämättä on sen kaiken pannut toteutumaan, monine ihanteellisine teollisuuslaitoksen arvoa nostavine mukavuuksineen. Tämä valtava „lumpulinna” tulee aina säilymään Terwakosken suurimpana rakennuksena. Sen kiviseiniä ja rautapetonipohjia ja kattoja ei edes tuli koskaan voi hävittää.

Rakennusmestari Ahlskogin leimaa kantavat tehtaan laajennuksessa vielä puhdasviivainen voima-asema, käsitendas ja puuseppäverstaan laajennus autotalleineen.

Myöskin sivistystyöhön on rakennusmestari Ahlskog välillisesti vaikuttanut piirtämällä ja suunnittelemalla Seurahuoneen uuden näyttämön ja alakertalaajennuksen. Näyttämömmme onkin suuruudeltaan tullut maaseutujen ensimmäisiksi ja sen mittasuhteista ja käytännöllisyydestä ei ammattimiehilläkään ole muuta kuin yksi mielipide: suuremoinen!

Kylän laajennuksen viimeisen viiden vuoden aikana on rakennusmestari Ahlskog miltei kaikki piirtänyt. Hänen työväen-asuntonsa, koko „Berliini” ja pari „Nikkarin” rakennusta ovat tilavia, valoisia ja viihtyisiä, sekä on niillä ulkopuolisestikin oma itsenäinen tyylinsä.

Miten suurta onnistuneisuutta osoittaakaan ne kylän ympäristöön tehtaan virkamiehille rakennetut huvilat, joissa piirtäjän taiteellinen mielikuvitus on saanut vapaan man liikkumisalan. Katselkaa Alasjärveltä kesäisenä iltana Tietyn puolta hallitsevaa harmaalla perustallaan seisovaa „Silvaa”, miten ylevänä ja hillitysti se koittaa laakealta jalustaltaan. On kuin se vaatisi hiljaisuutta ja rauhaa koko ympäristöllensä. Tai katsokaa vphra Wreden huvilaa. Se on kuin kasvanut rosoisesta kalliosta korkean metsänsä keskeltä jyrkänä ja linnamaisena. Se on tyyppillisin

kaikista rakennusmestari Ahlskogin luomista. Vapaana kaikista turhista koristeista se kumminkin tekee voimakkaan koristeellisen vaikutuksen. Katsokaa „Majakan” monilta pengermiltään yhä ylöspäin pyrkivää tyyliä, aivan kuin se tahtoisi kurottautua kurkistamaan kylää sen edessä olevien koivunlatvojen yli. Hra Ahlskogin kynästä on vielä lähtenyt „Kassari”- huvila ja puutarhurin rakennus. Kaikki ne todistavat makua ja taiteellista pyrkimystä sopeutua ympäristöönsä.

Tämän kirjoittajalla ei ole tietoa niistä rakennuksista, joita rakennusmestari Ahlskog on piirtänyt ulkopuolelle kylän ja sen lähimmän ympäristön, joita niitäkin lienee huomattava määrä, mutta jo edellä luetellutkin jättävät K. J. Ahlskogin nimen pysyvästi säilymään Tervakosken uudempan rakennushistoriaan.

Viimeiset viisi vuotta ovat olleet paikkakunnalla rakennuksen ja uudistuksen aikaa. Oli onneksi koko seudun ulkonäölle, että sinä aikana oli rakennuksia suunnittelemassa mies, jolla oli antaa töillensä käytännöllisyyden ja mukavuuden ohella taiteellista leimaa ja cheyttä.

— o.

JANAKKALAN

Taksoituslautakunnan päätös vuoden 1923 maatalous kiinteistötulosten kunnallistaksoituksessa noudatettavista taksoitusperusteista on verovelvollisten kuntalaisten nähtävänä neljäntoista päivän ajan tästä päivästä lukien Kunnallistoimistossa Turengissa arkipäivisin kello 10—2 päivällä. Verovelvollisella, joka ei tyydy taksoituslautakunnan päätökseen, on valta valittaa siitä Hämeenläänin Maaherralle valituskirjalla, joka on kahdenkymmenen yhden päivän kuluessa tästä päivästä lukien, tätä päivää lukuunottamatta, annettava taksoituslautakunnan puheenjohtajalle. Valituskirjan saa myös lähettäjän vastuulla määräajan kuluessa toimittaa taksoituslautakunnan puheenjohtajalle maksetussa kirjeessä yleisen postin välityksellä.

Janakkalassa, 27 p:nä lokakuuta 1923.

Taksoituslautakunnan puolesta:

J. V. Valajärvi.

Armas Lahdentaus.

— Tervakosken Osuuskaupan myynti lokakuulla oli Smk 177742:35

ILMOITUKSIA.

Hämeenlinnan Työväennäyttämö

Tervakosken Seurahuoneella
Lauantaina marrask. 3 p:nä klo 8 ill.

PIKKU PYHIMYS

3:näyt. operetti, 4:ssä kuvaelm. Kirj.
Henri Meilhac ja Albert Milland.

Sunnuntaina marrask. 4 p:nä klo 4 ip.

NAISTEN RÄÄTÄLI

3:näyt. farsii. Kirj. Georges Freydeau

Sunnuntaina marrask. 4 p:nä klo 1/2 8 ill

VAIMO JONKAS MINULLE ANNOIT.

4:näyt. näytelmä, kirj. Hall. Caine

TANSSIA

Lippujen hinnat päivänäytäntöön 8:— 5:—
ja kumpaankin iltaan 12, 10, 8 ja 6 mk.
Saatavana ennakolta Seurahuoneelta.

TERVAKOSKEN OSUUSKAUPPA

Myy:

Pellavasiemenjauhoja
Vehnäleseitä

Lipeäkalaa

Flokkia

Sipulia

Rukkasia

Käsisahoja

Selkäsahoja.

KIITOS!

Kaikille niille, jotka kirjelman, lauluin ja kukin ovat osottaneet Edla Kjaldströmin muistolle kunniaa, lausutaan täten sydämmelliset kiitokset.

Omaiset.

— Kihlauksensa ovat julkaisseet neiti Kerttu Nuotio ja teknikko Hannes Kangas.

JANAKKALAN UUDEN KUNNANSAIRAALAN

peruskaivaus, perus- ja kivityöt sekä kaivon kaivaus tarjotaan rakennuspaikalla Turengissa ensi marraskuun 5 p:nä kello 3 j.p.p. pidettävässä huuto-kaupassa kuluvan syksyn aikana tehtäväksi. Piirustukset ja työselitykset nähtävänä Kunnallistoimistossa. Takaukset töiden kunnollisesta ja aikanaan suorittamisesta vaaditaan.

Janakkalassa, 26 p:nä lokakuuta 1923
Rakennustoimikunta.

JANAKKALAN Kunnanvaltuuston

kokous pidetään kunnanhuoneella Hampulassa kuluvan marraskuun 17 p:nä kello 1 j.p.p. seuraavain asiain käsittelyä varten:

1.) Ratkaistaan pöydällä olevat jo ennen ilmoitetut asiat.

2.) Annetaan selitys A. P. turin valitukseen taksoituslautakunnan varajäseniksi valitsemisesta.

3.) Määrätään kunnan luottamus- ja toimihenkilöille v. 1924 maksettavat palkat ja palkkiot.

4.) Vahvistetaan kansakoulunopettajille v. 1924 maksettava kunnallispalkka sekä päätetään tässä yhteydessä maanollisesta kunnan kansakoululaitoksen ohiesännön 12 ja 13 §:än muuttamisesta.

5.) Ilmoitusasioita.

Kokouksen pöytäkirja julkiluetaan Hampulassa 24 p:nä marrask. klo 4 j.p.p.

Janakkalassa, 1 p:nä marrask. 1923.

F. V. Valaranta.

A. Lahdentaus.

— Raittiusjuhlaa vietetään Tervakosken Seurahuoneella ensi tiistaina, marraskuun 6 p:nä alkaen klo 5 1/4 i.p. Ohjelmassa, jonka suorittavat pääasiallisesti Kansakoulumme oppilaat sekä koulusta vasta päässeet nuoret, on yhteis- ja kuorolaulua, puhe vuorolausuntoa, pieni näytelmäkappale, poikain urheilumerkin jakoa y. m. — Yleisöä kehoitetaan saapumaan runsaslukuisena tähän tietääksemme ainoaan tämänvuotisen raittiusviikon kuluessa paikkakunnallamme järjestettävään tilaisuuteen. — Tervetuloa.

— Tervakosken V.- & U.- seuran miesvoimistelijain harjoitukset alkavat ensi tiistaina 6 päivä marraskuuta klo 1/2 7 ill. Ensiharjoituksessa annetaan jakamatta olevat urheilupalkinnot.

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 39.

LAUANTAINA 10 PNÄ MARRASK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 250 SM.

Viikkoista :

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi kerran 14, 11 23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeiden jakoa ja sidemuttoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Elinlääkäri E. Hiilivirta vastaan ottaa Tervakosken kartanon työväen ruokailuhuoneessa joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena lauantaina.

JUNAT:

Yhteävät: (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Tervakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Tervakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Tervakosken Klubin Kansankirjasto on syyskuusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j. p. p.

— 60 vuotta täytti t.k. 5 p:nä Lammin kirkkoherra Juho Koskinen. Kirkkoherra Koskinen oli aikoinaan kuusi vuotta Janakkalassa kappalaisena.

— Apteekkien erioikeudet. Punkalaitumen apteekin erioikeudet on annettu proviisori Artur Ruohistolle. Proviisori Ruohisto, ennen Rohsten on, kuten jokainen tervakoskelainen muistaa, Tervakosken lapsia.

— Seuraava Jumalanpalvelus on sunnuntaina, lokakuun 18 päivänä. Lähemmin ensi lauantain numerossa.

— Janakkalan kunnallisyhdistys. Keskuslautakunnalle on jätetty kaikkiaan viisi ehdokaslistaa. Näistä on kolme porvarillisille, joiden yleisehdokkaana on maanvilj. A. Paturi.

Janakkalan hautausmaa ja tirehtööri Humble -vainaja.

Kun sattuu tapaamaan ulkopitäjäläisiä, jotka ovat käyneet Janakkalan kirkolla ja hautausmaalla, eivät he malta olla ilmaisematta ihailuaan siitä, että se on kaunein mitä he ovat maaseuduilla maassamme nähneet. Jo pelkkä asema on edullinen ja järjestely sekä hoito on sellainen, että se erikoista huomiota ansaitsee. Muuan vanhempi kirkkotoiteen tuntija ja ystävä viime kesänä, kirkossa ja hautausmaalla käytyään, joiden yksityiskohtia selostelin, sanoi illempänä: Mennäänpä vielä hautausmaalle, sellaista saa harvoin nähdä. —

Tätä kaikkea ajatellessa tulee mieleen se mies, jolla on suurin ainakin alkuunpanijan ansio hautausmaamme kaunistamisessa. Aikakirjat tietävät nimittäin kertoa, että lähes 50 v. sitte, huhtik. 29 p 1874 luettiin kirkonkokoukselle Tervakosken tehtaan tirehtööri Frans Emil Humblen kirje maaliskuun 6 päivältä, jossa hän lupautuu istuttamaan kirkkotarhaan oman ja ulkomaan puita puutarhurin johdolla, sekä kirkkohallituksen muistutuksia noudattaen. Kiitollisina tarjous vastaanotettiin ja sitä varten esityöt päätettiin tehdä. Kirjeessä seurakunnan kiitollisuuden ja kunnioituksen tunteet ilmaistaan.

Jo paria vuotta aikaisemmin kertovat sanomalehdet, että sama henkilö oli Tervakoskella perustanut laulukunnan ja torvisoittokunnan' ostaen torvet ja palkaten johtajaksi Suomen kaartista eronneen musiikin johtajan Hännisen. Nämä olivat m. m. adventtisunnuntaina kirkossa esittäneet Hosiannan.

Kuka oli tämä kirkon-ystävä, tehtaan tirehtööri. siitä ei kait nuorempi polvi tiedä muuta kuin työn tuloksista. Lienee

hupaista kuulla pääpiirteet hänen elämänsä vaihteistaan.

Että hän, jonka muistomerkki on hautausmaallamme oikealla puolella viimeisenä eteläpuolella kirkkoa, oli erikoinen kirkon-ystävä, lienee ollut elämän koulusta opittua tai olisiko puoliso vaikuttanut, hän kun oli edellisen kirkkoherramme valistuneen ja valistusta harrastaneen kansakoulun perustamisestakin tunnetun O. J. Branderin tytär.

Frans Emil Humble oli syntynyt Pietarsaareissa 22 p. elok. 1833 ja olivat vanhempansa merikapteeni Johan Gustaf H. ja Henriette Malm. Kouluopetusta sai hän syntymäkaupungissaan, mutta oli varojen puutteessa jo nuorena pakotettu itse huolehtimaan toimeentulostaan. Hän toimi Kauppapalveluksessa useassa kaupungissa, viimein Helsingissäkin, jossa hänen tavaton järjes yskykynsä ja tarmonsa herätti huomiota. V. 1856 herrat Wasenius & Borgström tarjosivat paikan äsken ostamassaan Tervakosken tehtaassa, jossa hän pian saavuttikin isäntiensä jakamattoman luottamuksen. Hän lähetettiin vuodeksi Dresdeniin oppimaan paperiteollisuutta ja palattuaan tuli hänestä tehtaan johtaja. Ennen pitkään tuli hän tunnetuksi maamme eteviimpänä paperimestarina. Huomio tehtaan tuotteisiin levisi ulkomaillekin ja Pariisiin näyttelyssä 1878 sai hän ansioistaan tunnustukseksi hopeametalin. Mutta erikoisesti huomattava on hänen harrastuksensa tehdastyöväestön hyväksi. Suhteessaan heihin oli hän arvokas, mutta samalla isällinen, ja tahtoi korottaa heidän sekä taloudellista että myös siveellistä ja henkistä elämäänsä. Ja siinä hän onnistui, siitä on monta todistetta. Hauska olisi saada kuulla vielä elossa olevien aikalaistensa arvostelua hänestä. Hallituksen antoi hänelle tunnustukseksi ansioistaan v. 1881 kunnallisneuvoksen arvonimen Pidemmän sairauden jälkeen hän kuoli jühannuspäivänä 1886. Lääketieteellisen tut-

kimuksen hartaana suosijana lahjoitti hän puolisoineen testamentissaan 100,000 mk. ylipistomme käytettäväksi apurahastona, jonka korot vuosittain käytetään.

Raittiutta harrastamaan!

Kuluvan vuoden raittiusviikon viimeinen päivä on nyt menossa. Viikon kuluessa on eri paikoin ympäri laajaa Suomeen järjestetty tilaisuuksia, joissa on teroitettu raittiuden tuottamaa suurta hyötyä ja siunausta. Sanomalehdetkin ovat sisältäneet kirjoituksia juoppoutta vastaan. Tilastollisin tiedoin ja elävästä elämästä otetuin järkyttävien esimerkein on todistettu, miten viime vuosina lisääntynyt väkijuomien käyttö on alentanut yksityisten ja kansain taloudellista asemaa, siveellistä ryhtiä, työn tehoa, jopa rakkautta kotiin ja isänmaahan. Jos juoppous samassa mittasuhteessa yhä jatkuu, muodostuvat olot aavistamattoman kohtalokkaiksi ja surullisiksi. Tässä vallitsee nim. jokaisella alalla todeksi havaittu laki: „missä ei kehitytä eteenpäin, siellä luisutaan taaksepäin, sillä samalla asteella ei voida pysyä”. Sokean täytyy todellakin sen olla, joka ei huomaa juoppouden Tervakoskellakin yltäneen. Sieltä täältä löydettyt kanisterit hoipertelevat nuorukaiset, ja räyhäävät miehet, puhuvat liiankin selvää kieltä. — Raittiiksi tunnettu kylämekö tätä vielä sallii? Ei —, parannusta on vaadittava! Yleinen mielipide muodostukoon niin voimakkaaksi, että juopponeita ei nähdä. Nou-sevalle polvelle on osoitettava hyvää ja nuhteetonta esimerkkiä. Itsekieltäytymistä on harjoitettava, uhrattava omat nautinnonhimonensa ja pahat pyyteensä nuorison kasvattamiseksi jaloksi, farmokkaaksi, ruumiillisesti ja henkisesti voimakkaaksi. Silloin jälkipolvet siunaavat kuntoamme ja nauttivat onnea. Toimikoon jokainen, mies ja nainen, nuorempi ja vanhempi siten, että kohta nähtäisiin, Tervakoski raittina, kukoistavana sekä kaikin puolin esimerkil-lisenä!

B.

— Neiti Annie Nyman, joka on toiminut Yhtiön konttorissa lähes kolme vuotta, siirtyy tänään G. A. Serlachius O.Y. palvelukseen Mänttään.

ILMOITUKSIA.

Kurssin suorittanut

Hattumodisti

ottaa vastaan töitä teettäjän tarpeista.

Hjördis Fahlström.
Tervakoski.

Kaikkia niitä tervakoskelaisia, joilla on saamista allekirjoittaneilta pyydetään käymään perimässä ne häneltä entisessä asunnossaan sunnuntaina t. k. 11 p:nä.

Eero Pekkarinen.

LAULAJA

Willie Silva

antaa

taiteilija Lasse Modén'in avustuksella laulajaiset Tervakosken Seurahuoneella lauantaina t. k. 10 p:nä.

Liput: 8— ja 5— ovella

SOITANNOLLISEN

ILTAMAN

järjestää Tervakosken Klubin Soittokunta Seurahuoneella sunnuntaina t. k. 11 p:nä alkaen kello 7 illalla.

Konserttiohjelma toisessa paikassa lehteä.

Näytelmä „JUHANNUSTULILLA” I näyt. kirj. Larin-Kyösti.

Konserttiohjelman aikana tilaustarjoilua pienillä pöydillä.

TANSSIA.

Liput: 5—

— **Konsertti.** Laulaja Willie Silva antaa konsertin Tervakosken Seurahuoneella lauantaina t. k. 10 p:nä kello 8 illalla, konsertissa avustaa viulutaiteilija Modén. Toivottavasti yleisö runsaasti saapuu tilaisuuteen varsinkin kuin mitään konserttia ei meillä ole pitkään aikaan ollut.

HÄMEENLINNAN TYÖVÄEN- NÄYTTÄMÖ

Viime lauantaina ja sunnuntaina vieraili Tervakosken Seurahuoneella Hämeenlinnan Työväennäyttämö esittäen kolme näytäntöä kohtalaiselle yleisölle. Kun vertailee annettuja esityksiä viime keväänä saman seurueen täällä antamiin vierailuihin, on yleisvaikutus paljon epädullisempi. Poissa oli useita pystyviä voimia. Tahtomatta lähemmin ryhtyä lausumaan mielipidettämme eri kappaleista, toteamme vain, että näyttämö vierailullaan ei saavuttanut samaa taiteellista tulosta kuin aikaisemmin.

v. t.

SOITTOKUNNAN KONSERTTI.

Ensi sunnuntaina antaa Tervakosken Klubin torvisoittokunta konsertin Seurahuoneella. Yleisön on syytä pitää tilaisuus mielessään, sillä ohjelma on laaja ja arvokas. Paitsi näytelmää „Juhannustulilla” on siellä seuraava musiikkiohjelma: „Marssi Thunderer”, Sousa, Ouv. „Raymont”, Thomas, „Serenada”, Drigon, „Anona, Ind interm”. Crey, Potp. „Ruotskans laul.”, Eriksson, „Kehtolaulu”, Kuula, Vals. „Illoiset toverit”, Vohlstedt, „Paja metsässä”, (Idylli), Michaelis, „Sarrento Tarantella”, Hedman, „Solveigin laulu”, Grieg, „Serenada Egypt”, Lincke, Potp. „Jääkäriin Morsian”, Sihvo.

— Kalliolan Kuoron valiojoukko, joka on antanut onnistuneita konsertteja monella tehdasseudulla, vieraillee Tervakoskella t. k. 18 p:nä. Lukekaa ohjelma farkoin Kaiun ensi numerossa.

— Suojeluskuntaviikko alkaa t. k. 17 p:nä. Tervakosken Suojeluskunta aikoo alkaa viikon iltamalla, joka pidettäisiin lauantaina, 17 päivänä Seurahuoneella. Ohjelmasta olemme jo tilaisuudessa mainitsemaan sen, että siitä tulee monipuolinen ja harvinainen. Muistissa pidettävä tilaisuus.

— Henkilömuutos on tapahtunut uuden voima-aseman hoidossa. Tämän kuun alusta erosi sieltä konemestari E. Pekkarinen Hänen jälkeensä on sinne valittu Insinööri P. H. MÖLLER.

Tervakoskella, 10 p:nä marrask. 1923

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 40.

LAUANTAINA 17 PÄIVÄ MARRASK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 250 SM.

Viikkolista:

Talitor A. Törnström vastaanottaa sairaite Sidehuoneella joka toinen Keski- ja ensi ker-
ran 28, 11 23. klo 3—5 j. p. p.

Tuomit Sidehuoneella lääkkeiden jakaja ja si-
dehuoneutaja värien ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Eläinlääkäri E. Hiilivirta vastaanottaa Ter-
wakosken kartanon työväen ruokailuhuoneessa joka
kaukauden ensimmäisenä ja kolmantena lau-
antaina.

JUNAT:

lähtevät: (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjois-
esta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen
(etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä
noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö
Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keski- ja lauantaisin palaa auto Ryt-
tylästä puoli 7 junaan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk.
alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j.p.p.

— 50 vuotta täyttää t.k. 18 p:nä
höyrykonekäyttäjä Alfred Lindström
Tervakoskella.

— Surullinen onnettomuus
sattui tehtaalla maanantaina t.k. 12 p:nä.
Työmies Kalle N. Wirtasen viedessä liima-
uskoneella katkonutta paperia perille, joutui
hänen oikea kätensä sylinterin ja kii-
vausruoparullan väliin ruhjoen sen niin
pahasti että Hämeenlinnan sairaalassa, johon
loukkaantunut heti autolla vietiin, oli käsi
leikkattava rantesta poikki. Surullisinta oli
vielä se, että loukkaantunut on viiden pienen
lapsen isä, esimerkillisellä uutteruudella on
uustastanut esim. kätevä-
nä puuseppänä heidän eteensä, mutta nyt
onnettomuuden kohdatessa menetti senkin
mahdollisuuden.

„TERWAKOSKEN KAIKU”

2:NEN VUOSIKERTA

tarjotaan tilattavaksi vuodeksi 1924. Se jakamaton kannatus, joka lehdellämme on
kuluvana vuotena ollut, rohkaisee toimitusta jatkamaan lehden ulosantamista. Toi-
mitus myöntää, että voimamme monessa suhteessa ovat olleet puutteelliset ja ettei
aina ole voitu koko lukijakuntaa tyydyttää, mutta „oppia ikä kaikki”. Toisen
vuotensa lähtee pikku lehtemme jo paljon valoisimmilla toiveilla. Lehtemme on
saanut kuluvana vuotena arvokasta avustusta lukuisilta ystäviltaan, jotka ovat
edelleenkin luvanneet kirjoituksilla meitä muistaa. Erikoisesti on mainittava se
arvokas avustus, jonka neiti Ines Brofeldt ja kouluneuvos K. Kerkkonen ovat an-
taneet. Paitsi heitä ja toimitusta, ovat siihen kirjoittaneet rouvat Ida Lumme ja
Hulda Saario, neidit Veera Wallinheimo, Elna Lumme ja Sigrid Ahlskog ja herrat
eversti Stjernschantz, kirkkoherra V. Karhenmaa, pastori L. Takala, insinööri S.
Langhoff, A. Wallinheimo, E. Launis, J. Nieminen, L. Ekholm, E. Nuotio, V. Hal-
mekytö, L. Walo ja K. Vainio monia muita mainitsematta.

Lehtemme tilaushinta on 25.— vuodelta, sekä postin kautta tilattaessa posti-
maksu 30 penniä numerolta lisäksi, vaikkakin se juuri riittää painokustannuksiin.
Toivomme että yleisö entistä runsaammin alkaa käyttää lehteämme ilmoitusväli-
neenään ja näin osaltaan turvaa sen taloudellista asemaa.

Koska toimintamme ensi vuodeksi riippuu siitä, että saamme ainakin kuluvan
vuoden tilaajamäärän, pyydämme tekemään tilaukset mahdollisimman ajoissa. Vi-
imeistään joulukuun 15 päivään, jolloin vasta voimme lopullisesti päättää toiminnan
jatkamisesta. Tilauksia ovat lupautuneet vastaan ottamaan kylässä hrat E. Launis,
H. Koskela, L. Syrjänen ja J. Sillantie, kartanossa herra A. Wallinheimo, Toivassa
herra A. Taitto ja Paistonsuolla neiti Hilma Selin.

Toivomme voimamme seuraavanakin vuotena lähettää lehtemme jokaiseen ter-
vakoskelaisen kotiin tiedontuojaksi ja yhdyssiteeksi.

Toimitus.

HUUKAN „TERVEYDNEHOITOLEH- DEN” TILAAMISESTA.

„Terveys on elon sisko”, sanotaan ja
se pitää paikkansa. Jos ihminen on terve
tuntee hän myös halua elää, mutta sair-
raana ei elämäkään ole minkään arvoista.
Kuinka usein tai miltei aina unhoitetaan
kuitenkin tuo yllä oleva lause. Yleensä
ihminen ei tahdo muistaa terveydestään
huolehtia silloin, kun ei häntä vaivaa joku
tauti. Tämä on anteeksi antamaton
huolimattomuus. Monikin tauti piilee ih-
misruumiissa pitkät ajat. Ja vasta sitten
kun se puhkeaa esiin, kiinnitetään teerv-

yteen huomiota. Usein on se silloin myö-
häistä. Monessakin tapauksessa on tauti
aivan voittamaton. Ja jos ei onnellisim-
missa tapauksissa voittamaton, niin kui-
tenkin paljon varoja ja hukkaan mennei-
tä työpäiviä tuottava. Näin ei saa olla,
eikä ole, jos vain enemmän vapaa-ai-
koina luetaan terveysopillista kirjallisuutta.
Siitä on arvaamaton hyöty jokaiselle. Tällä
ei tahdota sanoa, etteikö vielä tarvittaisi
lääkäreitä ja sairaanhoitajia. Terveysopilli-
sesta kirjallisuudesta saa vain hyviä neu-
voja ja sen tutkiminen panee ajattelemaan
ettei ihmisruumis ole vain mikään tuom-
moinen joku vähäpätöinen esine, josta es

paljon tarvitse huolehtia.

Yksi tällainen terveyttä ja ihmisruumista huolehtimaan kehoittava lehti on „Terveystieteiden lehti“.

En tiedä kuinka monta vuosikertaa sitä leviää naapurikyliin, mutta ainakin Tervakoskelle sitä tilataan ainoastaan 6 kpl. Sanoo kuusi näin suureen kylään kuin Tervakoski. Tämä osoittaa ettei meillä paljon itse huolehdi ruumiimme terveydestä. Luotetaan lääkäriin ja sairaanhoitajiin. Eletään siinä hurskaassa luulossa, ettei ihmisruumista niinkään paljon tarvitse huolehtia. Tämän vuoden aikana on Terveystieteiden lehti ilmestynyt jo kuvitettunakin. Sekin jo on puolestaan. Kun lisäksi otamme huomioon maamme (ei vimpin) lääkärin julkaisemat monet kymmenet kirjoitukset tautien ilmenemismuodoista ihmisruumiissa niitten vastustamisesta y. m. niin luulisi olevan enemmän syytä kiinnittää huomiota lehden tilaamiseen. Siitä on arvaamaton hyöty jokaiselle, sillä jakaahan se aivan ilmaiseksi henkilökohtaisia lääkärineuvoja lukijoilleen. Ja vielä se terveyshoidollinen valistus, jonka se tuottaa. Tämä on jo arvoltaan jokaiselle yksityiselle suurempi hyöty, kuin miättömän, mutta kumminkin varoja kysyvän romaanikirjallisuuden lukeminen. Lehden kuvitukseen ja sisältöön verraten on sen hinta aivan mitättömän pieni ainoastaan 12 Smk vrk. Nyt kun taas alkaa olla käsissä lehtien tilausaika. Eikö olisi syytä kylässämme kiinnittää enemmän huomiota tämän näin runsassisältöisen lehden tilaamiseen ja suurempaan leviämiseen!

Monivuotinen tilaaja.

— Liturginen jumalanpalvelus on Tervakoskella huomenna marrask. 18 p:nä alkaen kello 10 a. p. Saarnaa pastori maist. Ilmari Salonen. — Kuorolaulua.

— Konsertti Joukko Kalliolan sekakuoron laulajia antaa konsertin täällä huomenna, marrask. 18 p:nä kello 2 päivällä. Arvokkaasti, vaihtelevasti ja monipuolisesti kokoonpantu ohjelma käsittää paitsi kuoroesityksiä myöskin yksin- ja kaksinlaulua sekä Tervakoskellakin tunnetun maisteri Ilmari Salosen puheen.

Esiintyessään monella tehdasseudulla ovat Kalliolan kuoron laulajat saavuttaneet tunnustusta ja kiitosta. Kun he nyt saapuvat meidänkin kyläämme konsertoimaan, sopii toivoa, että paikkakuntalaiset ja ympäristön asukkaat täyttävät Seurahuoneen viimeistä sijaa myöten. — Pääsyliput: 5 mk numeroidut ja 3 mk nume-

Suojeluskuntaviikko

Etelä-Häme viettää tänään alkavaa viikkoa yhteisenä suojeluskuntaviikkona. Suojeluskuntaliike on vuosien kuluessa saanut yhä jakamattomanpaa kannatusta. Sen suuri isänmaallinen merkitys aletaan tunnustaa jo maltillisemman vasemmistonkin taholla. Koko laillista yhteiskuntajärjestystämme kannattava valtava kansamme enemmistö seisoo sen takana yksimielisenä ja va man. Nyt alkava viikko vietetään kuin Suojeluskuntien juhlatiikkona. Kaikkialta parnaan toimeen iltamia ja juhlia Suojeluskuntatyön tukemiseksi ja kohottamiseksi. Tänä viikkona pyritään saamaan jäseniä Suojeluskuntariveihin ja sen suuren isänmaallisen tehtävän ympärille.

Me elämme aina vielä kuin tulivuoren äärellä. Itäinen kummitusmainen naapurimme siimäimme edessä, mailmalla kuohuu ja kuhisee, mutta sittekin me katsomme Suojeluskuntaimme tähden varmana ja toivorikkaana tulevaisuuteen. Suojeluskuntamme ovat kuin Suojamuurina kumusta ja vallattomuutta vastaan. Me saamme rauhiassa ja hiljaisuudessa kukin häiriä tehtävissään, kuka koneensa ääressä, kuka kovilla kourillaan auransa nupissa, meillä on Suojeluskuntajoukko, joka valvoo ja vaalii olemassa alallaan työrauhaamme.

Tämän tärkeän tehtävän suorittajalla on oikeus omistaa yksi viikko itsellensä. Nyt alkava viikko antakoon meidänkin paikkakunnallamme paljon uusia ystäviä, paljon kannattajia Suojeluskuntatyölle, näin auttaakseen sitä täyttämään suurta ja merkityksellistä tehtäväänsä.

Kiitos.

Pyydämme kiittää kaikkia tervakoskelaisia siitä avustuksesta, jonka saimme vastaan ottaa meitä kohdanneen onnettomuuden johdosta.

Työne ja Kalle Wirtanen

— Papisto. Janakkalan v. t. kirkkoherra W. W. Karhenmaa on suorittanut tutkinnon vakinaisen papinviran hakukelpoisuutta varten arvolausella „kiitoksella hyväksytään“.

roimattomat paikat sekä lapsilta 2 mk. ovat harvinaisen halvat. — Pitäkää tilaisuus mielessänne!

„MEIRÄN PUOLEN MIÄHIÄ“.

Matkustin kerran noin viisitoista vuotta sitten junalla Oulusta etelään päin. Kohta kiinnittyi huomioni pariin mieheen lähipekillä, joista toisen kielimurre kuulosti niin tutulta, että kuiskasin tovereilteni uskottekos, niin tuo ukko on niitä „meirän puolen miähiä“. Kun hän pian jäi yksikseen penkilleen, olin utelias ja siirryin hänen vastapäätänsä päästen kohta jutun alkuun. Rohkeninpa vihdoin kysyä, mistäpäin matkustaja on kotoisin. Harvakseen hän vastailei.

— Etelästä, — — —
— Miten kaukaa? Etelästä minäkin olen — — —
— Aina Hämeestä asti. — — —
— Vai niin, niin minäkin olen. Oletko kaukaakin sieltä? — — —
— Hämeenlinnan takaa. — — —
— Mistäs pitäjästä sieltä? — — —
— Janakkalasta, Tervakoskelta. — — —
— Siitä pitäjästä minäkin olen ja puhemurteestani rupesin tunnustelemaan meirän puolen miästä. — — —

Sitte kun selvisi, miksi olin ollut niin utelias, rupesi hänkin aviomielisemmäksi ja kertoi olevansa tiilenpolttajana jossain tehtaassa Pohjois-Pohjanmaalla, muistaakseni Ruukin tai Lapin aseman luona.

— Luth. Evank. Yhd. Nuorisoliiton iltamia vietetään seurahuoneella tuomiosunnuntaina 25 p:nä marrassa. alkaen klo 2 päivällä. Puheita pitävät past. Takala ja kolp. Enqvist. Muusta ohjelmasta lähemmin ensi numerossa.

Tervakosken Suojeluskunta toimii

ILTAMAN

Seurahuoneella huomenna, sunnuntaina kello 7 illalla.

Ohjelma:
Torvisoittoa.
Tervehdyspuhe.
Varjokuvia.
Näytelmä:

„ONHAN PAPPA SEN SALLINUT“.

Pyramiideja.
Tanssia.

Suojeluskunnan oma ravintola.
Liput: 3:—

HUVITOIMIKUNTA.

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 41.

LAUANTAINA 24 PÄÄ MARRASK.

1923.

ILMESTYVY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
E. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 250 SM.

Viikkolista:

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi kerran 28, 11 23. klo 3—5 j. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeiden jakoa ja sidemuttoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Eläinlääkäri E. Hiilivirta vastaan ottaa Terwakosken kartanon työväen ruokailuhuoneessa joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena lauantaina.

JUNAT:

lähtevät: (saapavat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä nola 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk. alusta avoimena joka perjantai 5—6,30 j.p.p.

— Kalliolan Kuoron laulajajoukon viime sunnuntainen konsertti oli koonnut Seurahuoneelle ilahduttavan paljon kuorolaulun ystäviä, joiden ei suinkaan tarvinnut tuloansa katua. Arvokas ohjelma suoritettiin näet kaikkiin puoliin etevästi. Pastori Veikko Koiviston taitavalla johdolla ovat kuoron saavutukset siihen määrin edistyneet, että kuoro luetaan nykyisin pääkaupungin huomattavimpien sekakuorojen joukkoon. Täsmällinen yhteislaulu, miltei ihanteellisen selvä tekstin lausuminen, oivallinen nyansoiminen, tarkalle pohjalle laskettu äänenmuodostus, hengityksen varma käyttö ovat kaikki ansioksi luettavat. Sitkeästi on harjoitettu, mutta sitten ovatkin tulokset hyvät.

Kauniit yksinlaulunumeronsa esitti past. Koivisto kaikkiin puoliin ansiokkaasti.

Ohjelmaan kuului lisäksi maisteri Ilmari Salosen puhe „Elämän pelasta“. Puhuja todisti, miten elämän kolmisointu: työ, tuska ja ilo luo kokonaisuuden elämäme. Työ antaa sille sisältöä; tuska

Mitä lukisin?

Kun kustantajat ja kirjakauppiat kilvan ilmoittavat ja tarjoavat nykypäivien suunnatonta koti- ja ulkomaista kirjatuotantoa, voi luettavan valinta olla vaikeaa. Mitä lukisin? Mistä aloittaisin? jollat ole lukenut Topeliuksen „Välskärin kertomuksia“, niin aloita niistä nyt aivan ensiksi. Tuntuu kuin aivan viime vuosina ne olisivat joutuneet pois muodista, vahinko kyllä. Niitä voidaan luulla vanhentuneiksi, mikä ei ole totta. Eräsikin nuori tyttö, joka oli lukenut koko joukon romaaneja, oli sivuuttanut „Välskärin“ muka kuivana ja ikävänä. Kun hän vihdoin velvollisuudentunnosta alkoi sitä lukea, huomasi hän sen niin hauskaksi, että suorastaan ahmisen tahtoi päästä loppuun. — Kauttaaltaan mielenkiintoinen onkin teoksen juoni, joka kuvailee useamman sukupolven aikana kahden suvun, aatellisen Berteiskjöldin ja aatelittoman porvarissuvun Larssonien vaiheista. Taustana on Ruotsin mainehikkaitten kuninkaiden aika, jolloin moni Suomenkin mies oli mukana historian suurissa tapahtumissa. Laajan kertomusjakson punaisena lankana on ihmeellisen onnea ja onnettomuutta tuottavan taikaesmeen, kuninkaan sormuksen vaiherikas tarina.

johtaa meidät hiljaisuuteen, jossa löydämme oman sisäisen itsemme ja kuulemme Jumalan äänen; ilo luo päivänpaistetta polullemme. Nykyajan ihmiset pelkäävät työtä ja tuskaa sekä tahtovat vain iloita. Siten höltyvät kaikki siveelliset käsitteet, kun pyritään pakoon velvollisuuksien täyttämistä. M. m. ei tahdota somia avioliittoja, se kun tuo mukanaan vastuunalaisuutta, työtä ja vaivannäköä. Mutta tällainen elämä vie harhaan ja syöksee yksilöt, kansat, ihmiskunnan turmioon. Elämän kolmisointua on vaalittava, niin voitanne pelon.

Tilaisuudesta olen me me tervakoskelaiset monessa suhteessa kiitolliset,

„Välskärin kertomusten“ aika ja tavat ovat niin kaukana meidän ajastamme. Voiko yleensä historiallinen romaani enää „mennä“ nykyajan ihmiseen? Varmasti voi, jos vaan sen elämäkuvauks on aitoa. Ja niin on „Välskärin kertomusten“ laita. Sen ihmiset tuntemme läheisiksi ja eläviksi, koska he rakastavat ja vihaavat, iloitsevat ja murehtivat kuin mekin erilaisista taivoista ja ajanhengestä riippumatta.

Toiseksi tahtoisin muistuttaa mieleen Santeri Ivalon historiallissa romaanisarjaa. Topelius kuvaa Suomen kansaa kaikella kauniin sydämensä lämmöllä, mutta kuitenkin jonkun verran ylhäältä päin. Ivalon kertomukset ovat nähdyt varsinaisen suomalaisen heimon näkökulmasta ulospäin. „Erämaan taistelu“, „Viipurin pamaus“, „Pietari Särkilahti“, „Kuningas Suomessa“ ja „Erämaan nuijamiehet“ muodostavat tavallaan yhtenäisen kertomussarjan Hämeen erämaiden asuttamisesta Nuijasodan tapahtumiin saakka. Taistelua on elämä ollut erämailla, kamppailua karun luonnon kanssa. Rajojen takana on aina vaaninut vihollinen. Kuitenkin on erämaan asukas juurtunut maahan, kovistakin kohluista noussut jälleen. Saanut on poikiaan opinteille tai sotaväen johtajiksi. Mitä ristiriitoja ovatkaan saaneet kokea miehet, jotka näin kansasta lähteneinä, sen sydämen sykkimän tuntien, ovat joutuneet käskyvallan alaisiksi, vallan, joka ei ymmärrä kansan toiveita ja puutteita. Tätä kaikkea Ivalo romaaneissaan kuvaa elävöittäen aikoja, joiden historialliset tiedot ovat mielestämme olleet niukkoja ja kuivia.

Lyhyesti sanoen: historialliset romaanimme kunniaan! Ne olkoot jokamiehen kirjallisuuden lukemisen nurkkakiviä. Kun ne tuntee, voi jo lähteä muutakin kirjallisuutta valikoimaan.

SUOJELUSKUNTA VIIKKO

alkoi Tervakoskella juhlaparaadilla Tervakosken torilla sunnuntaina marrask. 18 p. kello 1 päivällä. Paraatiin osaanotto oli runsas, kokonaista 75% jäsenistä oli saapuvilla. Paraatin otti vastaan Eversti Stjernschantz, joka voimakkein sanoin kiitti Sk:aa innokkaasta toiminnasta. Vastaanoton jälkeen toimitettiin Suojeluskuntatupauksen antaminen, joka kohotti tilaisuuden juhlallisuutta. Huonosta säästä huolimatta oli yleisöä kerääntynyt runsaasti, m. m. seurasi paraattia Majuri av Forselles, Riihimäeltä.

Illalla kello 7 alkoi Seurahuoneella Sk:n iltama, joka oli järjestetty tavallaan perheiltaman luontoiseksi, vaikkakin oli yleinen iltama. Ohjelma alkoi Sk:n soitto-kunnan ansiokkaalla esityksellä. Tervehdyspuheessaan Ins. Langhoff teroitti sk:laisille heidän velvollisuuksiaan aina pyrkiä eteenpäin sekä yksityiselämässään että sotilaskasvatuksen alalla. Yleisöä piti hilpeällä mielellä sarja varjokuvia. Näytelmä-kappale „Onhan pappa sen sallinut” esitettiin lyhyeen harjoitusaikaan nähden tunnus-tusta ansaitsevasti. Neiti Ockenström „Aurora Rosenvingenä” teki tyyppistään erinomaisen, samoin Yrjö Pajunen teuras-taja Ranisena. Veikko Kilpinen „Tohtori Teittinä” sai mainiosti esille osan vaatiman ihanteellisen runoilijan. Myöskin kappalees-sa esiintyneet uudet näyttelijävoimat antoivat hyviä toiveita tulevaisuuteen nähden. Kappaleen ohjaus, jonka oli toimit-tanut huvitoimikunnan puheenjohtaja Ins. Langhoff, osoitti tottunutta teatterisilmää. Ohjelma päättyi väapeili J. Niemisen jär-jestämiin pyramiidiesityksiin, jotka poikke-uksesta onnistuivat yli odotuksen. Loppu-ilta kului vilkkaassa karkelossa.

— Tervakosken V- & U seu-ran perheiltama on huomenna sunnuntai-na alkaen klo 7 illalla. Ohjelma on runsas ja monipuolinen josta mainittakoon, näy-telmä-kappale, miesten voimistelu, kansan-tanssia, palkintojen jako. y. m. On toivot-tavaa, että henkilöt jotka tulevat saamaan palkintoja olisivat itse saapuvilla. Tilai-sudessa jaetaan myöskin poikain urheilu-merkit ja pyydetään merkin saajia myös-kin saapumaan iltamaan. Terve tuloa van-hat ja uudet jäsenet.

LÖYDETTY

Kravattineula Seuralla.
saatavissa

E. Stellerin luona.

Kunnallisvaalit.

Joulukuun 4 p:nä pidettäviin kunnan-valtuutettujen vaaliin on jokaisen valmis-tauduttava. Meillä tervakoskelaisilla on tällä kerralla oikein erikoinen syy ottaa vaaliin osaa ja koetettava saada ehdok-kaamme läpiviedyksi. Olemmehan olleet lapsipuolen asemassa kunnallisasioiden joh-dosta jo monta vuotta. Lähestyvissä vaa-leissa on listamme vaalilipussa ensimmäi-senä ja siinä ehdokkaita, joita otaksutta-vasti palkannuttijat ympäri kuntaa ää-nestävät.

Listan yleis ehdokas maanvilj. A. Pa-turi on kunnallisharrastuksestaan ja ta-sapuolisuudestaan tunnettu ympäri kun-taamme. Toisella sijalla on työnjohtaja J. W. Vilunen, joka aikaisemmin mo-nissa kunnallisissa hoito- ja lautakunnissa on ansioittunut jo vanhana Tervakosken asukkaana tuntee toiveita ja harrastuksia paremmin kuin tuskin kukaan. Kolman-nella sijalla on metsäkasööri A. Wallin-heimio, yksi koko kuntamme ensimmäi-sistä kunnallismiehistä. Neljäs ja viides ehdokkaista opettajat K. Brusila Turen-gista ja K. Airisto Leppäkoskelta naut-tivat varmasti koko kunnan palkannutti-javäestön luottamusta ja kannatusta kuu-dentena listalla on konttoripäällikkö G. A. Gröndahl, joka vasta nelivuotisella paikkakunnalla oloajallaan on osoittautu-nut omaavansa kaikki harrastuksensa paik-kakuntansa henkisen ja taloudellisen elä-män elvyttämiseksi. Hänen osanottonsa kunnalliselämään juuri Tervakoskea edus-tamaan olisi mitä sopivin. Työnjohtaja Eero Launis taas on kunnalliselämässä koeteltu kyky, hän tuntee laajalti paikka-kuntansa vähäväkisten elämää ja rohkeasti aina seisoo heidän puolestaan. Listan vii-meisestä ehdokkaasta autonohjaaja Antti Luhdasta saisi kunnanvaltuustoon pys-tyvän lisän. Lujana aatteenmiehenä olisi esim. hänen voimakas raittiusharrastuksensa paikallaan, nyt, jolloin taistelu väkijuo-mien rikoksia vastaan yhä enemmän kään-tyy myöskin kunnalliselimistölle.

Tervakosken lista on siis kokoonpa-noltaan täyttää kaikki vaatimukset, joita palkannuttijain listalle voidaan asettaa. Jokainen siis, jolle yhteinen etu ennen ryhmäetuja on tärkeä, vetänee viivansa tälle listalle. Kukaan ei saa jäädä ääni-oikeuttaan käyttämättä. Valitsija.

ILMOITUKSIA.

Tänään alkavalla

Kirjallisuusviikolla

on edullisin

ostaa kaikkien kustantajien kirjoja

TERVAKOSKEN

OSUUSKAUPASTA.

— Luth. Evank. Yhd. Nuorisoliiton iltamaa vietetään Seurahuoneella tuomiosunnuntaina 25 p. marrask. alkaen kello 2 päivällä.

Ohjelmassa on puhe pastori Takala, torvisoitto, runo, yksinlaulua, vuorokes-kustelua, kertomus. Puhe hra V. Enqvist. Väliaikoina on kahvia saatavana. Kaikki tervetulleita!

— SUKSIEN-Valmistuskurssit on Etelä-Hämeen Sk-piiri toimienpannut Hau-holla, alkaen t.k. 12 p:nä ja kestäen 3 viik-koa. Oppilaaksi on sinne lähetetty asiaan innostuneita henkilöitä eri suojeluskunnista. Tervakosken Sk:taa edustaa F. Wiitanen, joka aikaisen munkin on valmistanut suk-sia. Kurseilla saavat oppilaat aluksi val-mistaa itselleen työkalut, paitsi terät, joita heille hankitaan itsekustannushintaan. Kurs-sien päätyttyä voivat oppilaat kotiseudul-laan avustaa tovereitaan suksien valmis-tuksessa, tahi itse teettää suksia tovereil-leen kohtuullisesta hinnasta.

Tällaisia kurseja on pidetty useampia, eri piireissä, mutta mitä näiden kurssien oppilaiden kätevyYTEEN ja ammattitaitoon tulee, ovat nämät kurssit, opettajan Hra K. Hyvösen mielestä, N:o 1.

— Lihanmyymälä on avattu Tervakosken torilla. Kioskissa, joka on auki joka päivä, on paikkakuntalaisilla tilaisuus saada aina tuoretta ruokatavaraa. Kioskissa harjoittaa liikettä lihakauppias Niilo Ojanen Napialasta.

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 42.

LAUANTAINA 1 PÄÄ JOULUK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20:— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 2/50 SM.

Viikkolista :

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka to'nen Keskiviikko, ensi kerran 12,1223. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeiden jakoa ja si-
dennuottoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Eläinlääkäri E. Hillivirta vastaan ottaa Ter-
vakosken kartanon työväen ruokailuhuoneessa joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena lau-
antaina.

JUNAT:

lähtevät: (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjois-
esta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen
(etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä
noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö
Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryt-
tylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk.
alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j. p. p.

— Kuollut. Marrask 23 p. kuoli
poikansa luona Tottijärvellä entinen höy-
rykoneenkäyttäjä Heikki Nyholm Ter-
vakoskelta 81 vuotiaana. Vainaja oli vielä
niitä vanhoja Tervakosken synnynnäisiä
työmiehiä, jotka paikkakunnalle syntynei-
nä koko ikänsä ovat olleet tehtaan palvelu-
ksessa. Vainaja sai m. m. pari vuotta
sitten Talousseuran hopeamitalin 50: vuo-
tisesta palveluksesta.

Yhä harvenee vanhan Tervakosken
kunniakaartin rivit.

— 85 vuotta täytti v.k. 17 p:nä
maanviljelijä Juhon Joensuu Janakkalassa.

— 40 vuotta täytti v.k. 28 p:nä
Tervakosken kartanon Omettapääliikkö
Julius Suominen.

VAALEIHIN!

Joulukuun 4 päivänä on kunnan-
valtuutettujen vaalit. Tervakosken
äänestysalue äänestää Seurahuo-
neella.

Tervakoskelaisten lista on vaa-
lilipussa ensimmäisenä N:o 1. Tä-
hän vetäkää viivanne.

N:o 1

Paturi, Altti, maanviljelijä, Turenki.
Wilunen, J. V. työnjohtaja Tervakoski.
Vallinheimo, Artturi, metsäkas. Tervakoski.
Brusila, Kustaa, opettaja, Turenki.
Airisto, Kosti, opettaja, Leppäkoski.
Gröndahl, G. A. konttoripääll. Tervakoski.
Launis, Eero, työnjohtaja, Tervakoski.
Luhta, Antti, autonohjaaja, Tervakoski.

— Tervakosken V.- & U. seu- pale „Rakkauten postilla” sekä ryhdik-
ran viime sunnuntaista perheiltamaa käästi esitettyä miesten voimistelua. —
voidaan pitää sängen onnistuneena sekä Tilaisuudessa jaettiin myöskin palkinnot
ohjelman monipuolisuuden että osanotta- viime talvikauden hiihtokilpailuista. Mies-
jien paljouden puolesta. Torvisoittokun- ten sarjassa 10 km:n matkalla sai 1 sen
tamme kaitutettua muutamia kauniita soit- palkinnon — 4 paria kahveleita ja veitsiä
tonumeroita seurasi seuran puheenjohtajan — kylämme hiihtäjäveteraani E. Jokinen,
herra J. Niemisen puhe, jonka jälkeen aika 52 min. 44 sek., 2 sen palkinnon —
saatiin nähdä pukutanssia, näytelmäkap- 13 paria kahveleita ja veitsiä — V. Vainio,

aika 53 min. 19 sek. ja 3:n palkinnon — 2 paria kahveleita ja veitsiä — S. Syrjänen, aika 56 min. 55 sek. Poikain liihoodossa sai 1 sen palkinnon, vaateharjan, U. Lehmussaari, 2 sen palkinnon, kääntöpääveitsen, P. Saloranta ja 3:n palkinnon, kynän, A. Leino.

Erityisen merkityksen sai tämä perheiltama syystä, että silloin kylämme nuorukaisille ensi kerran jaettiin urheilumerkkejä. 1:sen luokan urheilumerkin sai Sulo Sinivuori, 2:sen luokan saivat Tauno Launis ja Leevi Syrjänen, 3:nen luokan Paavo Saloranta, Rauni Laitio, Ilmari Leino, Leo Lehmussaari, Tapio Sillantie, Tauno Jokinen, Jorma Autio, Kaino Jokinen, Ossi Saarela ja Lauri Laitio. Samalla kun onnittelimme heitä jo saavuttaneiden tuloksien johdosta toivomme heidän ponnistelevan urheilussa alati eteenpäin voittaakseen yhä kauniimpia ennätyksiä. Kehoitamme myöskin uusia poikajoukkoja innostumaan näiden tovereittensa esimerkkiä seuraamaan. Pojat! Valmentakaa itsenne reippaiksi ja uljasryhtisiksi, kenties kerran joku teistäkin voi saavuttaa laakereita itse — Olympialaisissa! Päämäärä korkealle!!

Elias Lönnrot Räikälän kievarissa.

Ainakin vuosisadan on Räikälä ollut kievaritalona. Suurmehemme Elias Lönnrot, jonka vaskista muistopatsasta Helsingissä kävijät pistäytyvät Vanhan kirkon vastapäätä katsomassa, on kertonut erään tapauksen jalkamatkaltaan keväällä 1828. Hän tuli Lopelta ja aikoi, joutuakseen aikaisemmin Hämeenlinnaan, ottaa Räikälästä kyytihevosen tuolle viimeiselle 16 km:n taipaleelle. Syynä sanoo olleen senkin, että tahtoi tulla kaupunkiin oikein matkustavana, eikä minään vaeltavana sälinä. Kun hän isännältä pyysi hevosta, vastasi tämä: „Saaraan kattoa”, ja Lönnrot jäi odottamaan ainakin puoleksi tuntia, jona käytti katsellen emännän näppärä kankaan kudontaa ja puhellen sievien tyttärien kanssa.

Kun ei hevosta kuulunut, pyysi Lönnrot tuvassa ollutta poikaa menemään kysymään viipymisen syytä.

„Isäntä on yliporstuassa, voitte itte mennä”, sanoi tämä ilkein ilmein. Lönnrot menikin ja kysyi eikö hevosta ollut kotona tai miksi hän sai niin kauvan odottaa.

„On kyllä hevosia, vaikkei kisälleille

anneta”, vastasi isäntä äänellä, joka olisi suututtanut ketä tahansa. Lönnrot hillitsi itsensä, luetteli kaikki oppiarvonsa ja arvonimensä mutta kun ei mikään näyttänyt auttavan, sanoi lopuksi olevansa „maisteri”, jota toivoi ymmärrettävän. Tähän sai hän vastaukseksi:

„Sanokai Kranssille (koira, joka makasi lattialla) semmoisia ehkä se uskoo ja kyyrittää Teittä”.

„En tiedä, mitä olisin tehnyt, niin äkäinen olin”, sanoo Lönnrot, ellei samassa olisi sisään tullut leveäharteinen roteva renki. Suuttuneena menin takaisin alatupaan, otin repun selkääni, mutta kun olin lähdössä, kysäsee se kelvoton poika vielä: „käyrenkös maisteri lähtee”, ja huomasi, että kaikki tuvassa olijat naurahitivat. Toivoin pian pääseväni tästä kiusan paikasta ja häpesin eniten tyttäriä, joiden silmässä olin kernaasti suonut olevani jotain muuta kuin kulkeva sälli.

Jalkaisin siis Lönnrot jatkoi matkaansa ja ilta kun alkoi pimetä ja väsynyt oli, olisi hän kernaasti halunut poiketa yöksi johonkin taloon tien varressa. Mutta niin harmistunut hän oli Räikälän isännän kohtelun vuoksi, että talonpoikaistaloon ei poikennut, varsinkin kun oli jo valkeat sammutettu ja täällä olisi voitu epäillä jos miksi kun yöllä sisään kolistaa. Penikuorman kulettuaan hän päätti viettää yösydämen paikallaan leväten ja laitto tienviereen metsään havuista katkoen kynnärän korkuisen vuoteen ja saman verran havuja peitteekseen. Hän ei tiedä, oliko se unta vaiko todellisuutta, mutta kohta kuuli hän ympärillään kovaa koirain haukuntaa aivan kuin susi- tai karhujahdissa, ja pelkäsi, että jos koirat vainuavat hänet vuoteeltaan, niin rosvona hän kiinni otetaan. Onneksi haukunta loittoni ja loppui, joten hän nukahti uudelleen tai loppuiko unennäkö, mutta aamupuolella Lönnrot heräsi täysin virkistyneenä havuvuoteeltaan, ja kun unta ei enää saanut, lähti marssimaan edelleen kaupunkiin. Sinne tuli hän toisten vielä nukkuessa, mutta onnistui pääsemään sisään apteekkioppilasten kamariin, jossa itsekin oli aikanaan asunut, laitto sohvankannen tuolien päälle leposijakseen ja hämmästyneinä olivat huoneoverit aamulla herätessään, kun huomasivat oudon miehen yöllä ilmestyneen heidän tietämättönsä kamariin.

— Kuollut. Lehtemme etusivulla ilmoitimme erään vanhan tervakoskelaisen kuolemasta, mutta ennenkuin lehtemme pääsi ilmestymään, on toinenkin kuoleman tapaus sattunut. Ent. puuseppä Petter Käcklund, joka jo on sairastanut pitemmän ajan, kuoli v. k. 28 p:nä. Vainaja, joka kuollessaan oli 84 vuotias, oli myöskin sitä Tervakosken vanhaa polvea, joka nuorena paikkakunnalle muuttaneena, koko voimainsa ajan hoiti tehtävänsä.

— Varhaisnuorison suojelekasvatuksen edistämiseksi järjestetään huomenna jouluk. 2 p:nä klo 3 i.p. arvokasohjelmallinen tilaisuus, jossa kouluneuvos H. J. Tunkelo pitää megaskoopikuvien valaistun esitelmän, rouva M. Lundell esittää yksinlaulua, neiti Stjernschantz pianonsoittoa j.n.e.p. — Pääsy on vapaa ja kaikki ovat tervetulleet. Asia on kyläkuntamme yhteinen; saapukaa siis joukolla mukaan. Nuorisomme hyväksi kannattaa jokaisen uhrata pari tuntia vapaa-aikastaan. — Seurahuoneella tavataan!

— Tervakosken koulujuhlan vieto on monesta syystä siirtynyt ensi lauantaihin jouluk. 8 p:nä. Lähemmin Kaiun seuraavassa numerossa.

— Tulipalo. V. k. 22 p:nä paloi Hyvinkäällä O.Y kolmio puuseppätehdas perustuksiaan myöden. Kuten muistettaneen perusti tehtaan kolme Tervakoskelta muuttanutta puuseppää Hugo Syrjänen, Einar Mattila ja Väinö Leino. Tehdas oli vakuutettu eri vakuutuslaitoksissa Smk 240,000: — Syy tulen irtipääsöön ei ole tunnettu, mutta otaksuttavasti on saanut alkunsa lämmityslaitteista.

— Myyjäiset Kirkkoportin Lastenkodin hyväksi pidetään Seurahuoneella ensi perjantaina, joulukuun 7 p:nä alkaen klo 5 i.p. Kahvitarjoilua, maalaistuotteita, käsitöitä y. m. Tulkaa edistämään ostoilanne kaunistusta ja valmistamaan iloa orvoille Tervetuloa!

ELÄVIÄ KUVIA

näytetään Seurahuoneella sunnuntaina jouluk. 2 p. klo 7 illalla.

Pääsy Klubin jäseniltä vapaa.

Jäsenkortit näytettävä ovella

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 43.

LAUANTAINA 8 PÄÄ JOULUK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 250 SM.

Viikkolista:

Tehtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi kerran 12,12 23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkärin joka ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Eläinlääkäri E. Hiilivirta vastaan ottaa Tervakosken kartanon työväen ruokailuhuoneessa joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena lauantaina.

JUNAT:

lähtevät: (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Tervakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Tervakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Tervakosken Klubin Kansankirjasto on syysk. alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j. p. p.

— 50 vuotta täyttää tänään rva Lydia Nystedt Tervakoskella. Rouva Nystedt on Tervakosken lapsia ja aikoinaan voimakkaasti ottanut osaa paikkakunnan sivistyselämään. Vieläkin toimii hän yhtenä kylän innokkaimmista Lotta Svärdeistä. Lausumme onnittelemme 50:vuotiaalle.

— Kuollut. Joulukuun 4 päivänä kuoli Seinäjoen sairaalassa maanviljelijä Vilhelm Joensuu 63 vuotiaana.

— Niitä „Kaiun“ tilaajia, jotka eivät vielä ole suorittaneet tämän vuoden tilaushintaa, pyydetään hyväntahtoisesti ensi tilassa maksamaan sen Leevi Syrjänselle.

Suojelukasvatuksesta.

Oimme kuulleet puhuttavan lastenkasvatuksesta, nuorisokasvatuksesta, itsekasvatuksesta j. n. e., mutta monelle lienee sana suojelukasvatus sangen hämärä käsite. Mitähän sillä tarkoitetaankaan! — Vertauksen vuoksi ajatellaan me esim. rokotusta. Tiedämmehän kaikki, että rokotuksen avulla suojelemme jo etukäteen pieniä lapsia kauhean isonrokon uhaksi joutumasta ja taudin raivotessa menettelemme itseemme nähden samoin. Näin tahtoo suojelukasvatuskin vaikuttaa vastavoimana ja ehkäistä nuorison sortimista paheiden kulkutautien valtaan. Miten peräti välttämätöntä tällainen toimenpide on, selviää meille tarkatessamme asian pintaa hiukankin syvemmältä. Monen miespolven aikana eivät näet kiusaukset, viettelykset ja irstailut ole olleet niin tuiki tuntuvat kuin meidän päivinämmä. Sodan ovat tosin ennenkin tuoneet mukanaan turmelusta, mutta paheiden monipuolisuudessa vie nyky-aika voiton. Jäljittelyvietin vaatimina lapset ja nuoret pian seuraavat mukana. Jos ei heidän hyväkseen ajoissa mitään tehtäisi, muodostusivat olot parin kolmen vuosikymmenen kuluttua aavistamattoman kohtalokkaiksi. Siksi on yksityisten, kyläkuntain, kansakuntain määrätietoinen velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin, joiden avulla nouseva polvi saadaan suojelluksi puhtaana, siveellisenä ja tarmokkaana elämänsä elämään. Harkituin ja viisaasti valituin keinoin on heitä ohjattava hyödylliseen toimintaan ja ahkeraan askarteluun, jonka kautta käsi kasvatetaan taitavaksi ja silmä harjoitetaan kauneusarvoja käsittämään. Toisin sanoen: nuoria ihmisiä on autettava ihanteitaan saavuttamaan, sillä kauneutta, taitoa, tarmoa

ja voimaa luontevasti kehittänyt ihmislapsi tavoittelee. Erehdyttävää on luulla, että koulu yksinään voi tämän saada aikaan. Muistakaamme, että koulun tehtävä ei ole ainoastaan hoidokkiensa kasvattaminen, vaan myöskin heidän opettamisen, joka sekin työ yleisesti laimentuneen veivollisuuden ja vastuunalaisuuden tunteen vuoksi arvostellaan entistään vaikeammaksi. Kasvatuksen perustus on laskettava ennen kaikkea kodissa. Parhaimpansa mukaan koulu tukee koteja tässä vaikeassa tehtävässä. Mutta koulusta päässeiden n. s. varhaisnuorison suojelemiseksi paheiden ruttotaudeilta on myöskin noustava. Juuri tässä suhteessa antaakin olojen pakosta syntynyt suojelukasvatuksen johto meille selväpiirteisesti ja laajakantoisesti valmistamansa ohjeet. Kunkin seudun paikallisiin oloihin paraiten sovellettuina niitä kaikkialla käytettäkään. Mahdollisesti tehdyt uhraukset ja käytetyt rahalliset kustannukset voitetaan monin kerroin takaisin.

Totta on useasti käytetty lause:

„Nuorison on tulevaisuus!“

— Kaksi varjokuvin valaistua esitelmätilaisuutta suojelukasvatuksesta piti Kouluhallituksen Lastensuojeluosaston päällikkö, kouluneuvos H. J. Tunkelo viime sunnuntaina, jouluk. 2 p:nä täällä Tervakoskella. Edellisessä, yksityisuontoisemmassa, perusteltiin lapsimaailmassa tapahtuvien ikävien ilmiöiden syitä ja seurauksia. Järkyttävät tositahtumat puhuivat selvästi, mille asteelle lapset ja nuoret joutuvat, jos heidät jätetään oman onnensa nojaan, valvontaa ja ympäristön ymmärtämystä vaille. Kuulijat saattoivat tosin lohduttautua sillä tietoisuudella, että tällä paikkakunnalla olot eivät toistaiseksi ole läheskään yhtä synkät. Kuitenkaan ei ole syytä tuudittautua välinpitämättömyyden uneen, vaan ajoissa ryhtyä suunnittelemaan varokeinoja tulevien kansalaisten suojelemiseksi henkistä turmelusta vastaan. — Jälkimmäisessä,

yleisluontoisessa esitelmässään, puhuja selaisi sitten osoittikin. Olosuhteiden mukaan perustetaan eri ikä-asteilla oleville lastenseiniä ja lastentarhoja, joihin ne äidit, jotka käyvät ansiotöissä, saavat jättää lapsensa maksua vastaan hoidettaviksi, sekä päiväkoteja; lisäksi järjestetään kerhotoimintaa, puutarhatyötä y. m., hankitaan kesäkaitsija j. n. e.

Olemme kiitolliset siitä, että silmiämme raotettiin uhkaavaa vaaraa näkemään ja että meitä opastettiin suojelukasvatuksen saralla tapahtuviin työmuotoihin tutustumaan.

B.

— Tervakosken kansallisseuran vuosikokous pidettiin Napiaian Nuutilassa v. k 22 p:nä. Kokouksessa valittiin seuran puheenjohtajaksi työnjohtaja J. V. Vilunen, sihteeriksi ja rahastonhoitajaksi paperimestari B. Laitio, sekä johtokuntaan nti Hilja Eskola, maanviljelijä J. J. Joensuu ja J. Anttila, sekä varalle maanvilj. J. Heikkilä ja L. Nuutila.

— Koira-raukat saavat taas ruveta kantamaan kuonokoppaa, koska Maaherra on julistanut Lopen, Rengon, Janakkalan ja Tammelan pitäjät sekä Forsan kauppalan vesikauhun saastuttamaksi.

— Tervakosken Osuuskunnan myynti marrask. oli Smk 170510:20

— Tervakosken koulujuhlaa vietetään tänään, lauantaina klo 7 ill. Seurahuoneella. Monipuolisesta ohjelmasta mainittakoon torvisoittoa, puheita, lausuntoa, yksinlaulua, kuvacima, laululeikkejä, joulupukki j. n. e.

On joulukuusi ja kahvitarjoiluakin!
Tervetuloa!

— Tulo- ja omaisuusverotus. Maaherra on ensi vuoden Tulo- ja omaisuusverotuslautakuntaan Janakkalassa määrännyt puheenjohtaj. kansakoulunop. K. Bräslan, ja varamieheksi maanviljelijä Kustaa Ylöstalon. Maaherran asiamieheksi kruununnimismies L. M. Ojalan, varamieheksi kansakoulunop. Oskari Tiensuun. Jäseneksi asemapäällikkö Frans Aarnion, varamieheksi tilanomist. Väinö Demijonson'in

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN

Sahalla VOIDAAN SAHATA JOUKU MÄÄRÄ TUKKEJA MYÖSKIN YMPÄRISTÖLÄISILLE, JOS NE HETI TUODAA SAHALLE. SITTE KUIN OMAT TUKIT OVAT SAATU PAIKALLE, SIHEN EI ENÄÄ OLE TILAISUUTTA.

Tervakosken Tehtaan Konttori.

HELSINGIN TAIDEKIERTUE

Johtaja Felix Borg

Tervakosken Seurahuoneella
9 p:nä jouluk. klo 8 ill.

Hatanpään Heikki ja hänen morsiamensa

3:näyt. historiall. näytelmä.
A. T. Janssonin kertomuksen
juonesta kirj. Felix Borg.

Kassa avoinna klo 6:sta alk. i. p.

KONSERTTI.

(Jäänyt tilanpuutteen tähden pois edellisestä numerosta.)

Onnistuneen konsertin antoi marrask. 11 p:nä Tervakosken Klubin torvisoittonkunta Konserttiohjelma, joka todisti väsymättömää harjoitusta, oli laaja ja arvokas, sekä antoi todisteen siitä korkeasta taiteellisesta tasosta, johon kapellimestari Hammar on saanut soittokehtänsä nousemaan. Kaikki numerot soitettiin antamuksella, mutta tahtosi erikoisesti huomauttaa Thomasin ihanan Ouv., „Raymond” herkullisen hillitystä esityksestä. Konsertissa avustivat vielä herrat Olli Kilpinen sellolla ja Veikko Kilpinen viululla kapellimestari Hammarin uruilla säestämänä parilla onnistuneella numerolla.

Konsertin lopussa oli näytelmä, Larin-Kyöstin aina pirteä „Juhannustulilla”, jonka esitys oli kaikkea kiitosta ansaiseva, vaikkakin huomattavissa osissa oli uusia, nuoria teatterivoimia.

Konsertti oli kauniina todistuksena siitä, mitä meillä musiikinkin alalla pystytään aikaan saamaan.

F.

Kunnallisvaalit.

Joulukuun 4 päivänä pidetyt kunnanvaltuutettujen vaalit Janakkalassa toivat tulokseksi 3 sijaa porvarillisille ja 5 sijaa sosialisteille. Porvarilliset valtasivat siis yhden sijan sosialisteilta. Valituiksi tulivat porvarillisilta listoilta yleisehdokas maanvilj. Aitti Paturi Turengista, työnjoht. J. V. Wilunen ja metsäkas. A. Wallinheimo Tervakoskelta. Sosialistien vaaliliitosta yleisehdokas P. Miikkulainen, sekä A. Valonen, O. Vainio, H. Siltanen ja K. Järvi. Kunnallisten tilien tarkastajiksi tulivat E. Pirilä porvarillisten ja V. Joutjärvi sosialisten listoilta.

Vaalin tulosta voidaan pitää onnistuneena etenkin Tervakosken nähden siksi, että kaksi sen edustajaa tuli valituiksi. Huomattavaa on myöskin vaalin tulosta tarkastaessa se, että Tervakosken lista sai vaaliliitossaan korkeimman äänimäärän. Se sai Tervakosken äänestysalueessa ääniä 169 ja toisissa Janakkalan äänestysalueissa 219 ääntä. Tervakosken äänestysalueessa antoi porvarillisen vaaliliiton hyväksi äänensä 197 valitsijaa. Äänestämisen laiminlöi Tervakosken äänestysalueesta 44% äänioikeutetuista. Se on auttamaton häpeä. Seuraavalla kerralla on kaikki välinpitämättömätkin saatava mukaan ja kunnallishallintomme saa vähitellen kunnan yleistä ajatuskantaa paremmin vastaavan värityksen. Näiden vaalien jälkeen on kunnanvaltuuston kokoonpano 9 porvarillista ja 15 sosialistista jäsentä.

— Helsingin Taidekiertue antaa vierailunäytännön Tervakosken Seurahuoneella sunnuntaina 9 päivänä jouluk. klo 8 i. Esitettävänä kappaleena on tällä kerralla johtaja Felix Borgin vapaasti A. T. Janssonin aikoinaan valtion palkitsemasta kertomuksesta muodostama 3:näyt. historiallinen näytelmä. „Hatanpään Heikki ja hänen morsiamensa”. Näytelmä perustuu tositapaukseen ja kuvaa se kristinuskon ja pakanuuden välisiä kamppailuja maassamme 13:ta vuosisadalla, toiminnan tapahtuessa Liuksialan kartanossa Kangasalassa. Teatteri on teettänyt näytelmää varten uuden, asianmukaisen puvuston ja näytelmässä tarvittavat koristeet on valmistanut O.Y. Suomi Filmi Helsingissä.

Lippuja tähän mielenkiintoiseen näytännönläisyyteen myydään klo 6 alk. i. p.

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 44.

LAUANTAINA 15 PÄÄ JOULUK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 250 SM.

Viikkolista:

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi kerran 12,12 23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeiden jakra ja sidemuttoja varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Eläinlääkäri E. Hiilivirta vastaan ottaa Terwakosken kartanon työväen ruokailuhuoneessa joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena lauantaina.

JUNAT:

lähvät: (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk. alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j. p. p.

— Tri Törnström vastaan ottaa sairaita joulujuhlien tähden sidehuoneella lauantaina jouluk. 22 päivänä tavalliseen aikaan.

— Pikkujoulun viettoon kokoontuu Terwakosken V- & U- seuran jäsenet vieraineen ensi sunnuntaina jouluk. 16 p:vä klo 7 ill. Ohjelm. a. josta erikoisesti mainittakoon tyttöjen voimistelu, on vaihteleva ja runsas.

— Terwakoskelainen laulaja. Viime lauantaina oli Ranskan lähettias Helsingissä ministeri de Coppet järjestänyt Suomalaisen illan Ranskan lähetystöön. Tilaisuudessa, jossa esiintyi useita huomattavia taiteilijoita, lauloi myöskin neiti Hilja Nuotio Suomalaisia kansanlauluja kanteleen säestyksellä herättäen ilmastusta.

Wieläkin käsitoitten harjoittamisesta.

Tämän lehden N:o 32 oli kirjoitus, jossa kehoitettiin saattamaan kotikudonta jälleen kunniaansa. Siinä kirjoittaja m. m. teroittaa lukijan mieleen taitavan perheemännän käsien kotitekoisten töitten kaunistaman kodin viihtyisyyttä. Eiköhän voitaisi asettaa perheen isännällekin jotain vaatimuksia tässä asiassa? Paljon enemmän luulisi tuntevan sitä yhteistä viihtymystä kodissa, jos isännän käsityöt olisi mukana osoittamassa käsien näppäryyttä.

Puhuttakoon tässä kirjoituksessa kaiken kotoisen käsityön harjoittamisesta ja kunniaan nostamisesta. Siis myöskin isännän käsitoista! Ennen vanhaan harjoitettiin käsitoita n. o. puhdetöitten nimellä taloissa ja torpeissa ja ehkä myöskin palkalla toimeentulevien keskuudessa. Mukana siinä oli emännät, tyttäret, isännät ja palvelijat. Nykyään on tuo puhdetöitten teko jäänyt hyvin vähiin, miltei olemattomiin. Sillä tehtaasta saa talonmistaja kankaansa ajokalunsa y. m. mielestensä huokeammalla.

Onko menty oikeaan suuntaan luoteltaessa niin paljon tehdastuotteisiin ja niiden paremmuuteen, sekä antamalla „peukalon siirtyä yhä enemään keskelle kämmentä”. Joku voi väittää, että ostamalla saa paljon halvemmalla ja pienemmällä vaivalla. Myönnettäköön väittäjälle se! Asiaa sentään harkittaessa tarkemmin täytynee jokaisen myöntää, ettei olla oikealla suunnalla. Otettakoompa mittapuuksi vaikka se kasvatusta ja ilo, jonka käsitoitten harjoitus tuottaa, kun tuntee saavansa jotain itsekin toimeen omilla käsillään. Paljon voitetaan, jos nuorisoo enemmän istuu käsityön ääressä, kuin vapaa-aikonaan vetelehtimällä teillä ja kujilla monasti hyviakin huonoja tapoja harjoitta-

massa ja oppimassa. Eiköhän myöskin tunnu sentään hauskemmalta istua kodissaan, johon on itse valmistanut suuremman osan, esim. huonekaluja tai kutonut vaikkapa matot lattiaan, sekä peitteen sänkyyn, kuin olisi ne ostanut. Myöskin henkisesti kohottaa käsityöt harjoittajiaan. Jäähän pois ne monet tanssi-illamat joissa ei ole muuta nautittavaa, kuin tomun ja tupakansavun nieleminen ja raakojen sanansutkausten kuunteleminen. Kuulukoon kehoituksena tämä vaatimaton kirjoitus nostamaan käsityöt kunniaansa. Olkoon, kuten alussa jo mainittiin, kehoituksena myöskin isännille ja isänniksi aikoville. Jokainen, jos vain tahtoo, niin voi harjoittaa käsitoita. Aluksi pienempiä ja harjaannuttuaan yhä suurempia. Sanotaanhan, että „työ tekijäänsä neuvoo”. Jos nim. alussa tuntuisikin hankalalta. Ahkeruus myöskin voittaa esteet, ja ennen kaikkea kovaa kärsivällisyyttä ja tahdon lujuttua ne vaatii. Itsensä kieltäymystä myöskin tarvitaan. Ettei vanhaan totuttuun tapaan vapaa-aikoina lähdetä etsimään seuraa ja toimia kodin ulkopuolelta.

Siis jokainen ensi alkavana vuotena ryhtyköön tarmonsa ja kykynsä mukaan työhön ja toimeen kaiken kotoisen käsityön kunniaan nostamiseksi. Warmasti silloin vuoden lopulla on ilo ja hyöty moninkertainen.

Samalla näkee vapaa-aikojensa toimet edessään, eikä hukkaan kuluneena, ja tuntee silloin, että itsekin pystyy jotain toimittamaan.

Kotinikkari

KIITOS!

Sydämmellinen kiitos kaikille niille, jotka tavalla tai toisella avustivat Kirkkoportin Lastenkodin hyväksi viime perjantaina järjestettyjä myyjäisiä! Terwakoskelaiset saivat kahvitarjoilusta, posti-

korteista ja arvoitusnukesta puhdasta voittoa Smk. 353:25; Napialan ompeluseuran tavarat tuottivat voittoa päälle Smk. 1000: — .

HELSINGIN TAIDEKIERTUE

vieraili Tervakoskella joulukuun 9 p:nä. Kappaleen „Hatanpään Heikki ja hänen morsiamensa” oli johtaja Felix Borg itse dramatisoinut Janssonin samannimisestä novellista. Dramatisointi todisti teatterinäkemystä, se oli tehty vain viiden hengen kappaleeksi kolmessa näytöksessä. Lyylin-tarina oli siihen saatu hyvin mahdumaan, joskin viimeisessä kohtauksessa olisi odottanut Tuomas-Piispan seurueessa olevan muitakin kuin Hieraniemen Paavo. Kiertuekappaleeksi se on mitä ansiokkain.

Liuksialan Lyylässä rva Borg luonnehti tuon hemmoitellun tytön yhä loppua kohti kasvavan voimakkaan ja lujan luonteen kohoten lopussa kauniissa kuolemaan astumiskohtauksessa korkealle taiteelliselle tasolle. Johtaja Felix Borgin Heikissä kappasi enemmän sisäistä voimaa. Hra Lindbqvist Hieraniemen Paavossa koetti saada osan kavaluuden esille vähän kulunein teatterikeinoin. Hra Palmu meni vielä Tavela vanhuksena, mutta Piispana voimat loppuivat. Historiallisesti oli mielenkiintoista että jo 12: vuosisadalla Piispa, Tavela ja Hieraniemen Paavo käyskentelivät aito Attilan kenkätehtaan kengissä.

lipis.

JANAKKALAN

Kunnanvaltuuston

kokous pidetään kunnanhuoneella Hampulassa kuluvan joulukuun 28 p:nä alkaen kello 10,30 a. p. seuraavain asiain käsittelyä varten:

- 1.) Päätetään kunnallisen ulosottomiehen toimen perustamisesta kuntaan;
- 2.) Päätetään kunnallisten ilmoitusten julkaisemistavasta v. 1924;
- 3.) Vahvistetaan kunnan tulo- ja menosääntö vuodelle 1924; ja
- 4.) Kirjelmää y. m. juoksevia asioita.

Kokouksen pöytäkirja kuntalaisille julki luetaan kunnanhuoneella Hampulassa tammik. 10 p:nä 1924 kello 4 j.p.p.

Janakkalassa, 12 p:nä jouluk. 1923.

F. V. Valaranta.

Armas Lahdentaus.

— 70 vuotta täyttää tk. 19 p:nä keskikouva Eva Sofia Forsström Tervakoskella.

JANAKKALAN Manttaalikunnan

kokous pidetään kunnanhuoneella Hampulassa kuluvan joulukuun 28 p:nä kello 9,30 a. p. seuraavain asiain käsittelyä varten:

- 1.) Valitaan uskotut miehet maanmittaustoimituksiin erovuorossa olevien sijaan v. 1924 — 1926;
- 2.) Päätetään manttaalikunnan ilmoitusten julkaisemistavasta v. 1924; ja
- 3.) Vahvistetaan manttaalikunnan tulo- ja menosääntö v. 1924.

Janakkalassa, 12 p:nä jouluk. 1923.

Mauno Jussila.

Armas Lahdentaus.

KIITOS!

Sydämmellinen kiitos ystäville ja omaisille, onnittelusta, korteista, laulusta, kukaista ja lahjoista, joilla minua muistivat 50 vuotisenä syntymäpäiväni.

Lydia Nystedt.

Muistiinpanoja

vanhoilta ajoilta paikkakunnallamme.

V. 1912 alkoi esitellä mutta jo 4 p muuttui ilma kylmäksi ja kirkaaksi niin että pakkasen oli 6 p 17 as. Loppukuulla vähän lauhkeampaa ja 30 p hirmy myrsky ja kova lumisade. Helmikuu alkoi kovilla pakkasilla ja lumipyryllä, vielä oli hyvin kylmää 19—25 mutta siitä sää lämpeni, niin että jo toinen päivä maaliskuuta oli 3 astetta lämmin ja kelirikko jo alkukuulla. 24 p ajettiin rattailla Rvtylään, mutta 31 p ja huhtik. 1—2 p oli ankara lumipyry, niin että maassa oli 30 sentin lumikerros sitten oli kovin sateista, vuoroin vettä ja lunta, loppukuulla kirkkaita ja lämpimiä, että 20 p voi Paiston-suohon kauraa kylvää. Vappu pakkasen aamulla ja kylmä, 3 p suli Alasjärven jäät vaikka satoi lunta ja vettä koko alkukuun ja oli kylmiä tuulia. Loppukuun pilvipoutia ja sateita vuoroin aina kesäkuun 5 p asti; siitä alkoi pouta ja lämpimät ilmat 15 päivään, 16—20 satoi joka päivä. Lopulla pilvipoutia Heinäkuun 4 p asti silloin alettiin heinäniitto ja oli kirkas lämmin heinäaika, vasta 30—31 p satoi ukonpilvestä. 4 p elok. alkoi rukiiniitto ja oli 30 as. varjossa lämmintä 12 päivää niitettiin kauraa ja 15 p kylvettiin ruista. Syyskuu enemmän sateista, joitakin pakkasamuja 13 p aikaan. Vuositulo keskinkertaista parempi tällä

ILMOITUKSIA.

TERVAKOSKEN OSUUSKAUPPA

r. l.

Paikkakunnan edullisin ostopaikka.

Myy varastosta:

Juustoa
Omenia
Sitrooneja
Sipulia.

Anjovista
Silliä, haarukkap.
Sardiineja
Maustekalaa.

Herneitä
Näkkileipää
Helsinkiläistä makkaraa.

Sianlihaa.

Sekahedelmiä
Aprikuuseja
Luumuja.

Saapunut suuri varasto
joulukirjauutuuksia.

paikkakunnalla. Lokakuu alkoi kylmällä, 3 p satoi lunta 35 senttiä vahvan kerroksen ja oli 4 p 6 as. pakkasen 5 p satoi vettä ja oli 27 päivään asti kolkkoja lumi ja vesisateita. 28 p satoi lunta rekikeliin asti ja oli pakkasta aina marraskuun 8 p saakka, mutta jo 9 p alkoi sataa vettä ja oli hyvin lämmintä ja vasta 14 p joulukuuta ilma vähän kylmeni ja oli hirmy myrsky. Loppukuun vielä lämmintä vaan 0—8 as. pak, silloin talon vesipyryjä.

— Kaiun ilmestymisen. Joulujuhlan tähden ilmestyy lehtemme tämän vuoden viimeinen numero lauantaina t.k. 22 p:nä kaksoisnumerona. Siihen aiottu ilmoitukset ja uutiset ovat tuotavat toimitukselle viimeistään tuorstailaksi.

Tervakoskella, 15 p:nä jouluk. 1923

TERWAKOSKEN KAIKU

PAIKALLINEN ILMOITUSLEHTI

N:o 45. — 46.

LAUANTAINA 22 PNÄ JOULUK.

1923.

ILMESTYY JOKA LAUANTAI

TOIMITUS: G. A. GRÖNDAHL, vastaava.
B. LAITIO

TILAUSHINTA: 20.— VUODELTA
ILMOITUSHINTA: 2/30 SM.

Viikkolista:

Tohtori A. Törnström vastaanottaa sairaita Sidehuoneella joka toinen Keskiviikko, ensi kerran 12,12 23. klo 3—5 j. p. p.

Tunnit Sidehuoneella lääkkeiden jakoa ja sidemuuttoa varten ovat 10,30—12 arkipäivisin.

Eläinlääkäri E. Hillivirta vastaan ottaa Terwakosken kartanon työväen ruokailuhuoneessa joka kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena lauantaina.

JUNAT:

lähtevät: (saapuvat) Ryttylästä etelään (pohjoisesta) 8,39, 10,58, 6,28, & 9,23. Pohjoiseen (etelästä) 7,08, 10,59, 4,48, & 8,41.

Postiauton kulkuvuorot ovat:

Terwakoskelta 9,45 ap. ja 5,15 j.p.p. Ryttylästä noin 11,30 ap. ja 8,45 j.p.p.

Lauantaisin sitä paitsi 5 junalle j.p.p. lähtö Terwakoskelta kello 4 j.p.p.

Keskiviikkoisin ja lauantaisin palaa auto Ryttylästä puoli 7 junan saavuttua.

Terwakosken Klubin Kansankirjasto on syysk. alusta avoinna joka perjantai 5—6,30 j. p. p.

— Jumalanpalvelus vietetään Seurahuoneella ensimmäisenä joulupäivänä kello 12 päivällä. Saarnaa pastori L. Takala.

Onnellista joulujuhlaa ja hyvää uutta vuotta toivottaa lukijoilleen, ystävilleen ja avustajilleen

TERWAKOSKEN KAIKUN
Toimitus.

Levon juhla.

Joulu on lahjojen juhla. Toiselle se sirottaa runsaasti niitä, toisen kotiin se astuu kitsaskätisenä. Yksi niitä joulun antimia, jotka ovat riippumattomia rikkaudesta ja köyhyydestä, on lepo. Joulu on levon juhla.

Levon juhla ajattelee mielellään joulua kuuneisessa työn touhussa ahertavan aikamme lapsi. Erityisesti tehdasyhdyskunnan asukas odottaa joululta levon lahjaa. Päivät ovat vierineet koneiden keskellä. Jyskytys ja surina soi korvissa aamusta iltaan. Määräaikana on oltava paikallaan. Ehkä on vuoron tullen kieltäydyttävä yön levosta. Ruumiilliset ponnistukset uuvuttavat. Hermojännitys uuvuttaa. Liike-elämän nousujen ja laskujen tarkkailu uuvuttaa. Päivät, viikot ja kuukaudet kuunnellaan lakkaamatta työn laulua. Mikä olisi silloin suuriarvoisempi lahja kuin lepo!

Joulu tuo ulkonaista lepoa. Toisiaan seuraavat pyhäiset päivät antavat jäsenille vapautusta ponnistuksista. Hermojännitys laukeaa. Liikehuolet siirretään syrjään.

Joulu ei ole vain lepopäivä vaan levon juhla. Juhlatavat koristeltuine kuusineen ja säteilevine kynttilöineen kohottavat arkisuuden yläpuolelle

Eikä vielä edes siinäkään ole joulun tuoman levon ydin, yhtä vähän kuin työn tuottamasta uupumuksesta puhuessamme olemme ilmaisseet uupumuksen perimmäistä aihetta. Sisimpämme anoo lepoa. Monet ahdistavat ongelmat, epävarmuus, tyhjyyden tunne vellovat sitä. Kaiken tämän levottomuuden perusaiheena on synti. Sisäiselle levottomuudelle voimme tekeytyä kuuroiksi kuuntelemalla nautinnon lumovaa laulua. Poistaa sitä emme voi me, sillä me emme kykene tekemään tyhjäksi sen aihetta.

Joulun Herra sanoo: „Minä annan teille levon”. Jeesus on levon lähde. Meille se lankeaa lahjana. Jeesus on suurenmoinen työn sankari. Joulutapahtumat kertovat: Jumalan Poika pukeutui työntekijän karkeaan asuun. Sinä, joka päivät päästään olet kuunnellut työn laulua, kuuntele levoksesi Vapahtajan huulilta sanoja: „Sinä sait minut työtä tekemään synneilläsi ja tuotit minulle vaivaa pahoilla teoillasi. Minä, Minä pyyhin itseni tähden pois ylitsekäymisesi enkä muistele syntejäsi” (Jes. 43:24,25). Jeesuksen työnteko — nimenomaan kärsimystyö ristillä — sai aikaan, ettei syntejäsi, levottomuutesi aihetta, enää muistella Jumalan edessä. Toitui sana: „Heidän kuormansa ikeen, heidän olkainsa vitsan ja heidän vaatijansa sauvan olet sinä särkenyt” (Jes. 9:3). Syntinen ihmismaailma on vapautettu synnin ja tuomion ikeestä Jeesuksen sovinto-teossa.

Julistamalla synnit anteeksi Jeesus antaa levon. Entä Sinä? Eikö Sinun asiaksi ole mielihyvin ottaa vastaan, mitä Jeesus antaa, eritoten kun hän antaa sitä, mitä pohjimmitaan tarvitset. Ota vastaan anteeksiantamuksen lahja, silloin Sinulla on levon lahja: lepo sisäisistä ristiriidoista.

Levon juhlan vaihtuessa työn arkiseen aherrukseen vieös mukanaasi työpaikalle levon lahja! Kun sisimpäsi nostaa aallokkoa, asettele sitä Jumalan sanalla! Uuvuttavat taakat usko rukouksessa Isälle, joka lähetti levottomaan maailmaan levon-antajan!

Lauri Takala.

— Lahjoituksia Olympiavalmennusrahastoon ottaa kiitollisuudella vastaan paikallisasiamies Terwakoskella

J. Nieminen,

Erik Wikman

Koulujuhla.

Tämän kuun 8 päivän illaksi oli Seurahuoneelle järjestetty koulujuhla sen johdosta, että kouluopetus Tervakoskella oli 60 vuoden vanha. Kunniapäivällä istui kuusi Tervakosken lapsukaiskoulun ja harmaantunutta ja köyristynyttä oppilasta, viimeiset Tervakoskella elossa oivat, Miina Paulson, Ida Wilunen, Gustaava Nyberg, Eetu Nuotio, Otto Lindberg ja Kustaa Suomela, keskellä heidän sen aikainen opettajansa Erik Wikman, jonka piirtämme ikuisti kirjoituksemme otsikkoon.

Koulujuhla teki varmasti syvän vaikutuksen koko juhliwaan joukkoon, joka edusti jokaista ikäluokkaa 60 vuoden taipaleelta.

Juhlan alkoi Tervakosken soittokunta esittämällä muutamia numeroita, jonka jälestä johtajatar Ines Brofeldt piti runollisen kauniin puheen koulun miespolven aikuisesta työstä. Neiti Vera Wallinheimo lausui mestarillisesti pari Koskenniemen runoa, jonka perästä hra Eetu Nuotio, yksi Tervakosken lapsukaiskoulun ensimmäisiä oppilaita, piti puheen, tehden vertauskohtia koulun työstä nyt ja 60 vuotta taaksepäin. Ohjelmassa oli vielä nuoremman oppilaspolven esityksiä, laulua, kuvaelma ja laululeikkejä. Illan kuluessa nousi vielä puhumaan lapsukaiskoulun saavansa varassa liikkuva opettaja-vanhus Erik Wikman Viralasta, jonka koruton mutta vaikuttava puhe oli nuoremmalle oppilaspolvelle kuin ääni toisesta heille tuntemattomasta maailmasta. Hän vakuut-

tava-ti kehoitti nuorisoa raittiuteen ja elämän puhtauteen sekä ottamaan raamatun ja Jumalan sanan elämänsä pyrkimykseksi. Vanhan kansanmiehen syvästä vakaumuksesta lähteneet lämpimät sanat tekivät jokaiseen läsnäolleeseen voimakkaan vaikutuksen.

Illan kuluessa esiintyi vielä joulupukki, joka toi lahjoja läsnäolleille.

Koulujuhla, jonka oli koulun opettajisto nuoremman oppilaspolven keralla valmistanut ja joka oli jo järjestyksessä neljäs paikkakunnalla, oli erittäin onnistunut ja jätti läsnäolleisiin valoisan muiston,

Eräs.

„Pohjalaisia”.

Artturi Järviluoman kuuluisa pohjalainen maakuntakuvaus esitetään Seurahuoneella jouluna Kappaletta ei ole Tervakoskella aikaisemmin esitetty, se kun lukuisine henkilöineen onkin seuranäyttämölle oikea voimainponnistus. Nyt kun kappale, johon on uhrattu paljon huolta, saadaan omalla näyttämöllämme nähdä, on jokaisen pidettävä tilaisuus mielessään. Kaikki pääosat ovat vanhojen tottuneiden näyttelijöiden käsissä, joten kappaleen onnistumista voi pitää varmana.

ILMOITUKSIA.

Uuden Suomen

tilauksia otetaan vielä vastaan. Ilmoitustukaa nopeasti, jotta joudutte mukaan myönnettävästä alennuksesta.

J. V. Wilunen

asiamies.

Henkilöitä, jotka olisivat halukkaita ottamaan huolehtiakseen kylän postinkannosta V. 1924 pyydetään ilmoittautumaan palkkavaatimuksineen

R. Helteelle.

Joulu-yö.

Jo hiljeni elämän arkinen työ, ja laantui hetkeksi rauhaton syön. Lumihangille hohteensa kynttilät luo, yön taivaalta tähtöset loisteensa suo. — On juhla kärsiväin ihmisten, juhla vuossadat kestävän rakkauden.

Yli maailman melun melskeiden, me etsimme rauhaa, vaik' katkimme sen. Yli rauhattomuuden ja murheemme me toivoen tähtiin katsomme. — On kynttiläin loiste juhlaistaa, sen äärellä muistoja menneitä saa.

Yhä rientävä aika unohtaa sun, saat juhliä viettää onnen ja surun. Elontäyteen riemun se toiselle toi, ja toiselle elämä vain muruja soi. — Vaan kaikille tulee joulu-yö, sen rauhassa sydämet tyynenä lyö.

Sä joului tuot elämän riemukkaan, sun rinnallas kalpeiksi juhlat jää maan! Ei syttyneet kynttiläin valot nuolon hukkuvan tähden — vaan kunniaks Sun.

— On tyhjä loppuun häpyvää vain joulun Rakkaus iäksi jää.

W. T.

— Voimisteluseuran perheiltama ja pikkujoulu viime sunnuntaina oil kerännyt lähes salin täyteen yleisön. Ohjelma olikin monipuolinen. Tervakosken soittokunnan soitettua, piti nti Anna-Liisa Ockenström voimakkaan puheen nuorille urheilijoille kestävydestä. Runoja lausuivat nti Saly Nyman ja hra J. Nieminen, kertomuksen luki nti Helmi Leino. Kauniin pukutanssin esittivät ndit Valma Kilpinen ja Hevi Pajunen. Voimisteluseuran puolesta tarjottiin saapuvilla ohjeille omenoita. Illan loppuksi leikkejä ja karkeloa joulukuusen ympärillä.

JANAKKALAN

Köyhäihoitolautakunnan kokous pidetään Kunnalliskodissa tammik. 4 p:nä 1924 a-kaen klo 11, 30 ap.

Janakkalassa, 17 p:nä jouluk. 1924.

A a t u M ä k e l ä.

Armas Lahdentaus,

Vanhat esineet näytteille!

Joskus on kuultu kylässämme huhuil-tavan, leikilläkö vaiko totta farkoittaen jääköön sanomatta, että tänne olisi perustettava museo, s. o. sivistysesineiden talletuspaikka. Kuullessamme sanan museo ajattelemme heti komeata, juhlallisen jylhää rakennusta, jossa on lukemattomia huoneita ja niissä loppumattoman paljon kulttuuriaarteistoa. Emme lainkaan ota uskoaksemme, että kaikki ne ovat pienestä ja vähäpätöisestä alusta kehittyneet. Ja siten kuitenkin on ollut laita.

Maamme monipuolisimmat museot ovat Kansallismuseo Helsingissä sekä Turun museo, joksika Suomen linnoista ensimmäinen nykyisin on järjestetty. Mutta maakuntamuseoidenkin joukossa on rikkas-sisältöisiä. Sitä paitsi on kaupunki-, kun-nallis-, jopa koulumuseoitakin. Niidenkään merkitystä kulttuurikasvattajana ei ole vähäksi arvioitava, ja semmoisia olisikin pienemmille paikkakunnille saatava.

Mutta ennenkun todellinen museo Tervakoskellekin perustetaan, voisimme kenties jotain tehdä, joka raivaisi ja herättäisi harrastusta asiaan. Eiköhän suosittelavin keino olisi vanhojen esineiden näyttely.

Epäilemättä täällä kylässämme ja sen lähimmässä ympäristössä on miltei jokaisessa perheessä jotain näyttelyyn kelpaavaa. Vaatekomeron seinällä riippuu kenties vaarin vanha sarkatakki tai verkainen „surtuutti”, tai mummuvainaan ryp-pyhome. Orrella kenties menneen vuoden alkupuolella tai edellisen loppupuolella kudotto ryijy koreilee, tai nähdään siinä äidin — äidin „ranssureunaiset” kihlasilkki, kauniin laskoksiin asetettuina. Tai on lat-tialla kauniisti kirjaeltu kannellinen vakka tai kirstu, joka niin monet rakkaat pikkumuistot salaisuutena säilytti. — Talousaitassa on kenties vaarin — vaarin valmistama katajainen voi- tai kalapytty, tai kiulu eli rainta, tai puukuppi, tai kirnu. Kenties on tallella vielä vanhat kir-javaksi maalatut länget, tai puinen satula, tai tuohinen tuppi. Tai löytyy messin-kiset tai ehkä hopeaiset sakset, joilla kototekoiset talikynttilät „muistettiin” tai arvokkaat kynttilälajalat, tai lasiton tuikkulamppu. Tai tavataan jossakin hylkyinä

poisheitetty rahi, tai kannosta tehty tuoli, tai joulupöytää kaunistanut visainen sahtituoppi. Jossain laatikossa on kenties vanhanaikainen koriste, tai raha, tai lusikka j. n. p. Tai on perhemuistona kulkenut Raamattu tai hartauskirja, jonka vahvat, nahkalla verhotut puukannet vaskiheloinen puhuu menneiden polvien kirjansitomistavasta. Jollakulla saattaa olla joku vanha valokuva, tai asiakirja, tai vaikkapa yksityiskirje, josta nähtäisiin entiset kirjainmallit. Kukapa ne kaikki luetella voisikaan.

Näyttelyyn voitaisiin vielä asettaa monenmoiset muut harvinaiset esineet. Esim. vanhat kunniakirjat, yleisissä näyttelyissä palkitut tavarat, vierailta mailta saadut, erilaisiin tarkoituksiin käytettävät esineet y. m. Vielä voitaisiin sitä varten valmistaa ennen käytettyjä „himmeleitä” ja paljon muuta nyt jo unohduksen maille joutumaisillaan olevaa esi-isien käyttämää tavaraa

Tällainen näyttely kysyy tietystikin riittävästi valmistusaikaa. Ripeästi toimien se saataisiin aikaan ensi maalisi- tai huhtikuun kuluessa. Sen toteuttaminen annettaisiin vartavasten valitulle toimikunnalle, joka ilmoittamana päivänä ottaisi vastaan kaikki luovutettavat esineet, rekisteröisi ne, menisi vastuuseen niistä, järjestäisi ja ryhmittäisi ne sekä määräisi näyttelyn aukioloajan j. n. e. Kansallispukuihin puetut nuoret naiset antaisivat sitten yleisölle tarpeellisia asatietoja. Koko tilaisuus pyrittäisiin saamaan mahdollisimman arvokkaaksi.

Täten nousevalle polvelle lumottaisiin esille tuokiokuvia manalle menneiden elämäntavoista ja samalla valmistettaisiin vanhuksille tilaisuus saada tervehdys lapsuutensa kulta-ajoilta. Tuntisimme miten „urhot nousevat kumpuun yöstä” todistamaan, että ihmisten ja ihmiskunnan pyrkimykset kaikkina aikoina ovat pohjimmiltaan samat, joskin ne eri muotoihin pukeutuvatkin

Vanhoja tavaroita siis rakkaudella vaalimaan!

Muistettava on, että vikaantuneetkin esineet näyttelyyn kelpaavat. Suurimmassa museoissakin niitä talletetaan. Ei tee mitään vaikka korva olisikin poissa isoäidin kupista, tai käsi jostakin muovailusta, sillä jällellä oleva antaa aavistuksen senkin muodosta.

Kaipuu.

Ihminen kulkee, kulkee vaan
ja kantaa kaipuuta rinnassaan.

Hän etsii lohtua riemuista maan;
Jano polttava on hänen palkkanaan.

Hän pilviin pyrkiivi aatteillaan,
mutt' vaipuvi tuhkahan uudestaan.

Oi, missä on voimain lähdeveet,
ken kuivaa sydänten kyyneleet?

Häntä tunne en, häntä löydä en,
ken virittää särkyneen säveleen.

— — —

Ihminen kulkee, kulkee vaan
ja kantaa kaipuuta rinnassaan.

E. A. L.

— Avustajilleen pyytää „Tervakosken Kaiku” lausua toivomuksen, että käyttäisivät pitkiä joululepohetkiään kirjoittamalla Kaiulle paljon julkaistavaa seuraavaa vuotta varten.

— Paperitehdas apuverstoineen tulee seisomaan sunnuntai-aamusta 23. 12 torstai-aamuun 27. 12. Maanantaina 24. 12 ovat työssä ainoastaan erikoisesti kutsutut.

— Radiokoneen hankkimista varten perustettiin Tervakoskella viime viikolla „Osakeyhtiö”. Tämän yhtiön toimitusjohtaja matkustikin Helsinkiin tutustumaan siellä kaupaksi oleviin radiokoneisiin. Tuli erääseen sähköliikkeeseen kello puoli 10 illalla kuullakseen konserttia Lontoosta. Kehoitettiin kuitenkin saapumaan myöhemmin, sillä „siltoin ovat häiriöt pienemmät”. Saapui uudestaan 11:sta tienoissa, jolloin heti ryhdyttiin „etsimään” Lontoota. Kova surina kuului, oli kuin olisi kaikki maailman sumusireenit huutaneet kilpaan. Sillä välin kaikenlaisia „Morsenaputuksia” ja lopulta kuului miehen äänikin, mutta epäselvästi kuin

huonosta gramofoonista. Kuului vielä nainenkin laulavan, mutta vielä epäselvemmän, Kello 1 yöllä katsoi saaneensa tarpeeksi ja palasi kotia päätöksellä jättää koncen ostamisen toistaiseksi, kunnes omaan maahan saadaan lähetysasemia, joista ei ole täysin niin paljon häiriöitä.

Entisajan joulunvietosta.

Tähän aikaan vuodesta ajatuksemme aina palaavat mieleen entisiä jouluja. Lapsikin muistaa edellisen vuoden lahjansa. Vanhuksen ajatus siistää kuluneet vuodet kierros kierrokselta hetkeksi ole-mattomiin voidakseen lapsuutensa ja nuoruutensa joulumuistoissa lämmitteleitä. Näin kertoo eräs vanhus monen vuosikymmenen takaisesta joulunvietosta Tervakoskella:

— Joulunetuvalmistuksista kysyit. Ne alettiin jo muutamaa viikkoa ennen joulua, kun kaikki tehtiin. Maltaat, joista jouluolut tehtiin, oli huolella valmistettava mallasaunassa. Se oli naisten hommaa. Olutta pantiin sitten muutamaa päivää ennen joulua tynnyreittäin. Vahvaa ja hyvää se piti olla. Tynnyrin pohjaan laskeutunut hiiva tarkoin koottiin ja säilytettiin sitä kuopassa tai kaivossa sillä sen piti riittää koko vuodeksi.

Hyvissä ajoin kynttilätkin oli valettava. Talikirnuun kastettiin kynttilän sydäntä monta kertaa, kunnes saatiin sopiva koko ja muoto. Tehtiin kahta lajia, yksi- ja kolmihaaraisia. Tuntui jo niin juhlalliselta, kun joulukynttilöitä oli valmiina laatikollinen. Unilukkari kuiki pitkin pitäjää kooten joka talosta kynttilän jouluaamukirkkoon. Varakkaammat vielä makanaan veivät toisen kynttilän penkkiinsä.

Lähiviikkoina ennen joulua miehet menivät tehtaaseen aamuvarahin saadakseen niin paljon paperia valmiiksi, että voisivat pitää viikon lomaa joulun jälestä. Oli nimittäin tarkka määrä kuinka paljon paperia piti valmistua päivässä. Kylän seppä meni oppipoikineen pajaan jo puoliyöstä ja vasarain kilvan kalkkuessa he jouluvirsiä veisaelivät, niin että kylä ka-jähteli.

Mylläri sai jauhattaa yötä päivää. Niin laajalti käytettiin Tervakosken myllyä, että Hämeenlinnasta saakka tuli myllykuormia. Linnaltakin saattoi olla kolmekymmentä hevოსkuormaa yhdellä kertaa. Viikkaan hyöriän merkit tiesivät joulun olevan ovella. Tänne tulivat värjät tampoittamaan kankaitaan, joiden piti juhliksi valmistua. Lähiseudun isännät toivat hirsii sahattavaksi saadakseen lankuista rahaa, joilla lunastettiin kaupun-

gista tehtävät jouluostokset kahvi, tupakka y. m.

Tulipa vihdoin kauan odotettu jouluaatto. Tehtaan suuret vesirattaat seisautuivat. Tauonnut oli pajassa vasarain kalke. Arkihyöriä vaihtui juhlarauhaksi. Hämärissä oli saunassa käytyä pukeuduttu juhla-vaatteisiin. Vaijeten kantoi naisväki juhlaruokia valkealla liinalla katettuun pöytään. Siinä oli kokonainen paistettu lehmänreisi, oli puurot ja laatikot, rievä ja hapanleivät, oli oluthaarikka ja viinapullo pikareineen.

Oli niin valoisaa ja juhlallista, kun kolmihaarainen kynttilä oli sytytetty. Pärein katettu katto hohti valkoiselta ja lattialla oli kahisevat oljet. Pitkän pöydän yläpäässä kunniapaikalla oli suuri perhe- raamattu ja sen vällä virsikirja. Syötyä veisattiin jouluvirsiä ja valvottiin koko yö. Kun kirkolle oli pitkä matka, täytyi jo puoliyöstä lähteä niiden, jotka joulukirkkoon mielivät. —

Joulunvietot ovat vuosikymmenien kuluessa paljon muuttuneet. Mutta joulun selittämätön tenhovoima, sen luoma ainutlaatuinen tunnelma pysyvät muuttumattomina. Meidän elämässämme on vähemmän juhlaa, kuin esi-isiemme aikana. Siksi, että on vähemmän välitöntä lapsenmieltä, joka löytää iloa vähimmästäkin. Kuitenkin arkisinkin mieli värähtää jouluna. Joulun tenhovoima ihmis-mieleen on muuttumaton.

— A u t o kulkee Joulunpyhinä Tervakosken ja Ryttylän väliä:

23 päivänä säännölliset vuoronsa,
24 „ 11-junalle ja 5-junalle, mutta ei jää odottamaan iltajunaa.
25 „ ei kulje.
26 „ lähteä ainoastaan puoli 6:ltä ja 8:ltä illalla.

Tilatkaa aikoinaan paikka Autonkuljettajalta.

TERVAKOSKEN KLUBI toimii

Iltaman

Seurahuoneella Tapaninpäivänä, alkaen kello 7 illalla

O h j e l m a:

Torvisoittoa
Yksinlaulua, nti Hilja Nuotio
näytelmä:

POHJALAISIA

3:näyt näyt kirj Artturi Järviluoma

TANSSIA

Liput 8:— 6:— 4:—

Johtokunta.

ILMOITUKSIA.

MUSIKAALISEN ILLAN antavat

Helsingin Musiikkiopiston oppilaita ja Suomalaisen Oopperan jäseniä Tervakosken Seurahuoneella sunnuntaina, jouluk. 30 päivänä, kello puoli 8 illalla.

O H J E L M A:

Pianonsoittoa Meri Järvinen.
Lausuntoa Zaida Nyman.
Yksinlaulua J. Tuovinen.
Yksintanssia Elisabeth Valto.

CAVALLERIA RUSTICANA.

Pietro Mascagnin ooppera.

Henkilöt:

Sanzza Suoma Koskinen
Turriddu J. Tuovinen
Lucia Zaida Nyman
Lola Elisabeth Valto.

T a n s s i a i s e t.

Liput: 2 riviä 10:—, loput 8:— ja 5.

TERVAKOSKEN OUUSKAUPPA r. l.

on joulukuun 31 p:n inventtauksen tähden

S U L J E T T U N A.

Joulutorrttuja

luumutäytteellä

ja useampaa lajia P I K K U L E I P Ä Ä Jouluksi saatavana

Leipuri LINDROOSILLA
Napialassa.

H Ä M E E N S A N O M A I N

tilauksia

vastaan ottaa

EMIL JOKINEN

ELÄVIÄ KUVIA

sunnuntaina tk 23 p:nä
kello 7 illalla

Pääsy vapaa Klubin jäseniltä vieraineen

TERVAKOSKEN OSUUSKAUPPA r. l.

on auki jouluaattona kello 12 päivällä

H U O M ! Viimeinen tilaisuus arvyleisöillä ostaa joulutarpeensa

Tervakoskella, 22 p:nä jouluk. 1923